

Mari Tangevold

Frivillighet på Ski-VM 2011

En kvalitativ undersøkelse av opplevelser og erfaringer.

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2015

Sammendrag

Studien undersøker de frivillige som deltok under verdensmesterskapet i nordiske grener 2011 (Ski-VM 2011). Formålet med studien er å undersøke hvordan frivillige opplevde sin frivillighetsdeltagelse under mesterskapet og hvordan de ulike faktorene bidro til at frivillige fortsatte eller ikke fortsatte på World Cup Nordisk Holmenkollen 2014 (WCNH 2014). For å belyse dette knyttes studien til sosial utbytte teori (Blau, 1964) og teori om sosial kapital (Bourdieu, 2011; Bourdieu & Wacquant, 1992). Teorien om sosialt utbytte undersøker hvordan frivillige opplevde ulike faktorer positivt eller negativt, med tanke på forventninger, belønninger og kostnader. Videre fokuserer teorien om sosial kapital på frivilliges opplevelse av ulike faktorer i lys av nettverk og interesser. Disse to teoriene gir en forståelse av hvordan frivillige erfarte sin deltagelse under Ski-VM 2011, og kan bidra til en forståelse av frivilliges opplevelse til arrangører.

Det teoretiske rammeverket brukes til å forstå studiens empiriske funn, som baserer seg på en kvalitativ casestudie med tolv informanter fordelt på to grupper, frivillige som fortsatte og frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014. Kriteriet for de frivillige som fortsatte er at de deltok under både Ski-VM 2011 og WCNH 2014. Videre er kriteriet for de frivillige som ikke fortsatte at de deltok under Ski-VM 2011, men at de hverken deltok på WCNH årene 2012, 2013 eller 2014.

Studiens funn viser at de frivillige i begge gruppene opplevde både positive og negative faktorer i forbindelse med sin deltagelse. De frivillige som fortsatte erfarte lederens kommunikasjon, interessen fra ledelsen, det å bidra, opplevelsen av Ski-VM 2011, det sosiale aspektet og skiinteressen som positive faktorer. Imidlertid erfarte flere at mattilbudet var dårlig. Videre hadde de frivillige som ikke fortsatte positive opplevelser knyttet til det å bidra, opplevelsen av Ski-VM 2011 og skiinteressen. Imidlertid erfarte de enkelte faktorer negativt, som mangel på kommunikasjon og stor anstrengelse under mesterskapet. Likeså hadde de en lav forventning til opplevelsen de kunne få under WCNH etter 2011. I tillegg ønsket flere å prioritere tiden på andre aktiviteter, fremfor å arbeide frivillig under WCNH etter mesterskapet. Faktorene hver enkelt frivillig opplevde i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse under Ski-VM 2011, utgjorde en profitt. Denne profitten var sentral i deres avgjørelse om videre deltagelse på WCNH 2014.

Forord

Jeg digger å være i fornøylesparker. Berg og dalbane er favoritten og der er jeg blant de ivrigste. Fra den høyeste topp til den laveste dal, fra spenning og frykt, til stor glede. Det både river og kiler i magen. Veien fra start til mål på studieløpet og dette masterprosjektet kan for meg sammenlignes med en berg og dalbanetur. Jeg har opplevd et bredt spekter av følelser, alt fra stor frustrasjon til mestring over å ha funnet løsninger. Alle vognene på denne turen har vært fylt av mennesker som har hjulpet og støttet meg gjennom hele prosessen, og det er de jeg nå ønsker å takke.

Først av alt vil jeg takke mine to kloke veiledere, Dag Vidar Hanstad og Berit Skirstad. Deres enorme kunnskap om frivillighet på idrettsarrangement har vært til stor hjelp. Gjennom hele prosessen har dere veiledet, svart raskt på spørsmål og utfordret meg. Deres positivitet og kritiske blikk har bidratt til utvikling av masterprosjektet, men også til at jeg har vokst gjennom prosessen.

Jeg vil også takke seksjonen for kultur og samfunn for muligheten til å reise på konferansene European Assosiation for Sport Management og North American Society for Sport Management. Dette var både inspirerende og lærerikt.

Videre ønsker jeg å takke alle informantene, som velvillig stilte til intervju og delte av sine tanker og erfaringer. En takk rettes også til mine medstudenter for gode lunsjsamtaler gjennom året. Jeg er også veldig takknemlig for den mentale støtten jeg har fått av mine venner og min familie, som hele tiden har hatt troen på meg. En spesiell takk rettes til min far Hans Jørgen Tangevold, for korrekturlesing gjennom hele studieløpet.

Til sist, men ikke minst, vil jeg rette en stor takk til min spreke samboer, Krister. Selv om du har vært mye på reisefot i forbindelse med syklingen, har du hele tiden oppmuntret meg og vist interesse for oppgaven. Du har helt klart vært min viktigste støttespiller gjennom masterprosjektet, fra den dypeste dal til den høyeste topp.

*Mari Tangevold
Oslo, mai 2015*

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Forord.....	2
Forkortelser	5
1. Innledning	6
1.1 Problemstilling- avklaring og avgrensning.....	7
1.2 Studiens organisering og struktur	8
1.3 Tidligere forskning.....	8
1.3.1 Forskning på idrettsarrangement.....	8
1.3.2 Hva.....	9
1.3.3 Hvor	12
1.3.4 Hvem.....	13
1.3.5 Hvorfor.....	14
1.4 Hva ønsker denne studien å bidra med?.....	15
2. Kontekstuell bakgrunn	16
2.1 Verdensmesterskapet i nordiske grener.....	16
2.2 FIS World Cup Nordisk Holmenkollen	17
2.2.1 Skiforeningen.....	17
2.2.2 Norges Skiforbund	18
2.3 De frivillige under Ski-VM 2011.....	18
3. Teori.....	21
3.1 Sosial utbytte teori som et rammeverk.....	21
3.2 Sosial utbytte teori.....	25
3.2.1 Forventing	26
3.2.2 Belønning.....	27
3.2.3 Kostnad	28
3.3 Bourdieus begrep	29
3.3.1 Sosial kapital.....	30
3.3.2 Nettverk.....	31
3.3.3 Interesser	31
4. Metode	33
4.1 Forskningsdesign.....	33
4.1.1 Casestudie	34
4.1.2 Metodikk	34

4.1.3	Metode	35
4.1.4	Kilder	37
4.2	Datametning.....	40
4.3	Forskerrollen	41
4.4	Analyse	42
4.4.1	Koding og kategorisering.....	43
4.5	Kvalitet på funn og konklusjoner	45
4.5.1	Triangulering.....	46
4.5.2	Reliabilitet og validitet.....	46
4.5.3	Generalisering	48
4.6	Etiske vurderinger	49
5.	Empiriske funn og diskusjon.....	51
5.1	Forventinger	51
5.1.1	Kommunikasjon med lederen	52
5.1.2	Interesse fra toppledelsen.....	55
5.2	Belønninger.....	58
5.2.1	Å bidra som frivillig.....	60
5.2.2	Ski-VM 2011, en spesiell opplevelse.....	63
5.2.3	Å være sosial.....	66
5.2.4	Interesse for ski	70
5.3	Kostnader.....	74
5.3.1	Tid og prioriteringer.....	75
5.3.2	Anstrengelse.....	80
5.3.3	Mat	82
5.4	Faktorer som ikke fremkom i studiens funn	86
6.	Oppsummering og konklusjon	87
6.1.1	Praktiske implikasjoner.....	90
6.1.2	Studiens begrensninger og videre forskning.....	93
	Tabelloversikt.....	102
	Figuroversikt.....	103
	Vedlegg	104

Forkortelser

CV: Curriculum Vitae

Sammendrag av studier, yrkeskarriere og hva en har oppnådd så langt i sitt liv.

FIS: Fédération Internationale de Ski

Det internasjonale skiforbundet.

NRK: Norsk rikskringkasting AS

Norges største mediebedrift med avdelinger over hele landet. Kringkaster på TV, radio og nett.

NSD: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

Aksjeselskap eid av Kunnskapsdepartementet som skal sikre dataformidling og tjenesteyting overfor forskningssektoren.

Ski-VM: Verdensmesterskap i nordiske grener

Verdensomfattende mesterskap som arrangeres hvert andre år, koordinert av FIS.

Ski-VM 2011: Verdensmesterskapet i nordiske grener 2011

Internasjonalt verdensmesterskap i de nordiske grenene skihopp, kombinert og langrenn, som ble avholdt i Holmenkollen 23. februar-6. mars 2011.

WC: World Cup

Årlig internasjonalt arrangement som arrangeres mellom 20-25 ganger i løpet av sesongen ulike steder i Asia, Europa og Nord-Amerika. Koordineres av FIS.

WCNH: World Cup Nordisk Holmenkollen

Internasjonalt arrangement i nordiske grener i Holmenkollen, som avholdes en helg i løpet av skisesongen.

1. Innledning

Store idrettsarrangement har de siste årene blitt svært populære. Antallet har økt, og de er blitt mer komplekse med tanke på blant annet markedsføring, sponsoravtaler og økonomi (Hanstad, 2014; Parent & Smith-Swan, 2013). Idrettsarrangement er i dag mye mer enn bare gjennomføringen av konkurransen. Flere benytter det blant annet som et virkemiddel til lokal og nasjonal utvikling eller som en turistmagnet (Parent & Smith-Swan, 2013; Waitt, 2003). Videre har idrettsarrangement blitt mer avhengig av frivillig arbeidskraft for å gjennomføre arrangementet (Costa, Chalip, Green, & Simes, 2006; Cuskelly, Hoye, & Auld, 2006). For eksempel bidro 70 000 frivillige under olympiske leker i London 2012 (Noordegraaf & Çelebi, 2015).

Hvert år bidrar mange frivillige til å gjennomføre ulike idrettsarrangement, fra mindre lokale- til store nasjonale- og internasjonale arrangement. Den økte interessen for frivillighet på idrettsarrangement har også preget forskningsarbeidet innenfor feltet sport management. Forskere har blant annet undersøkt hvem de frivillige er, hvor det foregår frivillig arbeid og hvorfor frivillige bidrar (Bussell & Forbes, 2002).

Min interesse for store idrettsarrangement startet i 2002 da jeg fikk lov til å sitte oppe for å se åpningsseremonien i forbindelse med de olympiske leker i Salt Lake City. I senere tid har jeg selv arbeidet frivillig under World Cup skiskyting Holmenkollen 2013 og 2015, og Oslo Maraton 2011. På sistnevnte idrettsarrangement hadde jeg en lederrolle tilknyttet de frivillige. Dette gjorde meg nysgjerrig på hvorfor mange ønsket å bruke av tiden sin til å bidra med å gjennomføre store idrettsarrangement, uten å få betalt. Frivillighet på idrettsarrangement ble derfor et naturlig tema for mitt masterstudie.

Målet med studien er å forstå hvordan ulike faktorer var sentrale for at frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011, dette i lys av sosial utbytteteori og teori om sosial kapital. Ved å intervju de frivillige som deltok under Ski-VM 2011, både de som fortsatte og ikke fortsatte på WCNH 2014, vil jeg kunne si noe om hvordan ulike faktorer innvirket på deres valg om videre deltagelse. Denne forståelsen kan også komme arrangører til gode.

1.1 Problemstilling- avklaring og avgrensning

Studien tar utgangspunkt i en problemstilling som avgrenser og gir retningslinjer til forskningsprosjektet (Thagaard, 2013). Formålet med studien er som nevnt å forstå hvordan ulike faktorer avgjorde for frivilliges fremtidige deltagelse etter Ski-VM 2011. I den forbindelse har jeg utarbeidet følgende problemstilling:

Hvordan avgjorde ulike faktorer for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011?

For å forstå hvordan ulike faktorer kan ha vært en medvirkende årsak til at frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011 vil faktorene som fremkommer i dataanalysen diskuteres i lys av teoriene om sosialt utbytte og sosial kapital. Mens teorien om sosialt utbytte belyser hva som var sentralt for den sosiale relasjonen med tanke på elementene forventinger, belønninger og kostnader, kaster sosial kapital lys over elementene nettverk og interesser (Blau, 1964; Bourdieu, 2011; Bourdieu & Wacquant, 1992)

Ski-VM 2011 var et stort internasjonalt idrettsarrangement med nærmere 2300 frivillige, fordelt på 44 seksjoner. Blant så mange frivillige er det lett å forstå at det var mange ulike faktorer som innvirket både positivt og negativt på den sosiale relasjonen. I tillegg er det sannsynlig at det som opplevdes positivt for en, kunne erfares negativt for en annen.

Videre brukes WCNH 2014 som arrangementet de frivillige som fortsatte etter mesterskapet må ha deltatt på, da det er sentralt for studien at informantene i denne gruppen deltok etter Ski-VM 2011. Ettersom denne studien ønsker å gå i dybden og forstå de mest sentrale faktorene blant de frivillige under Ski-VM 2011, er det essensielt at informantene representerer flest mulig av frivillighetspopulasjonen. I tillegg til at gruppene (frivillige som fortsatte og ikke fortsatte) er mest mulig balansert. I den forbindelse ble informantene valgt med bakgrunn i kjønn og alder, selv om dette i så måte ikke vil være i fokus med tanke på fremstillingen av resultatene og diskusjonen.

1.2 Studiens organisering og struktur

Studien er organisert i seks overordnede kapitler. Innledningsvis presenteres den tidligere forskningen på feltet om frivillighet på idrettsarrangement. I kapittel to vil konteksten for selve oppgaven presenteres, med Ski-VM 2011 og World Cup Nordisk Holmenkollen. Dette inneholder blant annet historie, fakta og organiseringen av de frivillige under mesterskapet. I kapittel tre presenteres studiens teoretiske rammeverk, bestående av sosial utbyttheori og sosial kapital. Sosial utbyttheori vil innledningsvis brukes som et rammeverk i studien, før elementene forventinger, belønninger og kostnader brukes til å forklare den sosiale relasjonen. Deretter vil elementene nettverk og interesser forklares ved bruk av sosial kapital. Videre omhandler kapittel fire studiens metodiske valg, med blant annet informantutvelgelse, innsamlingsmetode og dataanalyse. Likeså studiens validitet, reliabilitet, generaliserbarhet og etiske vurderinger. I kapittel fem presenteres og diskuteres studiens empiriske funn i lys av det teoretiske rammeverket, samt funn fra tidligere forskning. Videre i kapittel seks vil det foretas en avrunding, der de løse trådene samles og studien konkluderes. I tillegg gis det forslag til praktiske implikasjoner. Avslutningsvis redegjøres det for studiens begrensninger, samt at det gis et forslag til videre forskning. Til sist i studien er det en oversikt over studiens tabeller, figurer og vedlegg, med blant annet informert samtykke, godkjent søknad fra NSD og studiens intervjuguider.

1.3 Tidligere forskning

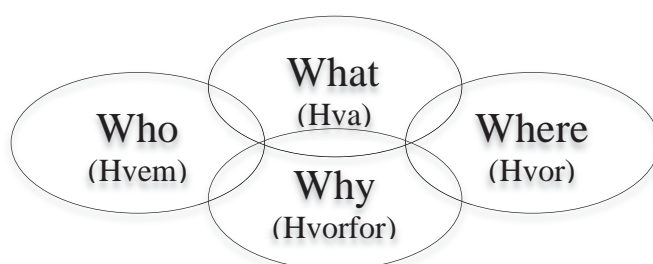
Kapittelet om tidligere forskning har som mål å kartlegge tidligere studier om frivillig arbeid på idrettsarrangement. Innledningsvis presenteres det hvilke tilnærminger som har blitt studert generelt på idrettsarrangement, før det spisses mot frivillighet. Studier gjort på Ski-VM 2011 vil omtales nærmere i kapittelet kontekstuell bakgrunn, da det er beskrivende for denne studien.

1.3.1 Forskning på idrettsarrangement

Store idrettsarrangement er et globalt fenomen og et voksende felt når det gjelder forskning. Det er gjort flere internasjonale forskningsarbeid på idrettsarrangement, med ulike tilnærminger som planlegging, økonomi, arv, markedsføring og frivillighet (Parent & Smith-Swan, 2013). Det er for eksempel forsket på sosiale og økonomiske ringvirkninger for samfunnet lokalt, regionalt og nasjonalt etter store idrettsarrangement

(Preuss, 2006; Waite, 2003), lederskap på store idrettsarrangement (Parent, Olver, & Séguin, 2009; Parent & Smith-Swan, 2013), arv etter store idrettsarrangement både med tanke på generelle fordeler, samt langvarig og bærekraftig arv (Leopkey & Parent, 2012) og ulike tilnærminger til frivillighet (Coyne & Coyne Sr, 2001; Downward, Lumsdon, & Ralston, 2005; Kristiansen, Skille, & Hanstad, 2014; Kristiansen, Skirstad, Parent, & Waddington, 2015; Love, Hardin, Koo, & Morse, 2011; MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009; Skille & Hanstad, 2013; Skirstad & Hanstad, 2013; Wollebæk, Skirstad, & Hanstad, 2014).

Kapittelet vil struktureres ved bruk av Bussell og Forbes (2002) fire W, som står for what, where, who og why. På norsk hva, hvor, hvem og hvorfor. «Hva» refererer til definisjonen av frivillighet, «hvor» handler om hvor det foregår frivillig arbeid, «hvem» omhandler de frivilliges karakteristikk og «hvorfor» handler om de frivilliges motiv for å utføre frivillig arbeid (Bussell & Forbes, 2002).

Figur 1: De fire W for frivillighet (Bussell & Forbes, 2002, s. 4).

1.3.2 Hva

«Hva» handler som nevnt om definisjonen av frivillighet og har opp igjennom blitt definert av flere forskjellige forfattere (Boezeman & Ellemers, 2007; Bussell & Forbes, 2002; Clary et al., 1998; Cnaan, Handy, & Wadsworth, 1996; Paine, Hill, & Rochester, 2010; Volunteering Australia, 2009; Wilson & Musick, 1999; Wollebæk & Sivesind, 2010). Likevel er det vanskelig å skulle definere frivillighet da frivillighet ikke har en standard praksis, men foregår i mange forskjellige organisasjoner i ulike roller (Gaskin, 1999).

Dugnad har eksistert siden 1200-tallet og er en tradisjon i det norske samfunnet (Lorentzen & Dugstad, 2011). Først på 1600-tallet ble dugnad som begrep en

fellesbetegnelse for ulike typer byttearbeid, men de eldste skrevne definisjonene er fra 1800-tallet. Norddølum (1976, s. 65, sitert av Lorentzen & Dugstad, 2011) har skrevet en definisjon av dugnad der han legger vekt på gjensidighet; «Byttearbeid, ulike typer fellesarbeid og dugnad var alle institusjonaliserte prosesser, som hadde til formål å løse arbeidsoppgaver av forskjellig karakter og omfang, og som ble organisert på ulike nivåer innen bondesamfunnets sosiale og territoriale enhet...» (s. 22). I dag forstås dugnad som noe man utretter sammen, og kjennetegnes som ubetalt, smidig, felles, tidsavgrenset og sosialt (Lorentzen & Dugstad, 2011). Nærmere utdypet vil det si at den som utfører dugnadsarbeid ikke mottar lønn for arbeidet, men at dugnadsarbeiderne møtes til samme tid og sted, utfører felles arbeidsoppgaver med en klar begynnelse og slutt, samt at det ofte er aktiviteten som forsterker fellesskapsfølelsen (Lorentzen & Dugstad, 2011).

Dugnad er mye brukt i idretten, ofte på grasrotnivå. Her samles medlemmer av idrettslaget for å hjelpe til med ulike oppgaver. I senere tid har frivillighet blitt et voksende felt, spesielt innenfor idrettsarrangement (Skille & Hanstad, 2013; Wollebæk et al., 2014). Forskjellen på dugnad og frivillighet er i følge Lorentzen og Dugstad (2011) knyttet til forventningen i bytteforholdet. Et eksempel på dugnad er hvis en person spør naboene sine om hjelp til å male huset. Da stiller den som spurte opp for eksempel med et felles måltid til gjengjeld, samtidig som naboene i senere tid forventer å få hjelp hvis de trenger det. I motsetning forventer ikke de som utfører frivillighetsarbeid på for eksempel idrettsarrangement å få hjelp tilbake, men stiller av egen fri vilje og godhet for å hjelpe (Lorentzen & Dugstad, 2011).

Lorentzen og Dugstad (2011) skriver at frivillighet dannes der den økonomiske evnen til å kjøpe tjenester eller varer er mindre enn de erfarte behovene. Frivillighet er av den grunn en verdifull form for kapital i mange organisasjoner, da det reduserer kostnaden for heltidsansatte (Cemalcilar, 2009; Clary et al., 1998; Costa et al., 2006; Cuskelly et al., 2006; Wong, Chui, & Kwok, 2011). I følge Hompland (2007) kan idretts-Norge stoppe opp dersom folk slutter å utføre frivillig arbeid.

Paine et al. (2010) definerte i samarbeid med the Institute for Volunteering Research (IVR) frivillighet som en aktivitet der frivillige bruker tiden på noe som gir fordeler til andre enn seg selv og familien, samt at de ikke mottar godtgjørelse for handlingene sine. Denne definisjonen dekker tre hovedprinsipper av frivillighet; ubetalt, fri vilje og

fordeler til andre. Pain et al. (2010) har utarbeidet en liste med seks punkter for å gi et klarere bilde av hva som kjennetegner frivillig arbeid, hvorav de to første punktene faller utenfor;

- 1) Fordeler kun til seg selv, nær familie og nære venner.
- 2) Fordeler til utvidet familie.
- 3) Aktiviteter til selvhjelp og gjensidig hjelp som gagnar medlemmer av en liten gruppe eller et sammensveiset samfunn, så vel som den frivillige.
- 4) Medlemsfordeler.
- 5) Frivillige som velgjør flere.
- 6) Frivillig arbeid for allmennytte.

Som nevnt er det kun de fire siste punktene som kvalifiserer til frivillig arbeid, da punkt en handler om å hjelpe seg selv, nær familie eller nære venner og punkt to om fordeler til utvidet familie, som i henhold til Pain et al. (2010) ikke kvalifiserer som frivillig arbeid.

Generelt sett inneholder mange forfatters definisjon av frivillighet elementene ubetalt arbeid, fri vilje og/eller fordeler til andre. Det er vanskelig å finne en definisjon som dekker frivillighetsbegrepet innenfor idrettsarrangement, men The Inter-Parliamentary Union [IPU], The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies [IFRC] og United Nations Volunteers [UNV] har utarbeidet en definisjon som passer godt til denne studien:

A volunteer is an individual who, by free choice, offers his or her time, work and skills, occasionally or on a regular basis, without expectation of compensation, other than... subsistence allowance necessary for the accomplishment of his or her assignments as a volunteer, for the public benefit... or within the framework of... officially registered non-governmental non-profit organisations or national or international public entities (IPU, IFRC, & UNV, 2001, s.19).

Definisjonen handler om frivillige og gir en forståelse av hvordan de frivillige under Ski-VM 2011 kunne defineres. De frivillige under mesterskapet var individer som av eget fritt valg tilbød sin tid og arbeidskraft, under hele eller deler av arrangementet. De forventet ikke kompensasjon, annet enn mat som var nødvendig for å gjennomføre de

frivillige arbeidsoppgavene, samt kollektivbillett. Frivillighetsdeltagelsen bidro til non-profit organisasjonen Ski-VM 2011 AS, som planla å bruke overskuddet på 68 millioner kroner på fremtidige skiprosjekter, samt fordele og spare deler av overskuddet i Norges Skiforbund og Skiforeningens fond (NRK, 2012).

1.3.3 Hvor

«Hvor» handler som nevnt om hvor og i hvilken kontekst det foregår frivillig arbeid (Bussell & Forbes, 2002). Bussell og Forbes (2002) skriver at det er vanskelig å definere hvor det foregår frivillig arbeid, ettersom det forekommer i mange ulike kontekster. Alt fra mindre samfunnsaktiviteter til store arrangement (Wymer Jr, 1997). Wymer Jr (1997) deler frivillighet inn i hovedgrupper som; menneskelige tjenester, kunst og kultur, religion, ungdomsutvikling, utdanning og helse. Med tanke på denne studien vil hovedgruppen være kultur, med fokus på hvor det foregår frivillig arbeid på idrettsarrangement (Lorentzen & Dugstad, 2011).

Frivillig arbeid har som nevnt lange tradisjoner i Norge og blant alle idrettslag i Norge utføres om lag 68% av alt arbeid på frivillig basis (Lorentzen & Dugstad, 2011; Seippel, 2002). De siste tiårene har det i følge Lorentzen og Dugstad (2011) vært en økning av antallet festivaler generelt, her inngår også enkelte idrettsarrangement. Festival kan defineres som «en sammenkomst i det offentlige rom som kan strekke seg over flere dager, med mat, drikke og ofte intensivt samvær mellom deltakere som ikke nødvendigvis kjenner hverandre fra før, men som deler noe» (Lorentzen & Dugstad, 2011, s. 133). Idrettsarrangement som går under denne festivaldefinisjonen er for eksempel Norway Cup, Birkebeinerarrangementene og Holmenkollen Skifestival. Blant det økte antallet idrettsarrangement har det også blitt utført flere studier på frivillighet på idrettsarrangement, for å nevne noen; the 1997 Honda Classic PGA golf tournament (Coyne & Coyne Sr, 2001), the 2005 BMO Canadian Women's Golf Championship (MacLean & Hamm, 2007), the 2005 Indianapolis Tennis Championship (Pauline & Pauline, 2009), World Cup Nordisk Holmenkollen 2010 (Prøve-VM) (Skirstad & Hanstad, 2013), Ski-VM 2011 i Holmenkollen (Hanstad, 2012b), Youth Olympic Games Innsbruck 2012, verdensmesterskapet i skiflygning i Vikersund 2012 og Gøteborgs Varvet halvmaraton 2012 (Kristiansen et al., 2014).

1.3.4 Hvem

«Hvem» handler om karakteristikken av de frivillige (Bussell & Forbes, 2002). Det er gjort flere studier på hva som kjennetegner de frivillige på idrettsarrangement, men ettersom gruppen frivillige er mangfoldig er det vanskelig å samle dem i en homogen gruppe. Likevel fremkommer det felles kjennetegn i ulike studier, og det er de som vil presenteres videre.

Studier som er gjort på demografien av frivillige viser ofte at flertallet menn eller kvinner er forskjellig på ulike idrettsarrangement, avhengig av idretten som utøves. For eksempel viser studiene gjort på XVII Commonwealth Games, WC nordisk Holmenkollen 2010 og Ski-VM 2011, samt rapportene av WC skiskyting Holmenkollen 2014, WC nordisk Holmenkollen 2014 og WC nordisk Lillehammer 2014 et flertall menn (Downward et al., 2005; Hanstad, Vollen, & Tangevold, 2014a, 2014b, 2014c, 2015; Sand, 2012; Skirstad & Hanstad, 2013). Imidlertid viser studiene på the 2005 US Open Series Indianapolis Tennis Championship, the Special Sporting Event og the 2005 BMO Canadian Women's Golf Championship et flertall kvinner (MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009; Twynam, Farrell, & Johnston, 2002). Videre viser tidligere studier at gjennomsnittsalderen til de frivillige mennene ofte er høyere enn de frivillige kvinnene (Hanstad et al., 2014b, 2014c, 2015; Pauline & Pauline, 2009; Sand, 2012; Skirstad & Hanstad, 2013). Dette kan skyldes at flere unge kvinnelige studenter oftere deltar i frivillig arbeid (Skirstad & Hanstad, 2013). Likevel er ikke dette alltid tilfellet. Under kvalifiseringskampene til håndball EM 2014, som ble avholdt i Stavanger, var de frivillige kvinnene (50 år) gjennomsnittlig eldre enn de frivillige mennene (43 år) (Hanstad et al., 2014a). Til sist viser enkelte studier at den største andelen frivillige er gift eller har samboer (Love et al., 2011; MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009), har høyskole eller universitet som høyeste avsluttede utdanning (Hanstad, 2014; Hanstad et al., 2014b, 2014c, 2015; Sand, 2012; Skirstad & Hanstad, 2013; Twynam et al., 2002) og er yrkesaktive på heltid (Downward et al., 2005; Hanstad, 2014; MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009; Sand, 2012; Skirstad & Hanstad, 2013).

1.3.5 Hvorfor

«Hvorfor» handler om de frivilliges motiver til å arbeide frivillig og hvorfor de velger å fortsette å gjøre det (Bussell & Forbes, 2002). Tidligere studier på motiver til de frivillige på idrettsarrangement er mange. Motivene som går igjen for å delta frivillig er; familietradisjon, en del av skoleprogrammet, CV, det sosiale aspektet, bidra i samfunnet, føle seg bra ved å delta, nærkontakt med idretten og utøverne, bruke sin kunnskap, «once in a life time» opplevelse, praktisk erfaring, føler en forventning til å bidra, ønsker å bidra, nye utfordringer, gjøre noe annet, kjenne tilhørighet, være del av et team, personlig utvikling, økt selvtillit, økt energi, interesse for idretten og at det er gøy (Downward et al., 2005; Kristiansen et al., 2014; MacLean & Hamm, 2007; Noordegraaf & Çelebi, 2015; Pauline & Pauline, 2009; Sand, 2012; Skille & Hanstad, 2013; Skirstad & Hanstad, 2013; Twynam et al., 2002; Wollebæk et al., 2014). Tidligere studier viser også elementer frivillige opplever som negative ved sin frivillighetsdeltagelse; at de frivillige selv må betale for transport og mat, mangel på mat, at de har for lite eller for mye å gjøre, samt dårlig frivillighetsorganisering (Doherty, 2009; Elstad, 1996; Kristiansen et al., 2014).

Enkelte studier fokuserer også på hvorfor frivillige fortsetter eller ikke fortsetter. Coyne og Coyne Sr. (2001) finner flere like faktorer blant de som fortsatte og ikke fortsatte, som «en kjærlighet til idretten» og «gode frivillige ledere». Dette støttes også av Garner og Garner (2010) som skriver at lederens kommunikasjon med frivillige var sentralt for tilfredsstillelsen av frivilliges engasjement, som også virket positivt på fremtidig deltagelse. Imidlertid fant Coyne og Coyne Sr (2001) ut at faktorene som skilte de frivillige som fortsatte fra de som ikke fortsatte var fellesskapsfølelsen, at det var et sted å møte interessante mennesker og kameratskap med de andre frivillige (Coyne & Coyne Sr, 2001). Doherty (2009) skriver også at de frivillige opplevde den sosiale berikelsen positivt, men at det ikke var avgjørende for deres fremtidige deltagelse. Videre viser tidligere studier at de mest sentrale faktorene til at frivillige ikke har fortsatt er knyttet til konflikt med familien, jobbens ansvar, personlige hendelser, underbelastning med tanke på frivillighetsjobben, tid og at frivillighetssaken de arbeidet for ble opplevd som uviktig (Doherty, 2009; MacLean & Hamm, 2007). Kristiansen et al. (2015) ønsket å kontekstualisere den langsiktige satsingen av frivillige i et helt samfunn og forklare mønsteret av kollektiv frivillighet, ettersom mer enn en tredjedel av befolkningen i

Vikersund ofte bidrar hver gang lokalsamfunnet er vertskap for et arrangement. I forbindelse med verdensmesterskapet i skiflygning i Vikersund 2012 fant Kristiansen et al. (2015) ut at lokalsamfunnet hadde en sterk kollektiv identitet tilknyttet skiflygingsbakken og at arrangementene var en god sosial relasjonsbygger mellom innbyggerne i Vikersund.

1.4 Hva ønsker denne studien å bidra med?

Kapittelet om tidligere forskning viser at det er forsket en god del på frivillighet på idrettsarrangement. Fokusområdene har vært flere, blant annet hvem de frivillige er og hvorfor de deltar. Tidligere forskning viser at det er mange motiver for å delta i frivillig arbeid, noen mer sentrale enn andre. MacLean og Hamm (2007) mener at det trengs ytterligere forskning på frivilliges motiver som bedre kan forstå behovet, samt hvordan man skal beholde de frivillige slik at de kommer tilbake på fremtidige arrangement. Det som er felles for de fleste forskningsarbeidene som er gjort på motiver til frivillig deltagelse på idrettsarrangement, er at de har benyttet kvantitativ metode. Kvantitativ metode i denne sammenhengen er svært oversiktlig, da en lett kan se hvilke motiver som står sterkere enn andre, med tanke på hvorfor frivillige ønsker å delta, hvorfor de fortsetter som frivillig og hvorfor de ikke fortsetter. I jungelen av artikler har det vært vanskelig å finne kvalitative studier som ønsker å forstå motivene til frivillig deltagelse på idrettsarrangement og grunnen til at de fortsetter eller ikke fortsetter. Noordegraaf og Çelebi (2015) har utført en kvalitativ undersøkelse om utfordringer med frivillighetsarbeidet under ulike stadier av deltagelsen og hvordan dette er koblet sammen med personlige fordeler. Imidlertid kan denne studien sies å være spinkel, da undersøkelsen kun omfatter tre informanter (Noordegraaf & Çelebi, 2015). Videre har Kristiansen et al. (2014) i likhet utført en kvalitativ undersøkelse med til sammen 37 frivillige på tre ulike arrangementer, der de undersøkte frivilliges motiver for deltagelse. Selv om de frivilliges motiver under Ski-VM 2011 allerede er studert ved bruk av kvantitativ metode (Sand, 2012), har det ikke vært undersøkt hvordan ulike faktorer var sentrale for frivilliges videre deltagelse. I den forbindelse ønsker denne studien å rette lyset mot hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.

2. Kontekstuell bakgrunn

Kapittelet har til hensikt å gi en oversikt over studiens bakgrunn. Først omtales verdensmesterskapet i nordiske grener (Ski-VM), med fokus på Ski-VM 2011. Deretter gis det en kort beskrivelse av World Cup Nordisk Holmenkollen (WCNH), da dette var sentralt for studiens frivillige som fortsatte etter mesterskapet i 2011. Til sist beskrives trekk ved de frivillige under Ski-VM 2011, samt deres organisering under mesterskapet. Dette kan være relevant for forståelsen av informantene i studien.

2.1 Verdensmesterskapet i nordiske grener

Ski-VM arrangeres hvert andre år på forskjellige arenaer i verden og kan beskrives som en stor skifest. I 2011 ble Ski-VM arrangert i Holmenkollen mellom 23. februar og 6. mars. Det var den 48. gangen Ski-VM ble avholdt. Til sammen ble det gjennomført 21 medaljeøvelser i de nordiske grenene langrenn, hopp og kombinert. Mens øvelsene fant sted i Holmenkollen nasjonalanlegg, ble medaljeseremoniene avholdt på universitetsplassen i Oslo sentrum (VM 2011 AS, 2010).

Under mesterskapet var det rundt 650 utøvere fra 49 nasjoner som deltok, samt 1800 pressefolk, 300 000 tilskuere og nærmere 2300 frivillige (Hanstad, 2012a; VM 2011 AS, 2010). Et av organisasjonens hovedmål var å rekruttere 2000 funksjonærer som skulle skolerer til Ski-VM 2011 og motiveres til å bistå WCNH i mange år etter mesterskapet (VM 2011 AS, 2010). I forbindelse med planleggingen av mesterskapet ble det utarbeidet fire verdibegreper som skulle beskrive Ski-VM 2011; begeistrende, smidig profesjonelt, raust og fremtidsrettet (VM 2011 AS, 2010). Verdiene ble utarbeidet slik at medarbeiderne (blant annet de frivillige) kunne ta ansvar for dem, for på den måten å prege deres adferd overfor hverandre, men også i forhold til utøverne, publikum, gjestene, sponsorene og media (VM 2011 AS, 2010). Videre utarbeidet organisasjonen flere løfter, blant annet til medarbeiderne, funksjonærene og media. Enten de var lønnet eller ulønnet. Løftet var: «Vi lover deg personlig delaktighet og stolthet over å ha vært med på laget som skapte tidenes Ski-VM, og sikre gode arbeidsforhold» (VM 2011 AS, 2010, s. 14). Dette innebar at de skulle føle eierskap og involvering i mesterskapet, stolthet over tilhørigheten og måten de ble rekruttert på, samt oppleve tidenes Ski-VM i verdens vinterhovedstad, med unike TV-bilder og publikumstrøkk (VM 2011 AS, 2010). I tillegg utarbeidet organisasjonen også suksessfaktorer og kritiske faktorer for området

som innbefattet funksjonærene. Suksessfaktorene omhandlet at de frivillige skulle ha riktig kompetanse og være i riktig antall med tanke på behovsanalysen. Videre omhandlet de kritiske faktorene umotiverte og inkompetente funksjonærer, samt dårlig ledelse som kunne skape mytteristemning (VM 2011 AS, 2010).

2.2 FIS World Cup Nordisk Holmenkollen

I over 125 år har de velkjente Holmenkollrennene blitt arrangert, kun med noen avbrekk grunnet krig og snømangel. Det vi i dag kjenner som Holmenkollrennene stammer opprinnelig fra Husebyrennene, men ble i 1892 flyttet til Holmenkollen grunnet dårlige snøforhold i Husebybakken (Aalberg, 2013). I dag består FIS World Cup Nordisk (WCN) av disiplinene langrenn, hopp og kombinert, og avholdes på ulike arenaer rundt om i verden fra slutten av november til slutten av mars. Hver av konkurransene ender opp med en individuell vinner, samt en sammenlagtvinner for hele sesongen. Norge avholder som regel WCN i Lillehammer, Trondheim, Vikersund, Drammen og Oslo, i løpet av sesongen. Det spesielle med WCNH er at alle de nordiske FIS-disiplinene er samlet på samme sted (Aalberg, 2013).

WCNH har siden 2012 bestått av fire arrangementer; FIS WC langrenn, FIS WC kombinert, FIS WC hopp menn og FIS WC hopp kvinner. Disse fire arrangementene omtales som World Cup Nordisk Holmenkollen (WCNH) eller Holmenkollrennene (Aalberg, 2013). Skiforeningen og Norges Skiforbund er begge arrangører av WCNH. Hvert år inngår de en avtale hvor de deler ansvaret for arrangementet, som omhandler spesielt det økonomiske ansvaret og den overordnede styringen. Videre signeres det også en avtale mellom FIS, Skiforeningen og Norges Skiforbund for hver gren, som innebefatter organisatoriske krav og forpliktelsen til å følge FIS sine regler og forskrifter (Aalberg, 2013). I forbindelse med Ski-VM 2011 ble det opprettet et eget aksjeselskap (AS) som ble eid av Norges Skiforbund med 60% og Skiforeningen med 40%, og var ansvarlig for prosjekteringen og gjennomføringen av mesterskapet (VM 2011 AS, 2010). Videre vil Skiforeningen og Norges Skiforbund nevnes kort, før de frivillige som bidro under Ski-VM 2011 omtales.

2.2.1 Skiforeningen

Skiforeningen, eller «Foreningen for ski-idrettens fremme», ble grunnlagt 4. januar 1883, før Norges Skiforbund. Fra begynnelsen har formålet vært å arbeide for

«utbredelse av ski-idrett og annet friluftsliv, samt å arrangere Holmenkollrennene» (Skiforeningen, u.å.-b, avsn. 1). Det er takket være Skiforeningens medlemmer og samarbeidspartnere at marka er tilrettelagt for aktiviteter, både sommer og vinter. Skiforeningen arrangerer blant annet Norges største skiskole, Holmenkollmarsjen, Barnas Holmenkolldag og WCNH, i tillegg til å drifte og utvikle Holmenkollen nasjonalanlegg (Skiforeningen, u.å.-b). Skiforeningen organiserer også frivillighetskorpset som trår til i marka og bidrar under WCNH, samt at de organiserte de frivillige som bidro under Ski-VM 2011 (Skiforeningen, u.å.-a).

2.2.2 Norges Skiforbund

Norges Skiforbund ble stiftet i 1908, etter initiativ av Skiforeningen. Forbundet ble en avlastning for Skiforeningen da de tok over den direkte befatningen av skikonkurranser, med unntak av Holmenkollrennene (Aalberg, 2013). Norges Skiforbund er det nasjonale organet for skiidrett og organiserer syv grener; hopp, langrenn, kombinert, alpint, freestyle, telemark og freeski (Norges Skiforbund, u.å.). Skiforbundet er det nest største særforbundet i Norge, etter Norges fotballforbund. Et særforbund er hver enkelt idretts høyeste faglige myndighet og har monopol på arrangement av konkurranser innen idretten særforbundet representerer (Enjolras, Waldahl, & Seippel, 2011). Det vil derfor si at det er Norges Skiforbund som hvert år tildeles WCNH av FIS og står av den grunn som hovedansvarlig for arrangementet. Imidlertid har Norges Skiforbund og Skiforeningen som nevnt inngått en avtale der de deler på ansvaret tilknyttet arrangementet (Aalberg, 2013).

2.3 De frivillige under Ski-VM 2011

I dette avsnittet presenteres hovedtrekkene av de frivillige som deltok under Ski-VM 2011; deres karakteristikk, motiv for deltagelse og organisering. Under Ski-VM 2011 var det nærmere 2300 frivillige som bidro til det mange betegnet som en stor folkefest (Sand, 2012). Blant de frivillige var det et flertall menn (55,2%), i forhold til kvinner (44,8%). Gjennomsnittlig var de frivillige mennene (51 år) nesten ti år eldre enn de frivillige kvinnene (41,4 år) (Sand, 2012). Videre skriver Sand (2012) at nesten to tredjedeler av de frivillige kvinnene var under 35 år, der det var det motsatte tilfellet for de frivillige mennene, da nesten to tredjedeler var over 35 år (Sand, 2012). Dette er forståelig da det var flere kvinner som var studenter eller skoleelever, og flere menn som

var alders eller uførepensjonister (Sand, 2012). Videre viser Sand (2012) sin undersøkelse at 11,8% hadde minst en forelder født i utlandet og blant 6% var begge foreldrene født utenfor Norge. Med tanke på bosted var 51,7% av de frivillige bosatt i Oslo, mens 31% var bosatt i Akershus. Gjennomsnittlig hadde 66,4% høyskole eller universitet som høyeste avsluttede utdanning, samt at 55,7% var yrkesaktive på heltid (Sand, 2012). Den største andelen av de frivillige (34,6%) hadde en bruttoinntekt mellom 401 000-600 000 kr og de færreste (3,9%) tjente 1 000 000 kr eller mer (Sand, 2012). Videre hadde 54,1% medlemskap i et idrettslag, mens 27,4% var medlem i et idrettslag som drev med ski. 61,7% hadde frivillighetserfaring fra store idrettsarrangement, samt at 57,3% hadde erfaring med frivillig arbeid fra skiarrangement. Imidlertid var det 29,1% av de frivillige som ikke hadde frivillighetserfaring fra store arrangementer (Sand, 2012).

I forbindelse med Ski-VM 2011 ble det gjennomført en survey på hvilke motiver som var sentrale for de frivillige som deltok. De mest sentrale motivene for deltagelse var «jeg kan gjøre noe konkret for saker som opptar meg», «som frivillig lærer jeg noe gjennom praktisk erfaring», «jeg føler meg betydningsfull når jeg arbeider som frivillig», «som frivillig blir jeg mer fornøyd med meg selv» og «jeg kan lære mer om det jeg arbeider for» (Sand, 2012). Videre var også indre motiver sentralt for de frivilliges deltagelse under Ski-VM 2011, at de synes det var spennende, morsomt, likte å bidra, fikk anerkjennelse og at de fikk innsikt i hvordan det var å arrangere store idrettsarrangement (Sand, 2012).

Under mesterskapet var 80,6% av de frivillige uten lederansvar, mens 19,4% hadde en lederfunksjon (Sand, 2012). Felles for alle var at de hadde som mål å gjennomføre arrangementet på en ryddig og god måte. I forbindelse med arrangementet var det forespeilet at de frivillige skulle påta seg ti vakter på åtte timer i løpet av perioden før, under og etter mesterskapet (Sand, 2012). Sand (2012) har regnet ut at hver frivillig arbeidet i gjennomsnitt 78 timer i løpet av perioden, noe som utgjorde over 175 000 arbeidstimer, anslagsvis mer enn 100 årsverk. Videre ble de frivillige under Ski-VM 2011 organisert i flere ulike seksjoner. For å forstå hva de bidro med under mesterskapet vil funksjonsområdene omtales kort.

Under Ski-VM 2011 ble de frivillige organisert i syv funksjonsområder; sport, arenadrift, arrangementsstøtte, arrangementsservice, media, provisorier og HR/sikkerhet (VM 2011 AS, 2010). Under funksjonsområdene ble de igjen organisert i 44 ulike seksjoner, der enkelte seksjoner hadde undergrupper (se seksjonskart i vedlegg 7) (VM 2011 AS, 2010). Kort fortalt innebar funksjonsområdet sport gjennomføringen av alle konkurransene, mens arenadrift hadde ansvar for å klargjøre arenaene og løypenettet. Videre hadde arrangementsstøtte blant annet ansvar for sikkerhet, IKT, transport, presse og arenaproduksjon. Media sin oppgave var å bistå arbeidene presse og å lede pressesenteret. Provisorier hadde ansvaret for utbyggingsprosjektet med blant annet smøreboder, gjerder, sponsorfasiliteter og tribuner. Til sist hadde HR/sikkerhet ansvar for rekrutteringen og organisering av de frivillige, som skulle bistå de andre funksjonsområdene. (VM 2011 AS, 2010).

Oppsummering

Kapittelet om kontekstuell bakgrunn har hatt til hensikt å redegjøre for studiens bakgrunn, med tanke på Ski-VM 2011 og World Cup Nordisk Holmenkollen. Kortfattet beskrives Ski-VM 2011 som en folkefest, der nærmere 2300 frivillige bidro. Organisasjonen utarbeidet et løfte til sine funksjonærer der de lovet personlig delaktighet og stolthet over å ha vært en del av laget som skapte tidenes Ski-VM. Samt at organisasjonen lovet å sikre gode arbeidsforhold (VM 2011 AS, 2010). Under Ski-VM 2011 ble det opprettet et AS eid av Norges Skiforbund (60%) og Skiforeningen (40%), der de delte på organiseringsansvaret tilknyttet mesterskapet (VM 2011 AS, 2010). I forbindelse med WCNH har Norges Skiforbund og Skiforeningen også inngått en avtale der de deler på ansvaret tilknyttet arrangementet. Videre var de frivilliges motiv knyttet til at de kunne bidra på saker som opptok dem, fikk praktisk erfaring, følte seg betydningsfulle, ble mer fornøyde med seg selv og kunne lære mer om det de arbeidet for (Sand, 2012). De frivilliges indre motiv var spennende, morsomt, at de kunne bidra, fikk anerkjennelse og fikk innsikt på store idrettsarrangement (Sand, 2012). De frivillige var organisert under syv funksjonsområder; sport, arenadrift, arrangementsstøtte, arrangementsservice, media, provisorier og HR/sikkerhet (VM 2011 AS, 2010).

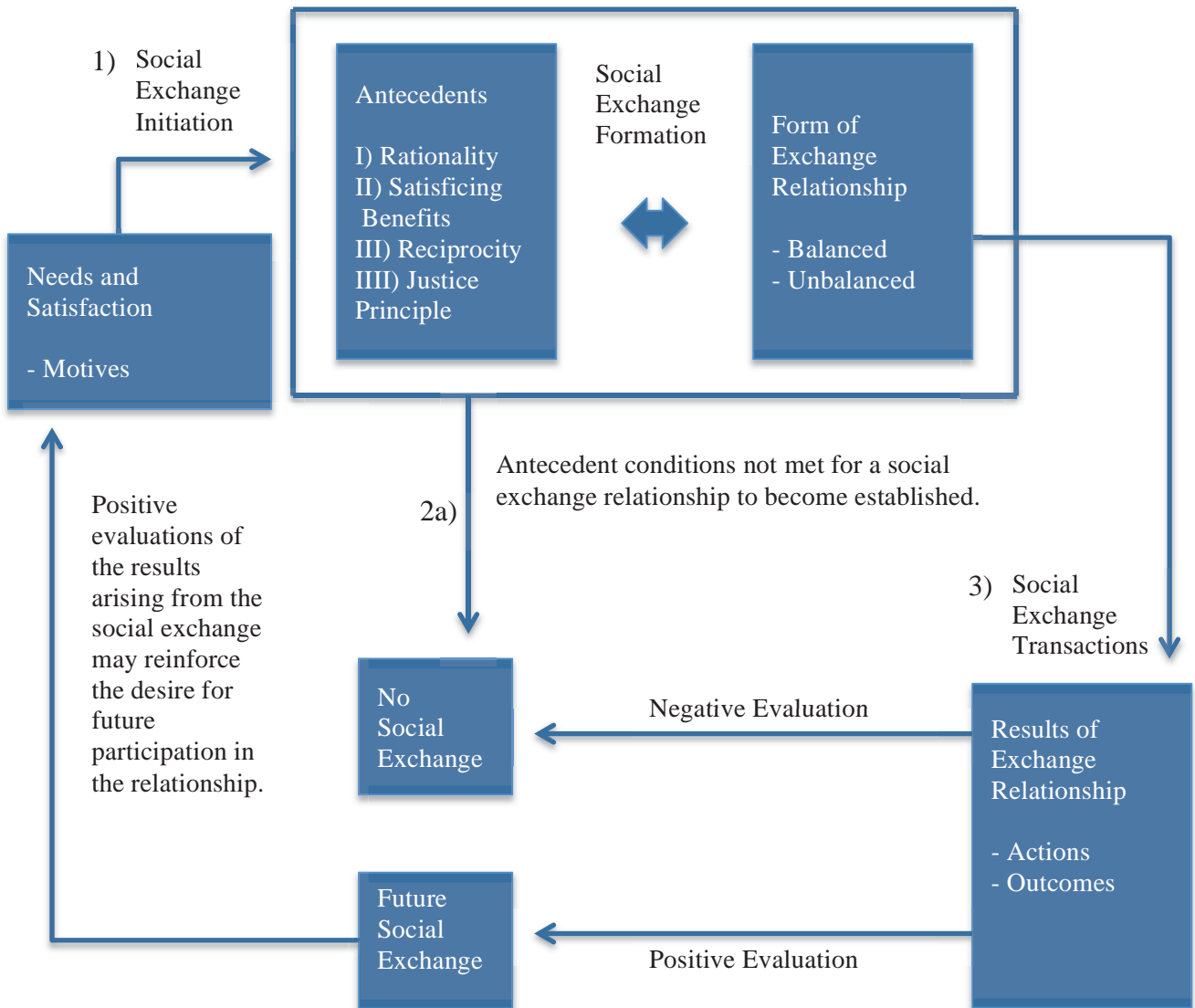
3. Teori

Målet med dette kapittelet er å gi et innblikk i teoriene sosial utbytte og sosial kapital. Både sosial utbytteteori og teorien om sosial kapital ses som sentrale teorier for å belyse studiens problemstilling, da de kan bidra til å forstå de avgjørende faktorene til at de frivillige valgte å fortsette eller ikke fortsette etter Ski VM 2011. Først vil sosial utbytteteori presenteres som et rammeverk for den sosiale relasjonen. Deretter vil forventinger, belønninger og kostnader forklares ved bruk av den samme teorien. Videre vil det redegjøres for sosial kapital, med et spesielt fokus på nettverk og interesser. Avslutningsvis vil de viktigste elementene fra teoriene oppsummeres.

3.1 Sosial utbytteteori som et rammeverk

Sosial utbytteteori har røtter tilbake til 1920-årene og har blitt benyttet innen ulike fagdisipliner, som antropologi, sosial psykologi og sosiologi. Flere teoretikere er enige om at sosial utveksling eller sosiale relasjoner innebærer flere interaksjoner med forpliktelser, der interaksjonene ofte blir sett på som avhengig av hverandre og betinget av handlingen til en annen person (Blau, 1964; Emerson, 1976; Homans, 1958; Thibaut & Kelley, 1959). En interaksjon kan bestå av både positive faktorer og negative faktorer. Enkelt forklart er det summen av de positive- og negative faktorene som utgjør relasjonens profitt og avgjør om individet ønsker å ta del videre i den sosiale relasjonen. For å forstå hvordan den sosiale prosessen henger sammen, vil en modell fremstilt av AP (1992, s. 670) og videreutviklet av Waitt (2003, s.197) bli benyttet.

2) Exchange Relationship

Figur 2: Modell av AP (1992, s. 670) som er videreutviklet av Waitt (2003, s. 197) og viser den sosiale utbytteprosessen. For å lette forståelsen av gangen i modellen er fire punkter satt inn.

Sosial utbytte teorimodellen viser en forenklet visuell versjon av hvordan individer deltar i et bytteforhold. Videre vil modellen forklares ved bruk av fire punkter, som vist i figuren.

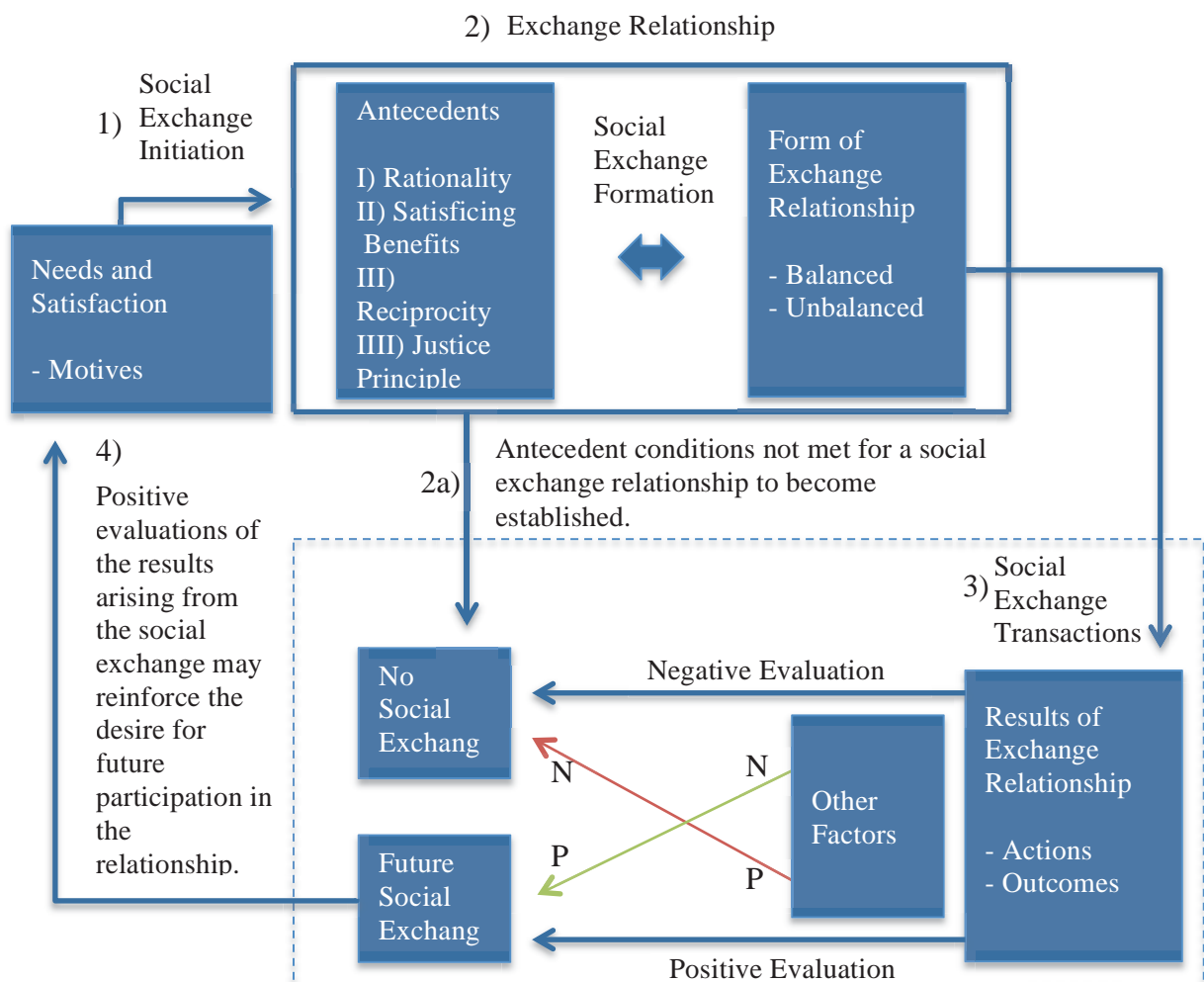
- 1) Modellen kan forstås ved å starte øverst til venstre: individet har et eller flere motiv som grunnlag for hvorfor vedkommende ønsker å ta del i relasjonen (Waitt, 2003).
- 2) Punkt to handler om selve bytteforholdet der individet har forventinger, som at relasjonen skal være rasjonell, fordelsgivende, gjensidig og rettferdig. Med rasjonell menes det at relasjonen bør være hensiktsmessig og fornuftig, med tanke på hva individet ønsker å oppnå med sin deltagelse. Fordelsgivende betyr at individet bør dra

nytte av relasjonen for å ta del i den. Videre handler gjensidig og rettferdig om at begge parter må bidra gjensidig i relasjonen og at dette skal oppleves rettferdig av begge parter (Waite, 2003). Dersom disse forventningene (rasjonell, fordelsgivende, gjensidig og rettferdig) ikke er møtt vil bytteforholdet ikke bli etablert, slik modellen viser i punkt 2a. Derimot om forventningene skulle bli tilfredsstilt beveger relasjonen seg videre, til boksen «form for bytterelasjon». Det vil si at summen av forventninger kan oppleves som balansert eller ubalansert. Med en balansert form for relasjon mener man at individet opplever sine forventninger til relasjonen som tilfredsstilt. På den andre siden, dersom formen for relasjonen omtales som ubalansert er ikke alle forventningene hos den ene parten tilfredsstilt i like stor grad, men det er allikevel nok til at personen velger å ta del i relasjonen videre.

- 3) I punkt tre har de sosiale transaksjonene blitt gjort. Det vil si at partene har vært i kontakt med hverandre og at resultatet av interaksjonen omfatter de handlingene som har blitt gjort og utfallet av disse (Waite, 2003). Evalueringen av de ulike handlingene og utfallene i relasjonen kan oppleves både positivt og negativt, men det er den totale sluttsummen som avgjør om individet evaluerer relasjonen som negativ eller positiv. Imidlertid viser modellen at en negativ evaluering fører til ingen sosial relasjon videre, mens en positiv evaluering fører til en fremtidig sosial relasjon.
- 4) Det siste punktet i modellen viser at en positiv evaluering kan føre til et forsterket ønske om å delta videre i relasjonen. Deretter starter prosessen som modellen bygger på om igjen i punkt én (Waite, 2003).

Waite (2003) fremstiller den sosiale relasjonen som en sirkelmodell, der individet stadig evaluerer sine motiver og forventninger, samt handlinger og resultat som påvirker valget om videre deltagelse. Et eksempel på dette kan være en frivillig som deltok under Ski VM 2011. Før påmeldingen tenkte den frivillige gjennom sine motiv for deltagelse og hvilke forventninger vedkommende hadde. Ettersom den frivilliges forventninger ble tilfredsstilt fortsatte relasjonen til selve arrangementet, som gjaldt handlingene og resultatet av disse både før, under og etter arrangementet. Deretter evaluerte den frivillige opplevelsen som svært positiv og besluttet å delta på neste års arrangement. Eksempelet som er nevnt over viser prosessen fra punkt 1 til 4 i figur 2, fra den frivillige valgte å delta som frivillig, til beslutningen om å delta frivillig på neste års arrangement. Som nevnt viser figur 2 at den sosiale relasjonen kun omhandler arrangementet. Doherty

(2009) viste i sin studie at frivilliges beslutning om videre deltagelse også påvirkes av andre faktorer, som blant annet personlige kostnader; ferie, økonomi, familie, jobbsansvar eller fraflytting. Det er derfor en mangel at figur 2 ikke har elementet «andre faktorer» mellom resultatet av relasjonen og evalueringen. Av den grunn har jeg videreutviklet modellen med tilleggselementet «andre faktorer», som vist i figur 3. Det vil si at etter at den frivillige har evaluert resultatet av relasjonen fra arrangementet, kan også «andre faktorer» påvirke den endelige beslutningen om videre deltagelse. I den forbindelse er det lagt til to piler fra boksen «andre faktorer», en som beveger seg fra en negativ evaluering til en positiv og en fra en positiv evaluering til en negativ. Like vel er det ikke slik at alle beslutninger påvirkes av «andre faktorer» og av den grunn er fortsatt de to pilene som beveger seg direkte fra «resultatet av relasjonen» til «ikke videre relasjon» eller «fremtidig relasjon» beholdt.

Figur 3: En videreutvikling av modellen til Waits (2003, s. 197) av den sosiale relasjonen, med innsatt andre faktorer og tilhørende piler.

Den sosiale utbytteteori-modellen som er omtalt viser et helhetlig bilde av prosessen fra den frivillige velger å delta som frivillig, til evalueringen og beslutningen om videre deltagelse er tatt. Modellen fungerer derfor som et rammeverk for studien. Som nevnt tidligere ønsker problemstillingen å belyse hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte. I den forbindelse er fokusområdet i denne studien resultatet av bytteforholdet og andre faktorer, samt hvordan dette ble evaluert til fortsettelse eller ikke fortsettelse. Fokusområdet er for øvrig elementene innenfor det stiplede området vist i figur 3.

3.2 Sosial utbytteteori

Blau (1964) så på sosial utbytteteori som en sammenligning av økonomiske og sosiale bytter, der sosiale bytter hadde mere uklare forpliktelser. Med det mente han at verdien av økonomiske bytter var mye klarere enn sosiale bytter, som inneholdt en følelse av personlige forpliktelser, takknemlighet og tillit (Blau, 1964). Blau (1964) definerte et sosialt utbytteforhold som:

A person for whom another has done a service is expected to express his gratitude and return a service when the occasion arises. Failure to express his appreciation and to reciprocate tends to stamp him as an ungrateful man who does not deserve to be helped. If he properly reciprocates, the social rewards the other receives serve as inducement to extend further assistance, and the resulting mutual exchange of services creates a social bond between the two (Blau, 1964, s. 4).

Sitatet av Blau (1964) handler om at dersom en person utfører en tjeneste til en annen person skaper det en forventning om å bli vist takknemlighet og få tjenesten gjengjeldt ved en senere anledning. Dersom den andre personen ikke viser takknemlighet eller ikke gjengjelder tjenesten blir vedkommende sett på som utakknemlig og en som ikke trenger hjelp. Derimot om den andre personen gjengjelder tjenesten på en ordentlig måte, vil den sosiale belønningen tjene til videre assistanse. I tillegg vil det skape et sosialt bånd mellom partene. Ut ifra sitatet til Blau (1964) kan en tolke at sosiale bytteforhold består av forventninger, belønninger og kostnader (Blau, 1964). Med tanke på figur 3 viser dette at forventningene et individ har i starten av det sosiale utbytteforholdet evalueres etter at individene har vært i kontakt, for da å finne ut om forventningene har blitt møtt. Videre ser også individet på hvilke belønninger og kostnader som har fremkommet i den sosiale relasjonen og legger da dette til grunn når evalueringen om videre deltagelse gjøres.

Med tanke på sitatet til Blau (1964) av et sosialt utbytteforhold, vil forventninger, belønninger og kostnader omtales nærmere.

3.2.1 Forventing

Forventninger er det første kjennetegnet på en sosial relasjon. Det dreier seg om at partene handler ut fra forventninger og at handlingene motiveres av at de forventer å få en belønning i en eller annen form. De som forventer mye fra sin relasjon blir lettere skuffet enn de som ikke forventer så mye (Blau, 1964). Hvert individ vurderer utbyttet ut fra sine forventninger, da forventninger er individuelt. Det vil si at det en person opplever positivt, kan være en skuffelse for en annen. Forventninger baserer seg på erfaringer fra tidligere relasjoner, samt vurderingsnormer som også baserer seg på egen erfaring og læring (Sletta, 1985).

Blau (1964) deler forventninger i tre typer, generell-, spesiell- og komparativ forventning. Den første typen, generell forventning, handler om forventningene et individ har til de totale fordelene vedkommende vil oppnå i ulike aspekter i sitt sosiale liv, som forventninger til karriere, støtte fra familien og sosial status (Blau, 1964). Som nevnt kan det som oppleves som en suksess for en person, oppleves som et nederlag for en annen (Blau, 1964; Sletta, 1985). Generelle forventninger strekker seg fra et minimumsbehov, der individet uten å oppnå det som er tenkt blir frustrert og misfornøyd, til et maksimalt nivå av etterstrebelse, der individet vil streve for forbedringer når minimumsbehovet er dekket. Denne typen forventning er styrt av rådende verdier og sosiale standarder (Blau, 1964). Den andre typen, spesielle forventninger, handler om forventningene et individ har til en bestemt annen person. Det handler da om vedkommendes oppførsel og belønningene som vil fremkomme i personens nærvær. Hvis et individ forventer å få alle rådene han/hun trenger fra en annen person, vil personen bli sett på som en konsulent i relasjonen (Blau, 1964). Derimot om individet kun forventer å få noen råd og personen lever opp til disse forventningene, vil individet bli tilfredsstilt men likevel fortsette å søke muligheter og rådføre seg med andre. Båndet mellom personene utvikler seg derfor ikke som konsulent og individ (Blau, 1964). Til sist handler komparativ forventning om profitten et individ forventer å oppnå gjennom den sosiale relasjonen, som vil si belønningene minus kostnadene. Et individs fortsettelse i relasjonen handler ikke kun om hvilke belønninger vedkommende får av å ta del i interaksjonen, men også om kostnadene. Kort sagt vil det si at jo større profitt individet får ved å ta del i den sosiale

relasjonen, jo mer forpliktet vil individet bli til relasjonen (Blau, 1964). Komparative forventninger med profitt fra sosiale erfaringer utgjør derfor en felles standard, som indikerer hva som forventes å få igjen fra ens investering og som videre gjør at individet kan velge mellom ulike relasjoner. Til sist skriver Blau (1964) at de mest lønnsomme sosiale relasjonene varer lengst. Det er likevel viktig å bemerke at forventninger ikke forblir konstante, men endrer seg. Det vil si at et individs forventning et år, kan endre seg til året etter. Av den grunn kan et individ som har opplevd en positiv relasjon i flere år ønske å tre ut av en sosial relasjon, da forventningene ikke lenger er tilfredsstillende (Blau, 1964). Slik det ble nevnt i komparative forventninger handler det om profitten et individ får ut av det sosiale bytteforholdet, med tanke på belønninger og kostnader. Belønninger og kostnader er en viktig del av den sosiale byteteorien, og det vil av den grunn omtales videre.

3.2.2 Belønning

Belønning kan sies å være elementene med positiv verdi for en person i en sosial relasjon og skaper behag i relasjonen, noe som oppleves som en glede og tilfredsstillelse. Belønningen kan skje gjennom en vennlig handling, støtte eller hjelp fra en annen person, som oppleves positivt for individet (Sletta, 1985). Videre deler Blau (1964) belønninger i to former, indre- og ytre belønning.

Indre belønning handler om at relasjonen i seg selv er belønningen, det at individet opplever en positiv følelse ved å delta i interaksjonen. For eksempel finner en venn gleden med å ha en sosial relasjon til en annen, som å klatre eller se fotball sammen. Her forsterkes relasjonen gjennom den sosiale relasjonen. Det vil si at det ikke handler om hva de gjør sammen, bare at de gjør det sammen. Det er da den felles erfaringen med å se fotballkampen som er den viktige kilden. Denne kilden, at de gjør det sammen, kaller Blau (1964) den spesielle tilfredshet. Den samme effekten er det også mellom familiemedlemmer eller kjærester, samt naboer og arbeidsgrupper. Ikke at erfaringene mellom naboer eller arbeidsgrupper nødvendigvis er så dype, men at det gir en indre glede til individet (Blau, 1964).

Ytre belønning er i prinsippet uavhengig av sin kilde, men det finnes ulike grader. På den ene siden av skalaen finner man penger, som i stor grad er uavhengig av sin kilde. Det vil si at verdien er den samme uansett hvem som bruker pengene. På den andre

siden står sosial støtte, som i stor grad er avhengig av sin kilde (Blau, 1964). De typiske ytre belønningene som byttes i en sosial relasjon er råd, invitasjoner og assistanse. Blau (1964) mener disse belønningene er uavhengig av giveren, selv om et individs preferanse også påvirkes av den menneskelige relasjonen til giveren. Kvaliteten på rådene bestemmer de generelle verdiene til et individ. Uavhengig av hvem som gir dem foretrekker ofte personen å rådføre seg med en kollega, som vedkommende har en vennskapelig relasjon til, i stedet for å rådføre seg med noen personen knapt kjenner. Det som bestemmer den totale verdien på den sosiale relasjonen er at det er lett å nærme seg en kollega, kunne ha en spøkefull og hyggelig tone, at kvaliteten på rådene er gode, samt andre belønninger som fremkommer i relasjonen. Utvekslingen av instrumentell belønning gir derimot deltagerne i relasjonen mulighet til å bytte til andre belønninger. For eksempel at en person hjelper en kollega med en oppgave, kan være en unnskyldning for å prate. Da bytter man altså sin instrumentelle assistanse, for å få sosial støtte tilbake (Blau, 1964).

3.2.3 Kostnad

Kostnad kan beskrives som et element i en sosial relasjon med negativ verdi. Kostnaden omtales som høy når «det kreves stor fysisk eller mental anstrengelse, når handlingen er forbundet med angst eller forvirring, eller når det er konflikt eller konkurrerende reaksjonstendenser til stede (Thibaut og Kelley, 1959 i Sletta, 1985, s. 109)». Blau (1964) deler kostnader i tre; investerings-, direkte- og mulighets-kostnader.

Investeringskostnader handler om tiden og anstrengelsen et individ legger ned, som er nødvendig for å kunne utføre oppgaven. Det kan for eksempel være at det kreves en spesiell utdannelse for å utføre en bestemt jobb (Blau, 1964). Videre skriver Blau (1964) at investeringen i tillegg er nødvendig for å kunne forlange respekt og godkjenning fra de andre i samme gruppe, samt at investeringen i tillegg er verdifull for flere (Blau, 1964). Direkte kostnader derimot handler om de konkrete godene et individ må tilby motparten for å i det hele tatt kunne starte en sosial bytterelasjon (Blau, 1964). Et eksempel på dette kan være at de frivillige må få reise gratis med kollektivtransporten i forbindelse med arrangementet, for at de skal ta del i relasjonen. Til sist handler også mulighetskostnaden om tiden, ettersom en relasjon krever at personene setter av tid til å delta. Tiden er en begrenset kilde da det kun er 24 timer i døgnet. Med tanke på at individet har mange aktiviteter å kunne drive med blir en nødt til å velge, da tiden ikke

strekker til alt. I den forbindelse blir mulighetene en type kostnad, ettersom individet må velge bort noen muligheter eller relasjoner. Det vil si at individet kanskje må velge bort relasjoner der vedkommende kunne oppnådd like stor, om ikke større belønning (Blau, 1964). Av den grunn kan mulighetene oppleves som en kostnad, da en kan oppleve å velge bort andre aktiviteter/muligheter.

Sosial utbytte teori viser at en sosial relasjon består av elementer som forventinger, belønninger og kostnader, som innvirker på et individs valg om videre deltagelse i relasjonen. Som et supplement til teorien om sosial utbytte vil sosial kapital forklares med tanke på elementene nettverk og interesser, da dette også var sentralt for de sosiale relasjonene under Ski-VM 2011. Før dette vil Bourdieus sosiologiske teori omtales kort.

3.3 Bourdieus begrep

Dette avsnittet vil først omhandle Bourdieus begreper sosialt rom og felt, før teksten rettes mot kapital. Bourdieus teori kan sies å være en komplett sosiologisk teori i seg selv, da den kan brukes til å forstå de mange ulike feltene innenfor samfunnet og hvordan aktørene innenfor feltet artikulere (Bourdieu, 1995). Bourdieu (1995) er kjent for flere sentrale begreper, som sosialt rom, felt og kapital. I følge Bourdieu (1995) kan samfunnet oppfattes som et sosialt rom der sosiale aktører posisjonerer seg i forhold til hverandre. Det vil si at aktørene som har felles mål og interesser er i en type fellesskap, uten at de trenger å ha personlig kontakt (Bourdieu, 1995). Videre deler Bourdieu (1995) det sosiale rommet i flere felt, med påfølgende delfelt. Disse feltene mener han består av nettverk med relasjoner, der aktørene innad i feltet strider om posisjoner å legitimere seg med og sin forståelse av virkeligheten (Bourdieu, 1995). Et eksempel på felt kan være idrett, der delfeltet er frivillige under Ski-VM 2011. Formålet bak den korte forklaringen av sosialt rom og felt var å vise hvilket felt de frivillige under Ski-VM 2011 tilhørte. Videre vil gjennomgangen av teorien rettes mot kapital, som er svært sentralt i denne studien.

Kapital er et annet sentralt begrep i Bourdieus teori. Kapital er en ulikt fordelt ressurs mellom individer, familier og grupper, og er en benevnelse for størrelsen av ressursen en har tilgang på (Bourdieu, 1995). Det kan blant annet være interesser eller økonomiske goder. Tanken bak de ulike kapitalformene, kulturell-, økonomisk-, symbolsk- og sosial kapital, er å forstå hvordan individer eller grupper posisjonerer eller differensierer seg

innenfor det sosiale feltet. I denne studien vil Bourdieus teori om sosial kapital være relevant for studiens problemstilling og av den grunn vil teoridelen kun omhandle sosial kapital videre.

3.3.1 Sosial kapital

Sosial kapital ble i 1918 definert av Mary Austin som «social capital is the measure of group potentiality. It grows out of the capacity of men to combine. Ten men socially can do more than ten men working separately. This extra potentiality is the social capital of the group» (Segaard & Wollebæk, 2011, s. 28). Med dette mente Austin at individ som investerte tid, krefter og oppmerksomhet i en gruppe med andre mennesker ville skape sosial kapital, som både individene i gruppa og andre utenforstående kunne dra nytte av (Norges forskningsråd, 2005). Sosial kapital er derfor det individene, gruppa og samfunnet oppnår ved å samhandle.

Sosial kapital har i senere tid blitt undersøkt og definert av flere personer, de mest kjente er Bourdieu, Loury, Coleman og Putnam. Bourdieu (2011) forstod sosial kapital som noe individet kunne bygge opp og bruke for å fremme egne interesser, mens Loury, Coleman og Putnam forstod sosial kapital som en mer kollektiv ressurs som flere kunne dra nytte av (Norges forskningsråd, 2005). Rettet til studien og valget av teori, kan sosial kapital bidra til en forståelse av hvordan ulike faktorer avgjorde for de frivilliges videre deltagelse på WCNH 2014. Ettersom problemstillingen har et individsentrert perspektiv, vil teorien om sosial kapital knyttes til Bourdieus forståelse. Av den grunn vil ikke Loury, Coleman eller Putnam nevnes videre.

Bourdieu og Wacquant (1992) definerte sosial kapital som «summen av ressurser, faktiske eller virtuelle, som tilfaller en person eller en gruppe i kraft av å ha et varig nettverk av mer eller mindre institusjonaliserte relasjoner av gjensidig bekjentskap og anerkjennelse» (s. 119). Med tanke på denne definisjonen kan en tolke at sosial kapital er et individs verktøy for å oppnå en ønsket effekt ved bruk av bekjenskaper, der begge parter må pleie og vedlikeholde kontakten for å ha nytte av hverandre (Wollebæk & Selle, 2005). Selv om studien kun vil fokusere på sosial kapital er det like vel viktig å bemerke at kapitalformene sosial-, kulturell-, symbolsk- og økonomisk kapital, i følge Bourdieu, avhenger i og påvirker hverandre (Bourdieu, 2011; Bourdieu, 1995). Det vil si at sosial kapital blant annet påvirkes og avhenger av økonomisk kapital. Et eksempel på

dette er en frivillig som ønsker å arbeide frivillig under et idrettsarrangement fordi vedkommende tidligere har fått god kontakt med de andre frivillige. Problemet er at den frivillige har dårlig økonomisk råd og må prioritere jobb i stedet. Av den grunn får ikke den frivillige pleid nettverket sitt, som er vennene på idrettsarrangementet. Slik eksempelet viser påvirker den økonomiske kapitalen den sosiale kapitalen, og det er slik Bourdieu mener kapitalformene avhenger av og påvirker hverandre. Likevel har denne studien valgt å kun benytte sosial kapital, da teorien vil utfylle sosial utbytte teori. Som nevnt i Bourdieus definisjon av sosial kapital var det to viktige elementer for individuell måloppnåelse; nettverk og interesser. Disse er sentralt for oppgaven og vil omtales videre (Bourdieu & Wacquant, 1992; Bourdieu, 1995).

3.3.2 Nettverk

Nettverk med bekjenskaper bygges av individer eller grupper, ved at de arbeider strukturert og foretar strategiske investeringer. Det vil si at individet eller gruppen posisjonerer seg «rett» i forhold til andre aktører, som befinner seg i det samme sosiale rommet som de planlegger å besøke. Formålet med posisjoneringen er å gjøre seg kjent med de andre aktørene, som kan bidra til at individet når målet sitt på kort eller lang sikt (Bourdieu, 2011). Imidlertid er ikke alle relasjoner som oppstår planlagte, de kan også skje tilfeldig (Bourdieu, 1995). For at individet skal kunne benytte seg av bekjenskapene må nettverket vedlikeholdes, noe som må være et gjensidig ønske fra begge parter. Hvis ikke opphører relasjonen. Et eksempel på nettverk kan være et individ som har stor interesse for ski og som ønsker seg en venn å utøve ski sammen med. Individet velger da å ta kontakt med en annen person som har de samme ønskene og velger å opprettholde kontakten for å vedlikeholde målet om å ha en treningspartner. Kort oppsummert mener Bourdieu at individer har behov for sosiale nettverk og at individ av den grunn etablerer og gjensker relasjoner som er nyttige på kort eller lang sikt (Bourdieu, 2011).

3.3.3 Interesser

Bourdieu og Wacquants (1992) definisjon av sosial kapital kan som nevnt også tolkes dit at interesse er en del av et individs vei mot måloppnåelse. De forteller at det er viktig for forståelsen av interesse at en også har en forståelse av motsetningene, som både er å være uinteressert men også ha en likegyldighet til fenomenet (Bourdieu & Wacquant,

1992). Det å være likegyldig er ikke å bry seg om utfallet av spillet. Det kan for eksempel være en som er uinteressert i ski, som ikke bryr seg om hvem som kommer først over målstreken under 5-mila i Holmenkollen. «Illusio» er motsetningen til likegyldighet og handler om å være opptatt av spillet. Det vil si at det å være interessert er forankret i et sosialt spill, der det som skjer har betydning. Det vil si at det er viktig og verdt å følge med på (Bourdieu & Wacquant, 1992). Interesse kan derfor tolkes som en skala der individet på den ene siden bryr seg om utfallet og på den andre siden ikke bryr seg om utfallet. Enkelt forklart handler det om at individet på den ene siden har interesse og på den andre siden ikke har interesse (Bourdieu & Wacquant, 1992). Kort oppsummert vil det si at individ tar del i relasjoner der de kan fremme sine interesser i kontakt med andre. Et eksempel på dette er en frivillig som har stor interesse for ski og søker langrennsseksjonen, med et håp om å få sett litt av konkurransen. Videre er det også viktig å bemerke at interesser kan endre seg eller at andre interesser kan gå foran. Konsekvensen av dette kan være at individet deltar mindre i relasjonen eller at relasjonen opphører. Til slutt skriver Bourdieu og Wacquant (1992) at det finnes like mange interesser som det finnes felt. Dette gir mening da et sosialt rom deles i flere felt og delfelt, der aktørene innad i feltet har lik interesse (Bourdieu & Wacquant, 1992).

Oppsummering

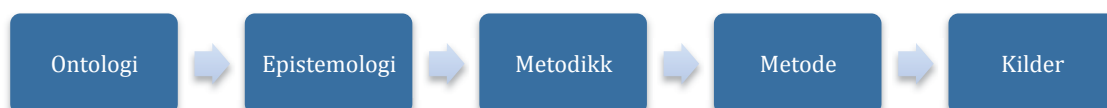
Teorikapittelet har i hovedsak gjort rede for tilnærmingene om sosial utbyteteori og sosial kapital. Tilnærmingen til teoriene har belyst hvilke elementer som ligger til grunn og har betydning i en sosial relasjon. Gjennomgangen har vist at det er likheter mellom teoriene, da både sosial utbyteteori og sosial kapital kan forstå en sosial relasjon. De tre viktigste elementene fra sosial utbyteteori til denne studien er forventninger, belønninger og kostnader, mens de to viktigste elementene fra sosial kapital er nettverk og interesser. Både tidligere forskning, sosial utbyteteori og sosial kapital var sentralt for utformingen av intervjuguiden, da jeg ønsket å dekke det teoretiske rammeverket og stille gode bekreftende og avkreftende spørsmål. I resultat og diskusjonskapittelet blir erfaringene til de frivillige som deltok under Ski-VM 2011 drøftet ved bruk av sosial utbyteteori (forventninger, belønninger og kostnader) og sosial kapital (nettverk og interesser), for å få en forståelse av hvordan ulike faktorer avgjorde for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte på WCNH 2014.

4. Metode

Kapittelet presenterer studiens metodiske opplegg. Først vil jeg omtale studiens forskningsdesign ved bruk av Grix (2002) byggesteiner; ontologi, epistemologi, metodikk, metode og kilder. Videre vil jeg reflektere over min forskerrolle og hvordan dataene ble behandlet. Til slutt knyttes studien til begrepene validitet, reliabilitet og generaliserbarhet, samt hvilke etiske aspekter jeg har tatt hensyn til i dette prosjektet.

4.1 *Forskningsdesign*

Forskningsdesignet for oppgaven ga retningslinjer til hvordan jeg planla å gå frem for å utføre prosjektet. Retningslinjene handlet om hva fokuset for undersøkelsen skulle være, hvem de aktuelle deltakerne var, samt hvor og hvordan undersøkelsen skulle utføres (Thagaard, 2013). I tillegg hadde forskningsdesignet til hensikt å knytte forskningen til den faktiske verden der empirien ble innhentet. Grix (2002) skriver at etter problemstillingen er satt, er ontologi starten i alle forskningsprosjekt. Etter dette mener han at valget av epistemologi, metodikk, metode og kilder kommer naturlig. I den forbindelse ønsker jeg å bygge opp starten av metodekapittelet ved bruk av Hays (2002) modell, som er tilpasset av Grix (2002).

Figur 4: Byggesteinene i en forskningsprosess av Hay (2002), videreutviklet av Grix (2002).

Ontologi handler om hva vi mener er den sosiale virkeligheten, mens epistemologi handler om hva vi kan vite om verden og hvordan vi kommer frem til å vite det vi vet (Grix, 2002). Denne studien ser virkeligheten fra et samfunnsvitenskapelig syn, som gir grunnlag for en bedre innsikt og forståelse av samfunnet vårt (Holme & Solvang, 1996). Hensikten med studien var å prøve å forstå de frivillige og deres tanker, meninger og følelser tilknyttet frivillighetsdeltagelsen under Ski-VM 2011, i lys av studiens teoretiske rammeverk. Med tanke på at studien ønsket å forstå de frivillige fremfor å forklare, mener jeg at studien tilhører det fortolkende paradigme og hermeneutikk (Føllesdal & Walløe, 2002; Krogh, Endresen, Iversen & Reinton 1998).

4.1.1 Casestudie

Det er ingen fasit på når jeg som forsker kan benytte casestudie som metode, men Yin (2014) trekker frem tre punkter som er retningsgivende for når metoden kan egne seg. Casestudie er passende å benytte når problemstillingen søker svar på hvordan eller hvorfor, når forskeren ikke kan kontrollere det som studeres og når fenomenet i studien er midlertidig (Yin, 2014). Videre utdyper Andersen (2013) at casestudier egner seg bedre til å svare på en problemstilling som søker svar på hvordan noe skjer og oppleves, snarere enn hvorfor. I følge Yin (2014) og Andersen (2013) kan derfor casestudie egne seg i denne studien, ut fra følgende forhold: At studien ønsker å gi svar på hvordan ulike faktorer avgjorde for frivilliges videre deltagelse etter Ski-VM 2011, at jeg som forsker ikke kunne kontrollere de frivillige som ble studert og at fenomenet frivillighet under Ski-VM 2011 var midlertidig.

«A case study is an inquiry that investigates a contemporary phenomenon (the «case») in depth and within its real-world context, especially when the boundaries between phenomenon and context may not be clearly evident» (Yin, 2014, s. 16). Sitatet viser at et casestudie dreier seg om å gå i dybden av et samtidfenomen i den virkelige verden. Casestudie kan ses som en form for design innen kvalitativ forskning, der en eller flere avgrensede enheter blir utforsket i dybden (Creswell, 2013; Thagaard, 2013). Yin (2014) mener derfor at det er viktig å definere hva som er caset og konteksten i studien. I denne studien er konteksten Ski-VM 2011, som fungerer som en samlende og mangfoldig empirisk ramme for studien (Andersen, 2013). Videre utgjør to grupper studiens caser. Den ene gruppen består av frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 på WCNH 2014 og den andre gruppen består av frivillige som ikke fortsatte. Kort forklart er de frivillige casene og Ski-VM 2011 konteksten.

4.1.2 Metodikk

Metodikk er tilknyttet problemstillingen og hvordan en kan gå frem for å skaffe den kunnskapen problemstillingen rettes mot (Grix, 2002). Det handler om valg av forskningsstrategi, kvalitativ eller kvantitativ metode (Grix, 2002). Problemstillingen i studien handler om hvordan ulike faktorer virket inn på frivilliges videre deltagelse. I den forbindelse ønsket problemstillingen å forstå frivillige og tolke dette innad i konteksten Ski-VM 2011. Da kvantitativ metode benytter klare og målbare verdier,

omhandler kvalitativ metode ikke-målbare verdier og søker blant annet svar på hvordan (Thagaard, 2013). Videre gir kvantitativ metode lite informasjon om mange enheter og kvalitativ metode dybdeinformasjon om få enheter. Denne studien ønsket å gå i dybden av få enheter fordelt på to forhåndsbestemte caser i lys av en definert kontekst, samt analysere og tolke dataene med bakgrunn i eksisterende teori og kunnskap. I den forbindelse var kvalitativ metode en relevant metodikk (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2009; Thagaard, 2013; Yin, 2014).

Valget av kvalitativ metode ble forsterket ytterligere ved at studien ønsket å tolke i lys av en samfunnsmessig kontekst, i en nær relasjon til intervjupersonene. Videre ønsket denne studien å benytte en fleksibel plan, ha fokus på intervjupersonenes meninger og perspektiv i deres livsverden, samt ha en nærhet til kildene slik at de kunne ytre sine tolkninger. Til sist egnet denne studien seg godt til å bruke kvalitativ metode da fokuset var på bestemte temaer, uten for sterk struktur eller fravær av struktur (Creswell, 2013; Grønmo, 2004; Kvale et al., 2009; Thagaard, 2013).

4.1.3 Metode

Metode handler om hvilke presise metodeteknikker jeg kunne benytte for å innhente datamaterialet som behøvdes for å besvare problemstillingen (Grix, 2002). Som nevnt ville jeg i denne studien prøve å forstå hvordan ulike faktorer avgjorde at frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. For å forstå de frivillige, valgte jeg forskningsintervju som metode. Forskningsintervju er blant de mest vanlige innsamlingsmetodene i kvalitativ forskning og var velegnet til å gi informasjon om hvordan informantene forstod og opplevde seg selv og sine omgivelser (Kvale et al., 2009; Thagaard, 2013). Selve forskningsintervjuet kunne struktureres på flere måter, der ytterpunktene hadde mye eller lite struktur (Creswell, 2013; Kvale et al., 2009; Thagaard, 2013). Intervju preget av lite struktur kan betraktes mer som en samtale mellom intervjuperson og forsker, der hovedtemaene er bestemt. Intervju med mye struktur har fastsatte spørsmål med en klar rekkefølge (Thagaard, 2013). I denne studien valgte jeg å ha en delvis strukturert tilnærming, som er mellom lite og mye struktur. Før intervjuet utarbeidet jeg en intervjuguide med forslag til spørsmål under de valgte temaene. Dette gjorde jeg både for egen hjelp, men også for å stille relevante spørsmål tilknyttet problemstillingen. I tillegg fulgte intervjusamtalen informantens fortelling og av den grunn var det svært relevant å ha delvis struktur (Thagaard, 2013).

Jeg utarbeidet to intervjuguider før intervjuene, en til hver av informantgruppene (Se vedlegg 5 og 6). Selv om intervjuguidene er veldig like ble de utarbeidet for å tilpasse spørsmålene bedre til de ulike gruppene, samt å kunne tilføye relevante spørsmål til enkelte temaer. Intervjuguiden ble benyttet som et verktøy for å ha oversikt over hvilke temaer intervjupersonen skulle reflektere over. I tillegg fikk jeg som forsker på forhånd reflektert over hvordan spørsmålene skulle stilles, for best mulig å oppmuntre intervjupersonen til å komme med fyldige svar (Thagaard, 2013). Intervjuguiden ble bygget opp med bakgrunn i det jeg ønsket svar på i problemstillingen, med hovedtemaer og deltemaer. Under hvert deltema ble det utarbeidet hovedspørsmål med oppfølgingsspørsmål, dersom informanten trengte å utdype temaer, begreper eller begivenheter som vedkommende trakk frem (Thagaard, 2013). I denne studiens intervjuguide var hovedtemaene seksjon, forventning, interesse, nettverk, tillit og personlige elementer. Under selve intervjuene prøvde jeg å ha en balanse mellom å gå i dybden av hvert tema og å dekke i bredden (Thagaard, 2013). Videre prøvde jeg ikke å være for tilknyttet intervjuguiden, da det kunne virke forstyrrende for informanten. I stedet hadde jeg fokus på å stille korte og enkle spørsmål, utfylle spørsmålene hvis informanten lurte på noe, være en god lytter, vise interesse (prober) og stille relevante oppfølgingsspørsmål (Thagaard, 2013).

Før hovedintervjuene utførte jeg seks prøveintervju. Fem ble utført i april 2014 rett etter WCNH 2014 og ett intervju i november 2014. Grunnen til at jeg utførte så mange i april var fordi planen var å bruke disse intervjuene i denne studien. Etter å ha endret litt på problemstillingen, samt at jeg ønsket å knytte spørsmålene mer til tidligere forskning, valgte jeg å gjennomføre intervjuene på nytt. I tillegg stilte jeg selv spørsmålstegn ved om måten jeg hadde plukket ut informanter på var redelig, da jeg under WCNH 2014 gikk rundt og snakket med frivillige, og spurte om de ønsket å stille til intervju. Tanken min i etterkant var at jeg kanskje valgte informanter som kun hadde positive opplevelser av arrangementet, noe som ville vært en svakhet for oppgaven da det kunne preget resultatene. I stedet tok jeg det som en god øvelse til neste intervjurunde, slik at jeg var bedre forberedt på hvordan jeg ønsket å gjennomføre intervjuene. Utvalget av informantene til denne studien vil omtales senere under kilder. I det siste prøveintervjuet i november fikk jeg prøvd ut den nye intervjuguiden, om den ga svar på det jeg ønsket. Etter noen justeringer ble intervjuguidene slik de ligger i vedlegg 5 og 6.

Intervjuene til denne studien ble gjennomført mellom november 2014 og januar 2015. Intervjuene foregikk ansikt til ansikt for lettere å skape en tillitsfull og fortrolig kontakt. Dette kan ha bidratt til at informantene følte seg trygge og på den måten ville dele sine erfaringer og synspunkter (Thagaard, 2013). I tillegg var det også mulig å oppfatte informantenes kroppsspråk. Før intervjuene begynte samtykket informantene blant annet til at jeg kunne benytte båndopptaker. Dette valgte jeg for å være sikker på at jeg fikk med alt som ble sagt, samtidig som jeg kunne konsentrere meg fullt om intervjuet. Det gjorde det også lettere å presentere direktesitater, da utsagnene ble lagret ordrett på lydfilen (Thagaard, 2013). Det informerte samtykket informantene undertegnet i forkant av intervjuet, utdypes i punkt 4.6 etiske vurderinger.

4.1.4 Kilder

Grix (2002) mener valget av kilder kommer etter spesifiseringen av ontologi, epistemologi, metodikk og metode, og handler om hvilke data vi kan samle inn for å besvare problemstillingen best mulig. Det vil si hvem jeg som forsker skulle innhente informasjon fra. Etter å ha konkretisert at dette er en kvalitativ studie som ville benytte forskningsintervju som metode, var det relevant med tanke på problemstillingen at kildene bestod av informanter med erfaring fra frivillighetsarbeidet under Ski-VM 2011 (Thagaard, 2013). Av den grunn valgte jeg å gjøre et strategisk tilfeldig kvoteutvalg av informantene, som hadde de kvalifikasjonene jeg trengte til å besvare problemstillingen (Thagaard, 2013). Kvoteutvelgingen tok utgangspunkt i to forhåndsbestemte grupper, med seks informanter i hver. Som nevnt var gruppene de som fortsatte og de som ikke fortsatte på WCNH 2014, etter Ski-VM 2011. Informantene i begge gruppene ønsket jeg skulle være så like som mulig, da tanken var at det ble mer riktig å «sammenligne» gruppene. Så mye det er lov å gjøre i kvalitativ forskning. Hver gruppe bestod som nevnt av seks informanter, tre kvinner og tre menn (Grønmo, 2004). Til sammen tolv informanter. Videre ønsket jeg også at alderssammensetningen skulle være jevnest mulig, med tanke på at informantene omtrent var på samme stadiet i livet. Etter at kjønn og alder i hver av gruppene var bestemt og jeg hadde fått en godkjenning av Stine Stenseth (prosjektleder for arena og frivillig i FIS World Cup Nordisk), foretok en studievenninne utvalget for meg i Questback. Grunnen til dette var for å vise at selv om utvalget hadde visse kriterier, så var det tilfeldig hvem som ble valgt.

Det var som nevnt ønskelig å intervjuet tolv personer til sammen, men utfordringen var at det tok flere utvalgsrunder før alle var samlet. Det ble til sammen gjort fire utvalgsrunder, henholdsvis 5.-, 6.- og 20. november 2014 og 1. desember 2014. Til sammen ble det sendt ut 41 forespørsler. Under Ski-VM 2011 var det som nevnt rundt 2300 frivillige til sammen og de frivillige var derfor en stor og sammensatt gruppe med tanke på kjønn, alder og seksjoner (Sand, 2012). Svakheten i studien kan derfor være at mange aldersgrupper og seksjoner ikke er representert, da det kun ble gjennomført tolv intervjuer. Videre ser jeg nå i etterkant at gjennomsnittsalderen på informantene i gruppen som fortsatte etter Ski-VM 2011 er 39 år og at gjennomsnittsalderen på de som ikke fortsatte er 48 år. Dette kan være en svakhet i studien, da de frivillige kan ha vært på ulike stadier i livet. Det vil si at det kan ha hatt en innvirkning på hvilke faktorer de frivillige erfarte var mer sentrale. I tillegg var det under intervjuperioden fire år siden Ski-VM 2011 ble arrangert og av den grunn kan det være at informantene hadde glemt detaljer ved sin opplevelse. Selv om alderssammensetningen i gruppene er ujevne, utvalget forholdsvis lite og at det er fire år siden mesterskapet, føler jeg likevel at de utvalgte informantene bidro til en forståelse med tanke på problemstillingen. Jeg var også innom tanken på å velge en bestemt aldersgruppe eller en bestemt seksjon, men ettersom jeg i denne studien ønsket å gi et helhetlig bilde av de frivillige under Ski-VM 2011 valgte jeg informanter i ulike aldre og begge kjønn. Seksjonen til de utvalgte frivillige var tilfeldig og derfor var det flere informanter fra samme seksjon. Alle seksjonene er heller ikke representert, da det til sammen var 44 ulike seksjoner under Ski-VM 2011 (VM 2011 AS, 2010). Intervjuene ble utført der det passet best for informantene, henholdsvis på informantens kontor, hjemme eller på NIH, ettersom de fleste informantene hadde travle dager. Tabell 1 og 2 viser de frivilliges funksjonærseksjon, samt varigheten på intervjuene og når de ble utført.

Tabell 1: Studiens intervju av de frivillige som fortsatte, med tanke på seksjon, varighet og dato.

De frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011		
Funksjonærseksjon	Varighet	Dato
Langrennseksjonen	1t 1 min	19. november 2014
Seremoni	54 min	24. november 2014
Sekretariat langrenn	1t 1 min	3. desember 2014
Seremoni	41 min	4. desember 2014
VIP	1t 20 min	7. desember 2014
Rennsekretær hopp	1t 14 min	10. desember 2014

Tabell 2: Studiens intervju av de frivillige som ikke fortsatte, med tanke på seksjon, varighet og dato.

De frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011		
Funksjonærseksjon	Varighet	Dato
Lager	1t 20 min	24. november 2014
Løypemannskap	49 min	1. desember 2014
Medisin	58 min	8. desember 2014
Løypemannskap	53 min	11. desember 2014
Presse	53 min	15. desember 2014
Akkreditering	36 min	27. januar 2015

Referering og anonymitet var viktig, da informantene ikke skulle kunne gjenkjennes. Dette var noe informantene undertegnet i informert samtykke. For å bevare informantenes anonymitet fikk de fiktive navn, men beholdt sin reelle alder, yrkesstatus og om de hadde stiftet familie, slik som vist i tabell 3 og 5. «Stiftet familie» henviser til om de har barn. Grunnen til dette punktet er fordi det kunne hatt en innvirkning på de frivilliges tid til å delta i frivillig arbeid. I tillegg viser tabell 3 og 5 om de hadde medlemskap i et idrettslag og/eller i Skiforeningen. Seksjonene har blitt utelatt i tabell 3, 4 og 5 med hensyn til informantenes anonymitet, men vises i tabell 1 og 2. For å gjøre det lettere for leseren å vite hvilken gruppe det er snakk om fikk begge gruppene hver sin forbokstav, henholdsvis J og N. Gruppen som fortsatte etter Ski-VM 2011 har forbokstaven J, som står for at, ja, de fortsatte. I likhet har gruppen som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011 fått forbokstaven N, da den representerer at, nei, de fortsatte ikke. Refereringen til informantene vil derfor bli gjort ved bruk av deres fiktive navn, som vist i tabell 3 og 5. Tabell 4 viser de frivillige som fortsatte og hvilke WCNH de deltok på mellom 2010 og 2014, samt om de hadde planer om å delta under WCNH 2015.

Tabell 3: De frivillige informantene som fortsatte etter Ski-VM 2011 organisert etter alder, yrkesstatus, familiestatus og medlemskap i idrettslag og Skiforeningen.

De frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011					
Navn	Alder	Yrkesstatus	Stiftet familie	Medlem i et idrettslag	Medlem i Skiforeningen
Julie	22	Student	Nei	Nei	Ja
Jakob	26	Yrkesaktiv	Nei	Nei	Nei
Jane	36	Yrkesaktiv	Nei	Nei	Nei
Jørn	44	Yrkesaktiv	Ja	Nei	Ja
Jenny	49	Yrkesaktiv	Nei	Nei	Ja
Jonas	55	Yrkesaktiv	Ja	Ja	Ja

Tabell 4: Hvilke WCNH de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 har deltatt på og planlegger å delta på.

De frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011				
Navn	Prøve Ski-VM 2010	WCNH 2012	WCNH 2013	Planlegger å delta under WCNH 2015
Julie	Ja	Ja	Ja	Ja
Jakob	Nei	Ja	Ja	Ja
Jane	Ja	Nei	Ja	Ja
Jørn	Ja	Ja	Ja	Ja
Jenny	Ja	Ja	Ja	Ja
Jonas	Ja	Ja	Ja	Ja

Tabell 5: De frivillige informantene som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011, organisert etter alder, yrkesstatus, familiestatus og medlemskap i idrettslag og Skiforeningen.

De frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011					
Navn	Alder	Yrkesstatus	Stiftet familie	Medlem i idrettslag	Medlem i Skiforeningen
Nora	22	Student	Nei	Nei	Ja
Narve	28	Yrkesaktiv	Nei	Nei	Nei
Nina	48	Yrkesaktiv	Ja	Nei	Ja
Nils	56	Yrkesaktiv	Ja	Ja	Ja
Nadia	59	Yrkesaktiv	Ja	Nei	Nei
Noah	73	Yrkesaktiv	Ja	Ja	Ja

4.2 Datametning

Ved innsamlingen av data sto jeg overfor temaet om datametning. Det handler om når ny data ikke lenger gir ny informasjon om fenomenet jeg studerer (Charmaz, 2006). I den forbindelse måtte jeg ta noen valg med tanke på antallet informanter. Som nevnt var utvalget i studien på forhånd planlagt å være tolv informanter til sammen, seks i hver gruppe. Etter at de tolv intervjuene var gjennomført stilte jeg meg seks spørsmål, fremstilt av Charmaz (2006), for å kunne ta en beslutning om datamaterialet var mettet (Spørsmålene er nevnt på side 113-114). Ettersom de siste intervjuene i hver av gruppene ga den samme informasjonen som allerede hadde fremkommet i de tidligere intervjuene, anså jeg datasamlingen som mettet. Av den grunn tok jeg beslutningen om ikke å utføre flere intervju. Allikevel var jeg bevisst at det kanskje kunne ha fremkommet ny informasjon dersom jeg hadde intervjuet flere, da de frivillige er unike

individ med ulike opplevelser av samme fenomen. Likevel anså jeg at de mest sentrale faktorene i studiens problemstilling var mettet, da det ikke fremkom ny informasjon rundt studiens temaer etter tolv intervju (Charmaz, 2006). I tillegg hadde det vært svært tidkrevende å utføre flere intervju med tanke på studiens tidsperspektiv.

4.3 Forskerrollen

I dette forskningsprosjektet ble intervju benyttet som metodeteknikk, noe som innebar personlig kontakt med informantene. Det var viktig ikke å utnytte min forskerrolle, da det kunne svekket studiens reliabilitet og validitet. Av den grunn var det vesentlig å reflektere over egen forskerrolle (Thagaard, 2013).

Min tanke før intervjuene var at jeg ønsket å fremstå jordnær, åpen og avslappet, for å skape en trygg og tillitsfull atmosfære (Thagaard, 2013). Dette gjorde jeg ved å kle meg uformelt, samt være aksepterende, interessert og forståelsesfull. I tillegg valgte jeg å sitte 45 grader mot informanten, da det sies å skape et bedre samtaleklima. Grunnen til at jeg ønsket denne fremtoningen var fordi jeg ikke ville distansere meg fra de frivillige, men tvert om skape et sosialt bånd med tillit der informantene kunne åpne seg. Det at jeg selv hadde vært frivillig i Holmenkollen, da under WC skiskyting, gjorde det lettere å skape en god relasjon og ha en forståelse av hva informantene formidlet (Thagaard, 2013). Videre ønsket jeg å være ærlig men holde tilbake personlige meninger, da dette kunne påvirket intervjusituasjonen og skapt feilkilder (Thagaard, 2013). I starten av intervjuene forklarte jeg hva prosjektet omhandlet. Her var det viktig å få frem at det ikke var et rett eller galt svar, men at informantens subjektive tanker, meninger og erfaringer sto i fokus (Thagaard, 2013). Deretter ble informanten spurt om det var noe vedkommende lurte på tilknyttet studien eller intervjusituasjonen.

Det er ulike synspunkt på om det er positivt eller negativt å ha forkunnskaper om det som studeres. Enkelte mener at det er lett at forskeren kan misforstå eller utvise dårlig vurderingsevne dersom det er en mangel på kunnskap, for å få en tilstrekkelig oversikt eller forståelse. Andre derimot, mener at det er en fordel å ha lite kunnskap om det som studeres (Andersen, 2013). I dette tilfellet mener jeg mine forkunnskaper har bidratt positivt til studien. Det handler da både om egen erfaring av det å være frivillig, men også om tidligere forskning som er gjort på dette fenomenet. Forkunnskapene mine om caset gjorde meg forberedt på intervjuene, med tanke på å stille gode og relevante

oppfølgingsspørsmål. I tillegg ga forkunnskapene mine meg en bedre forståelse av hva de frivillige snakket om, da de kom med ulike eksempler fra arrangementet. Av den grunn slapp informantene å bruke mye tid på å forklare ulike elementer. Svakheten ved dette var at jeg kanskje ikke oppfattet relevante og spennende elementer, som andre forskere ville tatt tak i. For å unngå dette var jeg bevisst på min forskerrolle. Derfor valgte jeg i noen intervju å ta rollen som utenforstående, slik at informanten kunne utdype sine svar ytterligere. På den måten prøvde jeg å oppdage informasjon som kunne være essensiell for studien.

4.4 Analyse

Analyse av et kvalitativt intervju har til hensikt å studere meningen bak det personen sier, samt se på sentrale fellestrekk eller forskjeller mellom informantene og eventuelt gruppene (Thagaard, 2013). For å forstå hvordan ulike faktorer avgjorde at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte på WCNH 2014, analyserte jeg intervjuene på jakt etter felles- og motstridende meninger mellom de to valgte gruppene. Etter hvert intervju var utført ble intervjuene transkribert i detaljform, noe Miles og Huberman (1994) poengterer som svært viktig. Nesten alle ordene fra intervjuene ble transkribert, for å hindre at verdifull data gikk tapt. Det som ble utelatt var pauser, lyder og ufullstendige setninger (Eks: «eeh» og «øøh»), da dette ikke hadde noe å si for informantens uttalelse eller min forståelse. De tolv transkriberte intervjuene utgjorde til sammen 177 sider med tekst. For å følge de forskningsetiske kravene til prosjektet om å ivareta informantenes anonymitet, ga jeg hvert intervju en kode. Datamaterialet ble oppbevart på min personlig datamaskin sikret med passord og på skolens server. I tillegg ble lydfilene til intervjuene og informantenes koder også oppbevart på skolens server. Dette for å holde datamaterialet og navn adskilt, for å sikre datamaterialet ytterligere med tanke på de forskningsetiske kravene. Med hensyn til informantene vil ikke råmaterialet av datainnsamlingen være tilgjengelig i studien.

I studien ble det innsamlet primærdata fra de aktuelle informantene, for best mulig å kunne svare på studiens problemstilling. Det vil si at informantenes oppfatninger og tanker knyttet til studiens problemstilling ble samlet inn til denne studien og har ikke blitt behandlet før dette. Ut av det omfattende datamaterialet har jeg prøvd å skape et helhetlig bilde av hvordan ulike faktorer var sentrale for de frivilliges fortsettelse eller ikke fortsettelse etter Ski-VM 2011. Jeg ønsker også å legge til grunn at min erfaring

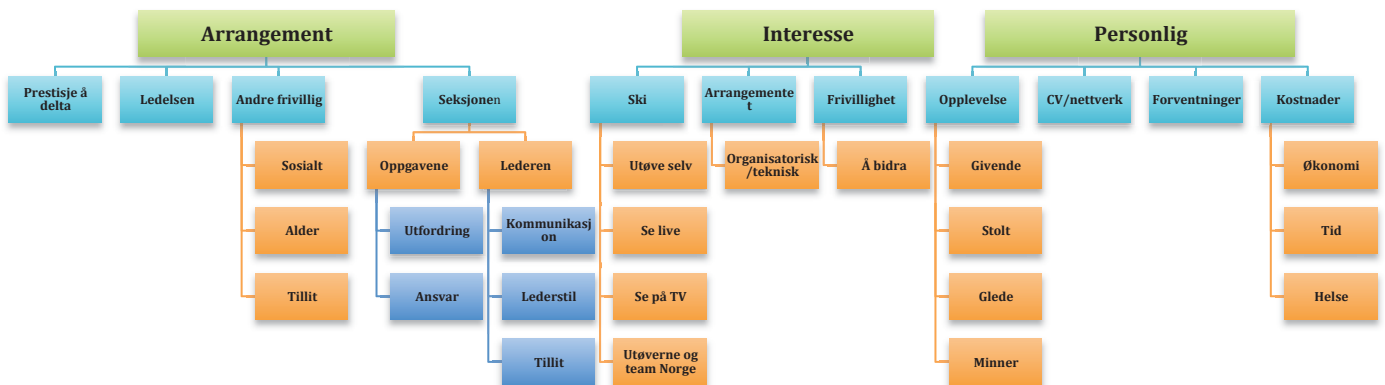
som frivillig fra ulike idrettsarrangement kan ha bidratt til en bredere og helhetlig forståelse. Videre vil jeg fortelle om kodingen og kategoriseringen som er benyttet i studien.

4.4.1 Koding og kategorisering

Da transkriberingen var fullført bestod datamaterialet av tekst, som videre måtte kodes og kategoriseres. Hensikten med kodingen var å bryte ned teksten for å reflektere over sammenhenger og meningsinnholdet (Grønmo, 2004; Thagaard, 2013). Videre benyttet jeg kodingen til å klassifisere utsnitt av datamaterialet i beskrivende kategorier, som gjenspeilet sentrale temaer i studien (Thagaard, 2013). Kodingen utførte jeg på to nivåer, tematisk og teoretisk (Thagaard, 2013).

Tematisk koding

Tematisk koding omtales ofte som koding på første nivå og handler om å kategorisere dataen på bakgrunn av intervjuguidens temaer og de temaer som fremkommer fra analysen (Grønmo, 2004; Thagaard, 2013). Da jeg startet den tematiske kodingen hadde jeg et åpent sinn til både fenomenet og mønstrene i datamaterialet, nettopp for å hindre at egen forståelse og tolkning innvirket på kodingen. Prosessen med den tematiske kodingen var lang og krevende. Først startet jeg med å lese gjennom alle intervjuene for å trekke frem de temaene informantene snakket om. Ut fra temaene som fremkom i intervjuene sammen med intervjuguidens temaer, laget jeg et kategorikart for å ha bedre oversikt. I kategorikartet fremkom først hovedtemaene og deretter deltemaene, med sine deltemaer. Videre følger kategorikartet, figur 5.

Figur 5: Kategoriseringskartet i starten av den tematiske kodingen.

Kategoriseringskartet (figur 5) viser den første tematiske kodingen jeg utførte på datamaterialet. Ut av disse kategoriene laget jeg egne koder, som for eksempel PKØ som betyr personlig-kostnad-økonomi eller ASO som står for arrangement-seksjon-oppgave. Hver uttalelse som kunne relateres til samme tema fikk lik kode. Det neste steget var å samle uttalelsene med lik kode i samme matrise, for da å kunne se sammenhenger og mønstre. Jeg opplevde det som utfordrende ikke å fjerne for mye av råmaterialet, da jeg var redd for å miste relevante elementer. Et eksempel på en matrise med tematisk koding som ble foretatt i studien er vist i tabell 6.

Tabell 6: Tematisk koding av ski-interesse på TV med uttalelser som representerer de frivillige som fortsatte.

Kategori	Jonas	Julie	Jenny	Jakob	Jane	Jørn
ISTV Interesse- ski-TV	Ikke sånn som før. Altså jeg ser aldri hele lørdag og søndag.	Både langrenn og skiskyting. Skiskyting fordi det er veldig folkevennlig... Og langrenn på grunn av disse nasjonalheltene, som Bjørgen, Johaug og Northug.	Ja, nå blir det jo egentlig veldig mye langrenn fordi det faktisk er litt ok å være oppdatert når vi kommer til Kollen i mars.	Nei, jeg følger ikke med på sport jeg, ikke i det hele tatt.	...også er det helt fantastisk nå som det er vinter og kan se NRK vintersøndag og liksom benke meg i sofaen mens jeg vasker klær eller vasker leiligheten eller sånne ting.	Jeg ser langrenn, hopp, alpint, skiskyting og brett når det sendes. Det er egentlig alt.

Denne tematiske kodingen ble gjort på alle kategoriene i begge gruppene og var som nevnt en omfattende prosess. Jeg ser nå i ettertid hvordan jeg kunne løst det mer effektivt ved å sette de kodede uttalelsene rett inn i samme dokument. I stedet tok jeg en omvei og lagde egne dokumenter til hver av kategoriene til hver person, 36 dokumenter til sammen. Dette var for meg veldig uoversiktlig og vanskelig å håndtere. Det positive med prosessen var at jeg fikk god innsikt i datamaterialet.

Teoretisk koding

Det neste trinnet i prosessen var å gjøre en teoretisk koding av datamaterialet. Her brukte jeg det teoretiske rammeverket for studien som kategorier, henholdsvis forventinger, belønninger, kostnader, nettverk og interesser. Disse kategoriene ble så koblet til informantenes uttalelser. Det vil si at jeg i starten av den teoretiske kodingen

arbeidet induktivt, ved å utvikle en teoretisk tilknytning gjennom empirien (Thagaard, 2013). Mitt fokus under den teoretiske kodingen var i tilknytning til problemstillingen å vise likheter og forskjeller mellom gruppene som kunne diskuteres i lys av teorien, eller som kanskje sto i strid med teorien. På den måten ble det lettere å analysere hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. Under følger et utdrag av oppgavens teoretiske koding, tabell 7.

Tabell 7: Teoretisk koding av kostnader med uttalelser som representerer de frivillige som ikke fortsatte.

Kategori	Nadia	Nora	Noah	Nils	Narve	Nina
Kostnader Tid og prioritering	Fordi jeg innbiller meg at hvis jeg hadde vært med så hadde det gått veldig mye mer tid, men det er ikke sikkert det hadde gjort det.	Ja, jobb og studie. At det plutselig kan bli litt mye, at man skal være opptatt hver helg.	Men at det gikk utover deler av familielivet det er jeg helt klar over... Så det hadde nok ikke vært mulig å bruke så mye tid hvis ikke de hadde vært ytterst velvillig innstilt.	...Men det har også veldig mye med tid å gjøre og at jeg gjør frivillig arbeid i idrettslaget da.	Det kostet 2 og en halv uke i avslutningen av masteroppgaven min, som jeg ikke fikk jobbet et sekund med.	At det var litt i helgene og litt på ettermiddagene og sånne ting. Så det var greit, men det er liksom ikke sånn jeg kan gjøre hvert år.

Videre startet jeg den deduktive prosessen, der jeg knyttet andre teoretiske studier av samme fenomen til min studie (Thagaard, 2013). Dette gjorde jeg for å se om det var likhetstrekk eller ulikheter fra min analyse til andre studier, som kunne bidra til en teoretisk fordypning. De «andre studiene» er de som er nevnt i kapittelet om tidligere forskning, spesielt under delkapittelet «hvorfor». Som nevnt i tidligere forskning er det utført flest kvantitative studier. Av den grunn har mange av sammenligningene blitt knyttet til hvilke faktorer som var sentrale for at frivillige deltok eller ble med videre, fremfor hvordan faktorene var avgjørende for videre deltagelse.

4.5 Kvalitet på funn og konklusjoner

I dette forskningsprosjektet var det viktig å benytte den metoden jeg anså å være mest essensiell, med tanke på hva jeg ønsket å studere. Av den grunn var det viktig å vurdere

validiteten og reliabiliteten av studiens funn. Før dette vurderes bruken av triangulering og til slutt studiens generaliserbarhet.

4.5.1 Triangulering

I denne studien har jeg benyttet to teorier for å belyse samme fenomen, sosial utbytte teori og sosial kapital. I teorien kalles dette teoritriangulering (Yin, 2014). Hensikten er at teoriene utfyller hverandre, for på den måten å belyse fenomenet bredere. Det vil si at de områdene sosial utbytte teori ikke belyser, kan i stedet forstås ved hjelp av teorien om sosial kapital og omvendt. Ettersom studien får en bredere forståelse av de frivillige under Ski-VM 2011 ved bruk av teoritriangulering, kan dette sies å styrke studiens validitet og reliabilitet.

4.5.2 Reliabilitet og validitet

Studiens reliabilitet og validitet handler om en kritisk vurdering av troverdigheten og gyldigheten til prosjektet (Thagaard, 2013). For å kunne stole på resultatene i denne studien var det viktig for meg å være ærlig, grundig, redelig og objektiv under hele forskningsprosessen. Yin (2014) trekker frem reliabilitet og validitet som kriterier for å vurdere casestudiens kvalitet på forskningsdesignet. Selv om de to begrepene har en sterk forbindelse, er de likevel ikke avhengig av hverandre. Det vil si at studiens resultater kan være valide uten å være reliable, og omvendt (Thagaard, 2013). Videre vil jeg gå nærmere inn på denne studiens reliabilitet og validitet.

I kvalitative studier handler reliabilitet om dataens troverdighet (Thagaard, 2013). Av den grunn var det viktig å gjøre forskningsprosessen og studiens teoretiske ståsted gjennomiktig (Silverman, 2011). Reliabiliteten til forskningsprosessen kan knyttes til tre trinn; intervjuet, transkriberingen og analysen. Under intervjuet var jeg bevisst på å stille åpne spørsmål i starten av hvert tema, slik at informantene fikk muligheten til å snakke om det de synes var relevant. Videre valgte jeg å stille mer ledende spørsmål til de spesielle elementene jeg ønsket at informantene skulle svare på. Jeg opplevde at denne fremgangsmåten sammen med min fremtoning gjorde at informantene følte seg trygge i situasjonen og delte sine opplevelser. Videre ble transkriberingen nøye utført ved at hvert ord som ble sagt under intervjuene ble skrevet ned, med noen få unntak som nevnt tidligere. Intervju som metode er alltid usikkert med tanke på feilkilder, da jeg kan

ha oppfattet uttalelser annerledes enn det informantene mente. For å redusere muligheten for feilkilder ble intervjuene tatt opp med båndopptaker. I tillegg oppsummerte jeg hovedtrekkene av det informanten fortalte etter hvert intervju, slik at informantene kunne bekrefte eller rettlede meg på hva de mente. Videre skrev jeg et kort refleksjonsnotat fra hvert intervju om hvordan jeg forstod informantene, hva de la vekt på og deres kroppsspråk, slik at det skulle bli lettere for meg under analysen å huske hvordan intervjuene var. For å hindre muligheten for feiltolkninger var jeg også innom tanken på å sende transkriberingen til informantene, men valgte bevisst ikke å gjøre det. Grunnen var at informantene kunne endret uttalelsene sine til slik de ønsket å fremstå, samtidig som det hadde vært tidkrevende (Thagaard, 2013).

Angående gjennomsiktigheten av studiens teori var det viktig å redegjøre for studiens teoretiske ståsted, som ga grunnlag for mine tolkninger. Som nevnt i teorikapittelet handler det om sosial utbytteteori og sosial kapital. I kapittelet empiriske funn og diskusjon var det også viktig å være bevisst studiens reliabilitet, dette ved å skille studiens resultater fra min refleksjon og tolkning tilknyttet teorien. Derfor er kapittelet oppbygd ved at hvert delkapittel (forventinger, belønninger og kostnader) starter med en innledning og deretter to tabeller som viser de mest sentrale funnene (de som fortsatte og de som ikke fortsatte), før funnene presenteres i en samlet tekst. Videre har jeg skrevet en kort refleksjon om de empiriske funnene, før jeg belyser resultatene ved bruk av studiens teoretiske rammeverk og tidligere forskning. På den måten skal det være lett for leseren å skille mellom primærdata og mine vurderinger (Thagaard, 2013). Min tilknytning til informantene var at jeg ikke kjente dem, men at jeg hadde en kjennskap til hvordan det var å være frivillig i Holmenkollen. Relasjonen til informantene utviklet seg under intervjuene og bar preg av åpenhet. Dette ble vist da informantene delte dyp informasjon om sin erfaring fra Ski-VM 2011 og noen også fra WCNH etter 2011. Den mest sensitive informasjonen har jeg med hensyn til informantene behandlet svært varsomt, for ikke å skade deres relasjoner.

Validitet handler som nevnt om gyldigheten av studien, som vil si om den undersøker det den har som mål å studere (Thagaard, 2013). Med tanke på problemstillingen var det viktig å velge en metode som var åpen for tolkninger. Det var vanskelig å avgjøre om forskningen på elementene i de sosiale relasjonene blant de frivillige som fortsatte og ikke fortsatte ga et godt bilde av virkeligheten. Grunnen til usikkerheten er at kvalitative

studier ikke har klare målbare variabler og av den grunn finnes det ingen fasitsvar i denne studien. Derfor var det viktig å stille seg kritisk til om de elementene som er vektlagt i studien faktisk viser virkeligheten til de frivillige under Ski-VM 2011. For å tilfredsstille studiens validitet har jeg vektlagt elementene fra teorien, i tillegg til de elementene og synspunktene informantene trakk frem som relevante til de ulike temaene. Informantenes erfaringer belyses og tolkes av studiens valgte teori.

I kvalitativ forskning vil det alltid stilles spørsmålsteget ved studiens reliabilitet og validitet, da forskeren tolker de empiriske funnene. Informantene i studien hadde både lik og ulik erfaring av de elementene de anså som viktig for at de fortsatte eller ikke fortsatte på WCNH 2014. Da det var viktig for studien å forstå de ulike elementene uavhengig av hvor mange som hadde opplevd dem, kan en tolke det slik at de elementene som ble nevnt av flere informanter var mer sentrale. Likevel var det ikke dermed sagt at disse elementene var sentrale for alle. Etersom studien har som formål å forstå helheten, var det viktig å undersøke elementene alle de frivillige omtalte som sentrale for sin avgjørelse om videre deltagelse. Uavhengig av hvor mange som hadde opplevd det samme. Derfor har både elementene som flere av de frivillige erfarte, samt elementene som kun noen opplevde blitt tolket. Med bakgrunn i de elementene som er redegjort for og diskutert i dette kapittelet, betrakter jeg studiens metode og resultater som reliabel og valid.

4.5.3 Generalisering

Generalisering handler om studiens overførbarhet til lignende situasjoner (Thagaard, 2013). Etersom denne studien er kvalitativ og har et relativt lite utvalg kan den ikke generaliseres på lik linje som kvantitative studier med et større utvalg. Dette er heller ikke målet. Målet er å kunne overføre fortolkninger av studiens resultat til lignende fenomen, som for eksempel frivillighet på andre idrettsarrangement. Studien har i tillegg en teoretisk generalisering ved at teoriene om sosial utbytte og sosial kapital belyser hvordan ulike faktorer avgjorde for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte på WCNH 2014. Fortolkningen i denne studien har derfor stor relevans for idrettsarrangement som ønsker å forstå de frivillige, med tanke på hva som avgjør for at de fortsetter eller ikke. Av den grunn kan en angi at lignende organisasjoners frivillighetsfenomen kan bruke denne studiens fortolkninger til å forstå hvordan ulike faktorer kan være avgjørende for

at frivillige fortsetter eller ikke fortsetter, enten det er i idretten eller i andre kultursammenhenger.

4.6 Etiske vurderinger

Gjennom forskningsprosessen har jeg måttet ta ulike valg som har vært knyttet til etiske aspekter. Disse valgene har blitt tatt med bakgrunn i normer for vitenskapelig redelighet, som har fungert som retningslinjer for hvordan jeg burde håndtere ulike situasjoner (Kvale et al., 2009). De nasjonale Forskningsetiske Komiteene har utarbeidet retningslinjer som fungerer som et hjelpemiddel for forskere, som jeg i denne studien har rettet meg etter. De etiske retningslinjene jeg spesielt har måtte ta stilling til omhandler hensyn til informantene, egen forskerrolle og forskersamfunnet (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2006).

I denne studien valgte jeg å benytte intervju som metode og har av den grunn tatt etiske hensyn til informantene. Da jeg innhentet intervjupersoner sendte jeg ut et informasjonsskriv om studien, der informantene kunne lese hva studien omhandlet (Se vedlegg 1 og 2). I tillegg kunne de ta kontakt dersom de hadde spørsmål relatert til forskningen. Før intervjuet startet fikk informantene informert samtykke, som de måtte lese, forstå og undertegne (Se vedlegg 3). Det informerte samtykket inneholdt informasjon om intervjuet, behandlingen av data og informantenes anonymitet, samt forskningens konfidensialitet (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2006).

Informantene samtykket til at informasjonen kunne brukes i denne masteroppgaven, samt forskningsartikler på seksjonen for kultur og samfunn ved Norges Idrettshøgskole. Samtlige informanter samtykket og undertegnet informert samtykke. Videre skulle ikke forskningen medføre skade eller ekstra belastning for informantene. I respekt for deres privatliv var jeg ekstra varsom da jeg stilte de personlige spørsmålene. Før jeg startet å stille spørsmålene tilknyttet personlige elementer ga jeg informasjon om hva spørsmålene omhandlet og at de selv valgte å svare (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2006). Med hensyn til tredjepart har jeg valgt ikke å nevne navn eller seksjon vedkommende tilhørte. I tillegg ble dette utelatt for ikke å skade informantenes relasjoner (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2006). Med tanke på egen forskerrolle var det viktig for meg å vise informantene respekt og ta hensyn til deres verdier og handlingsmotiver. For nærmere utdypning av forskerrollen se punkt 4.3.

Studien ble meldt inn til Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD) før prosjektet startet. Godkjenningen fra NSD var en bekreftelse på at studiens etiske retningslinjer, med henblikk på personvern, taushetsplikt og oppbevaring av data, oppfylte forskningsnormene (Se vedlegg 4) (Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste, u.å.). Gjennom hele forskningsprosessen har jeg etterstrebet å overholde vitenskapelig redelighet. Dette har jeg gjort ved å være åpen om hvordan metodene ble utført med tanke på blant annet datainnsamlingen og behandlingen av data, samt å utøve god henvisningsskikk (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2006).

5. Empiriske funn og diskusjon

Dette kapitlet har til hensikt å presentere de empiriske funnene og diskutere dette i lys av studiens teoretiske rammeverk og tidligere forskning. Kapitlet vil bli strukturert etter de tre elementene fra sosial utbytteteori; forventinger, belønninger og kostnader. Elementene fra sosial kapital, nettverk og interesser, forstås som positive faktorer og vil derfor kobles under belønninger. Med tanke på studiens reliabilitet har jeg valgt å strukturere hvert delkapittel (forventinger, belønninger og kostnader) med klare skiller mellom de empiriske funnene, min refleksjon og tolkningen tilknyttet teori og tidligere forskning. Gjennom kapitlets delkapitler vil de frivillige som fortsatte omtales først og deretter de som ikke fortsatte på WCNH 2014. Da de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 har vært med i flere år var det naturlig for dem å bruke WCNH som et sammenligningsarrangement til mesterskapet. Det vil si at i diskusjonen vil det forekomme sammenligninger mellom Ski-VM 2011 og WCNH etter 2011, av de frivillige som fortsatte etter mesterskapet. Etter hvert delkapittel vil de mest sentrale faktorene fra diskusjonen oppsummeres. Målet med kapitlet er å belyse hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte på WCNH 2014. Avslutningsvis vises det til andre faktorer som ikke fremkom i studiens funn, men som kan ha vært sentrale for at frivillige ikke fortsatte på WCNH 2014.

5.1 Forventinger

Forventinger er noe de fleste har i større eller mindre grad når de går inn i en relasjon (Blau, 1964). Det handler som nevnt om at individet forventer å få en belønning eller en positiv opplevelse i en eller annen form. Tilknyttet modellen sosial utbytteteori, figur 3, er forventningene vist i punkt 2, i boksen «antecedents». Likevel blir ikke forventningene evaluert før i punkt 3, etter partene har vært i kontakt med hverandre. Det er punkt 3 dette delkapitlet, forventinger, vil fokusere på. Analysen viser at de frivillige hadde forventinger til både lederen sin og ledelsen av Ski-VM 2011. Delkapitlet ønsker derfor å si noe om hvordan disse forventningene ble tilfredsstillt under mesterskapet. Videre viser tabell 8 og 9 forventningene som fremkom i analysen.

Tabell 8: Forventningene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011		
Forventninger fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Kommunikasjon med lederen	<p>Lista var lav for å ta kontakt. Han oppfordret til å søke året etter, han ga aldri tegn til at ting var kjedelig eller at ting var leit...</p> <p>- Julie</p> <p>...Vi er ikke flinke nok til å gi hverandre <i>skryt</i> og de små tilbakemeldingene løpende. Vi tar ting for gitt. Og det holder kanskje en stund, men man trenger litt ros og klapp på skulderen også.</p> <p>- Jonas</p>	Spesiell forventning
Interesse fra ledelsen	<p>...På ski VM <i>da</i> Åsne var leder, ho var jo veldig dyktig. Ho var jo ute og liksom hilste på og snakket med oss, også han som var sportssjef...</p> <p>- Jane</p> <p>...<i>Etter Ski-VM 2011</i> så har det vært litt ulik ledelse og en ledelse som jeg tenker har vært mer opptatt av seg selv enn arrangementet. Hvis det er noe jeg vil ha annerledes så er det faktisk at toppledelsen viser i holdningen og i tilstedeværelsen at dette er et arrangement vi drar i felleskap...</p> <p>- Jenny</p>	<p>Spesiell forventning</p> <p>Komparativ forventning</p>

Tabell 9: Forventningene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011		
Forventninger fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Kommunikasjon med lederen	<p>Ikke nødvendigvis at det var meg, men at <i>lederen</i> hørte på selve gruppen da. Hvis vi ville ha noen endringer, så skulle <i>lederen</i> se på hvordan det var eller sånne ting.</p> <p>-Nora</p> <p>...Det ble mye verre da <i>den andre lederen</i> kom, <i>da ble det</i> dårlig kommunikasjon.</p> <p>- Nadia</p>	Spesiell forventning

5.1.1 Kommunikasjon med lederen

Kommunikasjonen med lederen var for flere en viktig faktor. Det forekom både før, under og for noen etter arrangementet. Informantene snakket mest om hvordan de opplevde kommunikasjonen med sin leder under selve arrangementet, med mest fokus på om lederen lyttet, ga informasjon og tilbakemeldinger.

De frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 virket generelt godt fornøyde med sine ledere. Flere sa at lederen var flink til å gi informasjon, samt at kommunikasjonen var åpen og god. Med det mente de at det var lett å ta kontakt og å komme med innspill. De fleste som fortsatte følte at de ble lyttet til av lederen. Likevel var det også noen som mente at lederne kunne vært enda flinkere til å gi tilbakemeldinger. Jonas forteller at for

han er det viktig å få de små tilbakemeldingene. I sitatet under sammenligner Jonas opplevelsen som frivillig under Ski-VM 2011 og WCNH etter 2011, med rollen han har som hundefører i to jaktlag han er med i:

Jeg er også hundefører for to jaktlag og sist runde hvor vi hadde jakt var 7., 8. og 9. november. Da ble jeg litt lei hele opplegget og sa at dette vet jeg ikke om jeg gidder lenger altså. Jeg får lite *gode tilbakemeldinger*, veldig lite. Og alt det som ikke fungerer får du høre, men alt det andre, at jeg stiller opp for tiende året nå og *at* jeg har brukt 15 dager i år for at jegerne skal kunne sitte på post. Jeg tror det er en tanke at kanskje man tar ting for gitt da (Jonas).

Selv om sitatet av Jonas handler om hans opplevelse av rollen som hundefører i jaktlagene, beskriver dette også erfaringen han har av sin frivillighetsdeltagelse i Holmenkollen. Han opplevde fraværet av tilbakemeldinger eller mindre gode tilbakemeldinger fra lederen som en negativ faktor og et tegn på at lederen tok det for gitt at han var med, men selv synes ikke Jonas det var en selvfølge. Han mener at lederen burde vært flinkere til å gi ros og en klapp på skulderen, spesielt dersom lederen ønsket å ha de frivillige med videre.

Blant de frivillig som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011 var det flere ulike opplevelser knyttet til lederens kommunikasjon. Mens noen opplevde at de hadde en fin tone, at lederen lyttet og at det ikke var noe problem å si ifra, opplevde andre at det ikke var så mye kommunikasjon mellom dem og lederen. Men at det heller ikke gjorde noe. Likevel var det også noen frivillige som ønsket å bli lyttet til, men som ikke ble det. Nadia og en venn var to frivillige som hadde vært med under forarbeidet av mesterskapet og hadde fått god innsikt i seksjonen deres. Under mesterskapet ble lederen deres syk og det kom inn en ny leder med mindre innsikt i seksjonen, som skulle lede arbeidet videre. Nadia og vennen ønsket å hjelpe den nye lederen med å bidra med deres innsikt og kunnskap, som de hadde fått i forbindelse med forarbeidet. Problemet var at den nye lederen ikke var interessert i å lytte. Nadia forteller at lederen heller ville finne opp «hjulet» selv, noe som ødela mye for samholdet og effektiviteten i seksjonen. Videre forteller også Noah at han opplevde å ikke bli lyttet til. Noah var frivillig under WCNH i flere år før Ski-VM 2011. Han omtaler seg selv som å ha god kunnskap i faget sitt og seksjonen. Frem til 2011 hadde han kun positive opplevelser av sin leder, men under Ski-VM 2011 følte han en manglende forståelse for sin seksjonsfunksjon. Han sier at han opplevde å bli

overstyrt og vist manglende respekt, noe som var medvirkende til at han ikke fortsatte som frivillig på WCNH 2014.

Min refleksjon over de empiriske funnene fra analysen knyttet til de frivilliges kommunikasjon med sin leder, er at de fleste blant både de som fortsatte og de som ikke fortsatte var fornøyde. Mange opplevde at lederen lyttet, tok deres innspill til etterretning og at det generelt var en hyggelig tone innad i seksjonen. Likevel var det noen som følte at de fikk for lite tilbakemeldinger med tanke på den innsatsen de la ned. Det var også et par som opplevde at lederen ikke lyttet til deres innspill, da de ønsket å komme med forslag som kunne hevet arbeidet i seksjonen. For to av de frivillige som ønsket å bli lyttet til men som ikke ble det, var dette medvirkende til avgjørelsen om ikke å fortsette.

I lys av teori kan kommunikasjonen til og fra lederen forstås som en spesiell forventning, da denne forventingen er knyttet til en bestemt annen person (Blau, 1964). Som nevnt i teorien avhenger den spesielle forventingen av den bestemte personens oppførsel og de belønningene som fremkommer i vedkommens nærvær (Blau, 1964). Med tanke på de frivillige som forventet god kommunikasjon med lederen og som opplevde det, kan en tolke at de spesielle forventningene ble tilfredsstilt. Det vil si at de frivillige opplevde kommunikasjonen med lederen som et positivt element, som kan ha vært sentralt for at flere frivillige fortsatte etter Ski-VM 2011. Tidligere forskning på lederes kommunikasjon med frivillige viser at dette er en sentral faktor til frivilliges deltagelse (Coyne & Coyne Sr, 2001). Forskningen viser også at kommunikasjonen kan være en sentral faktor til at frivillige fortsetter eller ikke fortsetter (Garner & Garner, 2010). Videre viser analysen at flere av de frivillige som ikke fortsatte også hadde en positiv opplevelse av lederens kommunikasjon. I likhet med de frivillige som fortsatte, som også var fornøyd med lederens kommunikasjon, kan dette tolkes som at den spesielle forventingen ble tilfredsstilt. Videre kan en også tolke at de frivillige som ikke hadde en forventning til lederens kommunikasjon og som heller ikke opplevde dette, hverken følte en tilfredsstillelse eller en skuffelse av den spesielle forventingen. Derimot om de frivillige som ikke forventet god kommunikasjon med lederen hadde opplevd det, kunne den frivillige ha opplevd den spesielle forventingen positivt. Ettersom den frivillige da ville fått en positiv opplevelse av en uventet faktor.

Videre kan en tolke at de frivillige som forventet god kommunikasjon med lederen men som ikke opplevde det, ikke fikk den spesielle forventingen tilfredsstilt. Garner og Garner (2010) skriver at lederens kommunikasjon med frivillige er blant flere viktige elementer som er med å tilfredsstiller frivilliges engasjement, ettersom frivillige ikke får betalt. De nevner blant annet at lederens stemmebruk er med å innvirke på hvordan de frivillige opplever kommunikasjonen, likeså om lederen lytter (Garner & Garner, 2010). Enkelte av de frivillige fra Ski-VM 2011 forteller at de ble skuffet av lederens kommunikasjon. Mens en frivillig ønsket å bidra med sin forkunnskap vedrørende arrangementet og en annen ønsket å bistå med sin fagkunnskap, fikk de ikke gjort dette da lederen var lite interessert i å lytte til deres innspill. Garner og Garner (2010) stiller spørsmålsteget ved hvor flinke ledere er til å lytte til de frivillige. De mener frivilliges stemme er viktig for organisasjonen, fordi de kan komme med kritiske tilbakemeldinger til forbedringer med tanke på organisasjonsarbeidet. Derfor mener Garner og Garner (2010) at frivillige burde inkluderes mer i planleggingsfasen. I denne studien forteller noen frivillige at de var inkludert i planleggingsfasen av Ski-VM 2011, men at arrangementet ikke fikk utnyttet dette da lederen ikke lyttet. I den forbindelse kan en forstå det slik at arrangementet gikk glipp av relevante tilbakemeldinger og forslag til forbedringer. I lys av teori vil det si at de frivillige opplevde at den spesielle forventingen ikke ble tilfredsstilt, da kommunikasjonen med lederen ble erfart negativt. De to frivillige, som ikke fortsatte på WCNH 2014 fortalte om den dårlige kommunikasjonen med lederen og mente dette var en sentral faktor til at de ikke fortsatte etter mesterskapet. Dette viser også rapporten av Hanstad et al. (2014b) fra WCNH 2014, der frivillige fra Ski-VM 2011 var inkludert. I rapporten fremkommer det at enkelte frivillige valgte ikke å delta under WCNH 2014, fordi de var misfornøyd med ledelsen i ulike seksjoner, under Ski-VM 2011, WCNH 2012 og/eller WCNH 2013 (Hanstad et al., 2014b).

5.1.2 Interesse fra toppledelsen

Interesse fra toppledelsen (ledelsen) handler om hvordan de frivillige følte seg sett og verdsatt av den øverste ledelsen under Ski-VM 2011. Blant de frivillige i begge gruppene ga de frivillige som fortsatte i større grad uttrykk for at interessen fra ledelsen betydde noe for dem. I den forbindelse vil denne delen kun omhandle de frivillige som fortsatte etter mesterskapet og deres opplevelse av ledelsen. De fleste frivillige som

fortsatte fortalte at de var veldig fornøyde med ledelsen under Ski-VM 2011, men at ledelsen under WCNH etter mesterskapet ble opplevd ulikt.

Blant de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 følte de fleste at ledelsen under mesterskapet viste stor interesse for de frivillige. Åsne Havnelid, sjef for arrangementet, fremsto dyktig, inkluderende og oppmerksom da hun hilste på de frivillige, selv om hun var travel. Jane og Jenny var blant de som opplevde ledelsen svært positivt. Jenny forteller at hun ble positivt overrasket under mesterskapet, da ledelsen stoppet i samtalen for å hilse på henne og andre forbipasserende frivillige:

Ledelsen sto og snakket sammen. Så var det tre-fire frivillige som gikk forbi, så stoppet de midt i samtalen sin og sa «hei», og så fortsatte de. Jeg hadde aldri reagert på at de ikke sa «hei», fordi det var to personer som sto og snakket. Men at de så oss og sa hei før de fortsatte samtalen, det betyr alt faktisk. Fordi da blir det en positiv historie å fortelle... (Jenny).

Denne opplevelsen ved at ledelsen stoppet i samtalen for å hilse på de frivillige gjorde at Jenny fikk et veldig positivt inntrykk av ledelsen. Flere beskriver ledelsen under Ski-VM 2011 som fantastisk. Imidlertid er det blandede meninger angående hvordan ledelsen under WCNH har fremstått etter mesterskapet. Noen forteller at de fortsatt følte seg verdsatt og at de ble sett av ledelsen, mens andre sier at det ikke var så bra. Som nevnt var Jenny blant de frivillige som erfarte ledelsen under Ski-VM 2011 positivt, men under WCNH etter 2011 forteller hun at ledelsen ble opplevd mer negativt. Jenny beskriver ledelsen etter mesterskapet som mer opptatt av seg selv enn de frivillige, som var ute og bistod arrangementet. Hun mener dette var dumt da hun selv synes det var og er viktig å føle at hun betyr noe for ledelsen. Hun ønsket å bli satt pris på og forteller at det ikke hadde trengt å være så mye. For Jenny handler det ikke om at ledelsen skal lete opp de frivillige, men at de sier «hei» og er positive når de møter de frivillige rundt på arenaen. Videre forteller Jenny at hun håper det blir endringer i fremtiden, ved at ledelsen under WCNH kan vise i holdningen og tilstedeværelsen at de verdsetter innsatsen de frivillige legger ned. Jane mener også at dette er viktig og legger til at positive tilbakemeldinger fra ledelsen virker motiverende på arbeidsinnsatsen: «Det er alltid kult å få anerkjennelse og å få høre at vi gjør en god jobb og sånne ting. Det motiverer en jo bare til å yte vel så mye neste gang» (Jane).

Min refleksjon knyttet til hvordan de frivillige erfarte at ledelsen viste dem interesse, er at de hadde en felles positiv opplevelse av ledelsen under Ski-VM 2011. Ledelsen hilste og viste at de var positive til de frivilliges innsats. Generelt virket ledelsen å være synlig. Enkelte frivillige var også fornøyde med ledelsen under WCNH etter 2011. Imidlertid gjaldt ikke dette alle. Noen forteller at de opplevde et fravær av interesse fra ledelsen under WCNH etter 2011. Flere frivillige beskriver ledelsen som usynlig og forteller at de synes ledelsen under fremtidige WCNH bør lære av ledelsen fra Ski-VM 2011.

Interesse fra ledelsen kan i likhet med «kommunikasjon med lederen» også forstås i lys av teorien om spesiell forventning. Som nevnt knytter spesielle forventninger seg til en spesiell person. Det kan også tolkes dit at det handler om flere bestemte personer, som i dette tilfellet var ledelsen av Ski-VM 2011 og ledelsen under WCNH etter mesterskapet (Blau, 1964). Interesse fra ledelsen handler om oppmerksomheten ledelsen viste de frivillige og hvilke belønninger de frivillige opplevde fremkom i deres nærvær. Under mesterskapet der de fleste frivillige var fornøyde med interessen ledelsen viste dem, kan en tolke at den spesielle forventningen ble tilfredsstilt. En kan også forstå at de frivillige som ikke hadde en forventning til interessen fra ledelsen og som opplevde det, ble positivt overrasket. Imidlertid kan de frivilliges positive opplevelser av interessen fra ledelsen under Ski-VM 2011 ha lagt lista for WCNH etter mesterskapet. I den forbindelse kan interessen fra ledelsen under WCNH etter 2011 forstås i lys av komparativ forventning.

Komparativ forventning handler om profitten individet forventer å oppnå gjennom den sosiale relasjonen, som bestemmes av den sosiale erfaringen som utgjør standarden (Blau, 1964). I dette tilfellet vil det si at Ski-VM 2011 var de frivilliges sosiale erfaring som utgjorde standarden for slik ledelsen burde fremstå. Enkelte frivillige har hatt positive opplevelser av interessen fra ledelsen under WCNH etter 2011 og har derfor opplevd en tilfredsstillelse av profitten, i forbindelse med den komparative forventningen. Derimot har flere frivillige opplevd et fravær av interesse fra ledelsen under WCNH etter 2011, i forhold til den interessen de ble vist under mesterskapet. I den forbindelse opplevde de en negativ tilfredsstillelse av profitten, med tanke på den komparative forventningen. Det vil si at flere frivillige opplevde liten tilfredsstillelse av forventningen de hadde til ledelsen av WCNH etter mesterskapet. Tidligere studier viser at frivillige opplever det å bli anerkjent for sin frivillighetsdeltagelse som lite viktig for

sin deltagelse (Coyne & Coyne Sr, 2001; Strigas & Jackson, 2003). Imidlertid skriver Skille og Hanstad (2013) at frivillige også liker å bli vist interesse og lagt merke til for den jobben de gjør. Dette kan gjøre at de føler seg anerkjent for frivillighetsarbeidet, i tillegg til at mange opplever det motiverende. Denne studien viser også at mange frivillige likte å bli vist interesse fra ledelsen.

Flere av de frivillige som fortsatte etter mesterskapet mener at ledelsen på fremtidige WCNH bør lære av ledelsen under Ski-VM 2011 og vise gjennom holdningen at de verdsetter innsatsen de frivillige legger ned. Det skal sies at intervjuene i denne studien ble utført før WCNH 2015 og av den grunn kan det være at de frivillige opplevde ledelsen under dette arrangementet annerledes. Avslutningsvis fremkom det ingen generelle forventninger i studiens resultater, og det er derfor ikke skrevet om denne forventningen.

Oppsummering av forventningene

Kort oppsummert omhandlet delkapittelet forventninger om forventningen de frivillige hadde til kommunikasjonen med lederen og interessen ledelsen viste overfor de frivillige. Med tanke på lederens kommunikasjon fremkom det at flere frivillige følte at lederen kommuniserte bra og at de frivillige derfor fikk den spesielle forventningen tilfredsstilt. Imidlertid var det enkelte som opplevde dårlig kommunikasjon med lederen og opplevde derfor liten tilfredsstillelse av den spesielle forventningen. Videre opplevde de fleste frivillige som fortsatte at ledelsen under Ski-VM 2011 viste dem interesse, som kan tolkes dit at den spesielle forventningen ble tilfredsstilt. Imidlertid var det enkelte som opplevde at ledelsens interesse under WCNH etter 2011 var mindre god, i forhold til mesterskapet. I den forbindelse forstås det slik at flere av de frivilliges komparative forventninger ble lite tilfredsstilt under WCNH etter 2011.

5.2 Belønninger

Belønning beskrives som et element med positiv verdi i en relasjon, det individet opplever som en glede og tilfredsstillelse (Sletta, 1985). For at individet skal ta del i relasjonen må vedkommende på forhånd vite at han/hun kan oppnå en eller flere belønninger med sin deltagelse (Blau, 1964). Dette er også viktig dersom individet skal fortsette å ta del i relasjonen. Tilknyttet modellen om sosial utbyteteori (figur 3) tilhører

belønninger boksen «results of exchange relations», der belønningsfaktorene evalueres sammen med kostnadene og forventingene før beslutningen om videre deltagelse gjøres. I analysen fremkommer det at de viktigste belønningsfaktorene omhandler det å bidra, opplevelsen av å delta, å være sosial med andre frivillige og interessen for ski. Videre fremstilles studiens funn av belønninger i tabell 10 og 11.

Tabell 10: Belønningene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011		
Belønninger fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Å bidra som frivillig	Jeg så jo det da folk dro hjem på kveldene at de hadde hatt det veldig bra. Det ga meg en <i>god følelse</i> at jeg hadde vært med å skapt den dagen. Gitt de en hyggelig dag oppe i Kollen. - Jakob ...Mye av frivilligjobben jeg har gjort har gledet mange og det gir meg noe å se at andre synes at det gir <i>dem</i> noe. Det er motiverende i seg selv. - Jonas	Indre belønning Ytre belønning
Ski-VM 2011, en spesiell opplevelse	...Selvfølgelig opplevelsen. ... <i>Det å</i> være en del av livet, se livet <i>på stadion</i> og det å jobbe med andre frivillige... - Julie Jeg tror det var litt tilfeldig at det ble langrenn. Jeg tror at hvis det hadde vært skiskyting-VM, så tror jeg at jeg hadde vært med der. - Jane	Indre belønning
Å være sosial	Jeg var ikke i Holmenkollen for å se på, jeg var der for vennskapet og de jeg var sammen med der oppe. - Jakob Det var ikke hovedgrunnen til at jeg meldte meg, men det har vært en veldig fin biting. - Jane	Indre belønning Kort- og langsiktig nettverk
Interesse for ski	...Jeg er ikke så opptatt av hvem som vinner eller opptatt av konkurransen, jeg er opptatt av at konkurransen løper og at løperne får perfekte forhold for å gjøre det de skal. - Jonas Det betydde vel egentlig ganske mye <i>at jeg kunne se</i> , for jeg hadde vel sett på det om jeg hadde vært hjemme uansett. Så det var vel også noe med det at jeg følte meg privilegert gjennom jobben da. - Julie	Indre belønning Interesse

Tabell 11: Belønningene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011		
Belønninger fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Å bidra	Tvert imot inspirerende og kunne bruke en del av fritiden, enten om man rydder skog på et museum eller er med på frivillig idrettsarbeid, det er bare to funksjoner i samme ideområde. - Noah	Indre belønning

Ski-VM 2011, en spesiell opplevelse	Nei, jeg synes det var morsomt å være med på VM. Så kan jeg kanskje si at det er litt egoistisk at jeg ikke har vært med på andre arrangement, men det får noen andre rydde opp. - Nina ...Men jeg <i>meldte</i> meg jo på arrangement som jeg <i>syntes var</i> spennende. Jeg hadde ikke meldt meg på hva som helst, så jeg skiller det ut der. - Nora	Indre belønning
Å være sosial	Det var veldig hyggelig å være sammen med <i>de frivillige</i> og bli kjent med dem. Bare det å ta T-banen sammen og gå sammen nedover... -Nina Jeg kjente ingen som skulle jobbe frivillig, så jeg var avhengig av å komme inn i et miljø... - Narve	Indre belønning Kortsiktig nettverk
Interesse for ski	...Konkurransen var jo kjernen i hele greia, så det å kunne få se når gjengen kaptet, det synes jeg var stas. - Noah Det var ikke idretten som sto i hovedfokuset mitt for å bli frivillig, det var det som var rundt idretten egentlig. -Narve	Indre belønning Interesse

5.2.1 Å bidra som frivillig

Å bidra med frivillig arbeid handler om hvordan de frivillige opplevde det å hjelpe Ski-VM 2011 med sin frivillighetsdeltagelse. Analysen viser at de frivillige som både fortsatte og ikke fortsatte etter mesterskapet opplevde at deres bidrag ga dem en positiv følelse. I tillegg nevnte flere av de frivillige som fortsatte at de synes det var positivt å kunne bidra til arrangementet. Enkelte tenkte også langsiktig, med tanke på sitt bidrag.

De frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 synes det var fint å kunne bidra til arrangementet. Flere forteller at mesterskapet var avhengig av frivillig arbeidskraft for gjennomføringen og at dette bidro til at de følte seg viktige. Jonas sier at han synes det var viktig å kunne bidra med frivillig arbeid uten å få betalt. Han forteller at han fikk denne inspirasjonen fra en annen:

En person sa noe en gang som har bitt merke, at han ansatte ikke folk som ikke var frivillig. Og på en måte det at man har et samfunnssyn og det å bidra til at ikke alt skal være betalt, men at man gjør noe av lyst og fellesskapsfølelse. Det er viktig (Jonas).

Jonas forteller at han synes at folk ikke alltid trenger å få betalt for å hjelpe til, men at folk kan gjøre det av egen lyst for å gi noe til fellesskapet. Dette beskriver det flere av de

frivillige som fortsatte mente om å bidra. At de deltok under Ski-VM 2011 og WCNH 2014, fordi de ønsket å bidra til flotte arrangement. Flere av de frivillige som fortsatte var også bevisst om at både Ski-VM 2011 og WCNH var avhengig av frivillig arbeid for å kunne gjennomføres. De beskriver det ikke som en sentral grunn til at de fortsatte etter Ski-VM 2011, men de syntes det var hyggelig å kunne hjelpe til. Det var også noen som tenkte mye lengre enn selve Ski-VM 2011. Jonas var blant de som hadde sett for seg at OL i 2022 på hjemmebane var en fin avslutning på frivillighetskarrieren, men da Norge trakk søknaden sin ble det ikke slik. Likevel har han vært frivillig under flere WCNH etter mesterskapet, og planla å delta under WCNH 2015. Videre opplevde flere av de frivillige også positive elementer selv med sin deltagelse. Flere sier at de synes det var en hyggelig, motiverende og fin opplevelse å kunne glede andre med et bra arrangement. Jørn forteller at han var og er stolt over å bidra med frivillig arbeid i Holmenkollen:

At jeg fortsatt synes det er meningsfylt å være med på å arrangere et av Norges kanskje viktigste idrettsarrangement. Det er mye stolthet i det og jeg forstår at *arrangementet* er avhengig av folk for at de skal gjør den jobben de gjør. Og det er verdifullt (Jørn).

Sitatet beskriver det flere av de frivillige som fortsatte uttrykte om sin deltagelse. At de synes det var meningsfylt og at de var stolte av å kunne bidra til et så stort og kulturelt viktig arrangement. Mye av gleden de selv opplevde var gjennom gleden de fikk av å bidra og den fine opplevelsen de ga til andre. Jakob forteller at han likte å stå bakerst på tribunen da han hadde pause, for å oppleve publikumsbruset og publikums fine dag i Holmenkollen. Han sier at gleden han ga til andre også var en stor glede og berikelse for han selv. Videre forteller Jakob at gleden ved å bidra var en sentral faktor til at han har fortsatt som frivillig.

Blant de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011 var det ikke like mange som snakket om det å bidra, men de som nevnte det synes det var fint. Noah var blant de som uttrykte at han likte å bidra med frivillig arbeid. Han har for øvrig vært frivillig under WCNH i flere år før Ski-VM 2011 og likte å bidra uansett om det var på et idrettsarrangement eller om det var å rydde skog på et museum. Narve derimot synes det ga mer stemning å bidra som frivillig under mesterskapet, i stedet for å være publikummer.

Mine refleksjoner til funnene fra analysen om hvordan de frivillige opplevde det å bidra, er at flere av de frivillige som fortsatte og ikke fortsatte på WCNH 2014 følte at det ga dem en positiv opplevelse å delta. De omtalte sin deltagelse som gøy, motiverende og meningsfull. I tillegg virket flere av de frivillige som fortsatte etter mesterskapet å være opptatt av at deres bidrag skulle gagne andre enn dem selv. Dette fremkom da flere av de frivillige som fortsatte synes det var givende å kunne bidra til å skape en fin opplevelse for andre, i tillegg til at flere fortalte at arrangementet var avhengig av frivillige med tanke på gjennomføringen. Dette viser at de frivillige som fortsatte var bevisste om at mesterskapet og WCNH hadde et behov for frivillig arbeidskraft.

Teoretisk belyst kan en forstå det å bidra som både en indre og ytre belønning (Blau, 1964). Den indre belønningen handler som nevnt om at selve relasjonen gir en positiv opplevelse i seg selv. Det vil si at bidraget som frivillig ga en indre belønning, noe både de frivillige som fortsatte og ikke fortsatte opplevde positivt med sin deltagelse. Tidligere forskning viser også at frivillige opplever det å bidra til andre som en indre glede (Kristiansen et al., 2014; Wollebæk et al., 2014). De opplever det positivt å kunne delta aktivt og være produktive (Noordegraaf & Çelebi, 2015).

Videre kan også bidraget av de frivillige under Ski-VM 2011 ses i lys av ytre belønning, som i følge Blau (1964) er sosial støtte eller assistanse. I dette tilfellet handler det om at innsatsen til de frivillige gagnet mesterskapet og at enkeltes innsats også gagnet WCNH etter 2011. Det vil si at de ga ytre belønning, i form av assistanse, for å gjennomføre mesterskapet/arrangementene. Alle de frivillige som arbeidet under Ski-VM 2011 ga ytre belønning til mesterskapet, da de bidro med assistanse for å gjennomføre arrangementet. Likevel viser de empiriske funnene en forskjell mellom gruppene tilknyttet bidraget. De frivillige som fortsatte var mer opptatt av at deres bidrag skulle gagne arrangementet, i forhold til de som ikke fortsatte. I tillegg nevnte flere av de frivillige som fortsatte at arrangementene var avhengig av frivillig arbeidskraft og at de av den grunn synes det var viktig å bidra. I den forbindelse kan det tolkes slik at bidraget under Ski-VM 2011 og WCNH etter 2011 av de frivillige som fortsatte var altruistisk rettet, da handlingen skulle tjene arrangementene. Videre kan det også tolkes at de frivillige som ønsket å bidra i flere år fremover hadde en altruistisk tankegang, da de ønsket å tjene WCNH i fremtiden. Tidligere forskning viser at frivillige som bidrar for å gagne andre opplever det som en positiv faktor for sin deltagelse. Mens noen vil bidra til

lokalsamfunnet, ønsker andre å bidra til at idrettsarrangementet blir en suksess (Coyne & Coyne Sr, 2001; Doherty, 2009; Kristiansen et al., 2014; MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009; Sand, 2012; Strigas & Jackson, 2003; Twynam et al., 2002). I tillegg kommer det frem i tidligere studier at mange frivillige er bevisste om at idrettsarrangement trenger assistanse tilknyttet gjennomføringen (Kristiansen et al., 2014; Skille & Hanstad, 2013; Strigas & Jackson, 2003; Twynam et al., 2002). Kristiansen et al. (2014) skriver at flere frivillige synes de kan bidra av egen lyst og at de ikke alltid trenger å få betalt for å hjelpe andre.

Studiens empiriske funn viser som nevnt at de fleste frivillige som ikke fortsatte var mest opptatt av at deres bidrag skulle være positivt for dem, altså gi dem en indre belønning. Handlingen kan derfor forstås som det motsatte av altruistisk, som er egoistisk. Det kan tolkes som at de frivillige synes det var viktigst at frivillighetsbidraget skulle tjene dem, selv om det også tjente mesterskapet. Studien av Skirstad og Hanstad (2013) skriver at frivillige synes det å bidra til prøve-VM 2010 var et lite viktig motiv for deres deltagelse. Tidligere forskning viser også at frivillige med mindre kobling til frivillighetssaken de arbeider for, har større sjanse for at dem ikke fortsetter å delta frivillig (MacLean & Hamm, 2007). I tilknytning til denne studien kan det forstås som at de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 hadde svak kobling til arrangementet, da de hadde mest fokus på at bidraget skulle tjene dem. Av den grunn opplevde de frivillige som ikke fortsatte det mindre viktig å delta på WCNH etter 2011, i forhold til de frivillige som fortsatte.

5.2.2 Ski-VM 2011, en spesiell opplevelse

Ski-VM 2011 ble av mange omtalt som en folkefest, med konkurranser i Holmenkollanlegget og medaljeseremonier på universitetsplassen i Oslo sentrum. Mange ville være med å oppleve arrangementet, blant annet publikum og frivillige. I forhold til Ski-VM 2011 er WCNH et mye mindre arrangement med tanke på omfanget, som antallet konkurransedager og antallet frivillige. I tillegg arrangeres Ski-VM kun annethvert år og av den grunn er mesterskapet en viktigere begivenhet for de fleste skiutøvere, i forhold til WCN. Av den grunn var Ski-VM 2011 en stor og spesiell opplevelse for utøverne, men også for publikum og de frivillige. Dette ga de frivillige i begge gruppene uttrykk for.

Blant de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 omtalte de fleste mesterskapet som spennende og spesielt. Da det i tillegg var på hjemmebane følte flere at de måtte gripe sjansen til å oppleve arrangementet gjennom å bidra frivillig. Noen fortalte at de ikke fikk deltatt som frivillig under Ski-VM 1997 i Trondheim og at de av den grunn måtte få med seg Ski-VM 2011. De kunne ikke la sjansen gå fra dem en gang til. Videre nevnte flere at de likte konseptet med Ski-VM 2011 og at verdiene var appellerende. Mange ga uttrykk for at de var takknemlige som fikk lov til å delta på et så stort arrangement. Flere så på opplevelsen sin som svært positiv. De nevnte blant annet godt samhold i seksjonen, utfordrende oppgaver, trivsel og å kunne bidra til arrangementet. Flere av de positive opplevelsene som de frivillige nevnte i forbindelse med Ski-VM 2011 har de også opplevd under WCNH etter mesterskapet. Jørn forteller at han opplevde det som meningsfylt å være med å arrangere det han omtalte som Norges kanskje viktigste idrettsarrangement. Både Jørn og Jane uttrykte også stolthet over Ski-VM 2011, WCNH og selve Holmenkollanlegget. Jane sier likevel at det var litt tilfeldig at hun endte opp med å delta frivillig for disiplinen nordiske grener. Hun tror at dersom det hadde vært VM i skiskyting så hadde hun mest sannsynlig arbeidet frivillig der i stedet, og da under WC skiskyting etter mesterskapet. Av den grunn var det litt tilfeldig at hun havnet i frivillighetsarbeidet i forbindelse med nordiske grener. Likevel forteller hun om en berikende opplevelse i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse så langt, spesielt under mesterskapet.

Blant de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 ønsket også flere å delta på Ski-VM 2011, ettersom mesterskapet var på hjemmebane og i den forbindelse var en stor og spennende opplevelse. Noen anså det som en mulighet til å være en del av et stort arrangement og se hvordan det fungerte. Mange av de frivillige som ikke fortsatte fortalte også at de ikke meldte seg på hvilket som helst arrangement. Narve var en av de som nevnte noen kriterier til hvilke arrangement han anså som bra nok:

Jeg melder meg ikke til hvilket som helst mesterskap. For det første så må det være noe jeg virkelig interesserer meg for, og for det andre så må det være en viss størrelse, slik at jeg virkelig opplever den gigantiske stemningen (Narve).

Slik Narve forteller var det viktig at idrettsarrangementet var stort nok, i tillegg til å være interessant. Ski-VM 2011 var godt nok for Narve og de andre frivillige. Flere mente det var verdt å delta frivillig under mesterskapet. WCNH etter 2011 derimot synes

flere ble et for lite arrangement. Narve sier at dersom han skal delta frivillig i fremtiden, må arrangementet være større enn Ski-VM 2011. Han forteller at han søkte om å arbeide frivillig under EM i fotball i 2012 og under OL i London 2012, men at han ikke fikk plass på noen av arrangementene. Videre sier også Narve at han tidligere hadde en slags glød for frivillig arbeid på store mesterskap, men at han de siste årene har mistet denne gløden. Nå er han ikke like giret lenger. Likevel ønsker han ikke å utelukke at han kan arbeide frivillig i fremtiden, men at han tviler på at det vil bli under WCNH. Videre forteller Nina at hun også hadde en stor opplevelse da hun arbeidet frivillig under Ski-VM 2011. Likevel har hun ikke deltatt under WCNH etter mesterskapet. Hun mener noen andre kan delta frivillig i stedet og omtaler handlingen sin som egoistisk.

Mine tanker angående de frivilliges opplevelse av Ski-VM 2011 er at de frivillige i begge gruppene så på mesterskapet som en artig og positiv opplevelse, som de ønsket å få med seg. Flere av de frivillige som fortsatte på WCNH 2014 nevnte at de var stolte av arrangementene Ski-VM 2011 og WCNH, samt Holmenkollanlegget. De ga i større grad uttrykk for at opplevelsen som frivillig ga mersmak og at det var flere faktorer gjennom arrangementsdagene, som gjorde at de fikk en så flott opplevelse. Blant noen av de frivillige som fortsatte var det også litt tilfeldig at det var akkurat Ski-VM 2011 de arbeidet frivillig for, ettersom det var akkurat det mesterskapet det året i Holmenkollen. Blant de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 var det også mange som synes Ski-VM 2011 var et spennende arrangement på hjemmebane, som det var verdt å få med seg. Imidlertid var det flere av de frivillige som ikke fortsatte som fortalte at de syntes WCNH ble et for lite arrangement. I tillegg var det en som mente at noen andre kunne delta frivillig under WCNH i stedet for henne.

I lys av teori kan de empiriske funnene angående de frivilliges opplevelse under Ski-VM 2011 forstås som en indre belønning, da det handlet om at relasjonen i seg selv ga en positiv opplevelse (Blau, 1964). Mange av de frivillige som både fortsatte og ikke fortsatte fortalte at de opplevde mye spennende under mesterskapet. Noen synes det var gøy å delta under akkurat Ski-VM 2011, ettersom det var et kulturelt viktig arrangement for nasjonen og kanskje spesielt Oslo. Videre var det også flere frivillige fra begge gruppene som fortalte at de synes det var gøy å oppleve hvordan Ski-VM 2011 ble arrangert, være en del av det og komme tett på det som foregikk på arrangementet. I den forbindelse kan det virke som Ski-VM 2011 AS innfridde sitt løfte til frivillige;

«...Stolthet over å ha vært med på laget som skapte tidenes Ski-VM...» (VM 2011 AS, 2010, s. 14). Tidligere forskning viser også at opplevelsen frivillige får i forbindelse med frivillighetsdeltagelsen er en viktig faktor for deres deltagelse (Noordegraaf & Çelebi, 2015; Wollebæk et al., 2014).

Blant de frivillige som fortsatte etter mesterskapet ga mange uttrykk for at de positive faktorene tilknyttet opplevelsen ga mersmak for å fortsette å arbeide frivillig under WCNH etter 2011. Selv om mange av de frivillige i begge gruppene opplevde en indre belønning gjennom flere positive opplevelser under Ski-VM 2011, var det imidlertid noen frivillige som valgte ikke å fortsette. En faktor flere frivillige nevnte var sentral for at de ikke fortsatte, var at de synes WCNH var et for lite arrangement. I lys av teori kan en derfor forstå at de frivillige som ikke fortsatte opplevde en tilfredshet med den indre belønningen tilknyttet Ski-VM 2011, mens deres forventning til WCNH etter mesterskapet var at det ville gi en mindre opplevelse. Derfor kan det tolkes som at de forventet at den indre belønningen ville bli liten, slik at de ikke ble tilfredsstilt. Av den grunn kan en forstå at enkelte av de frivillige som ikke fortsatte hadde lav forventning til WCNH etter 2011 og at det var en medvirkende faktor til at de valgte ikke å fortsette etter mesterskapet.

5.2.3 Å være sosial

Å være sosial når en arbeider frivillig er for mange en selvfølge. I mange tilfeller skal ulike oppgaver utføres sammen med andre og det skal vanskelig gjøres ikke å sosialisere seg med de en arbeider med. Det å være sosial handler om hvordan de frivillige opplevde å bli kjent med andre under mesterskapet og om de fortsatt har kontakt med bekjentskapene sine. Mens det for noen var viktig å bli kjent med andre som arbeidet frivillig, var det for andre mindre viktig.

For noen av de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 var ikke det sosiale hovedgrunnen til at de meldte seg frivillig i førsteomgang, men at det likevel var en hyggelig konsekvens av deltagelsen. Flere forteller at de synes det var hyggelig å vite at de etter hvert kjente noen i seksjonen og at det var koselig å ha noen å spise lunsj med. De fleste av de frivillige som fortsatte har ikke hatt kontakt med bekjentskapene fra mesterskapet utenfor arrangementsperiodene. Ingen uttrykte noen klar grunn til det, bare at det har blitt til at de ikke har møttes. Imidlertid har Jane hatt kontakt med noen av de

hun ble kjent med utenfor arrangementsperiodene. Hun forteller at hun regner de frivillige hun ble kjent med under Ski-VM 2011 og WCNH etter mesterskapet som sine venner og at hun har kontakt med de på lik linje som de andre vennene. De møtes blant annet til sosiale kvelder. Selv om det var ulikt om de frivillige var innstilt på å bli kjent med andre i forbindelse med mesterskapet og de andre arrangementene eller om de har hatt kontakt utenfor, synes likevel de fleste at det var hyggelig å kjenne noen andre under arrangementene. Noen beskriver det som en følelse av fellesskap og at de frivillige var en slags familie. Julie omtaler det å bli kjent med de andre frivillige som en sosial berikelse. Selv om de færreste har hatt kontakt med de andre frivillige utenfor arrangementene, forteller flere at det var en stor gjensynsglede å møte mange av de samme frivillige igjen. Jakob sier at den sosiale omgangskretsen under arrangementene var og er en av de mest sentrale faktorene for at han har fortsatt å arbeide frivillig i Holmenkollen:

Det *sosiale* betyr veldig mye. Vi har jo veldig forskjellig bakgrunn vi som jobber der. Det er *en stor berikelse* for meg å bli kjent med alle de andre og hvordan de opplever å jobbe der. De er en grunn til at jeg er med videre. Jeg er ikke der for å se på arrangementet, jeg er der for å jobbe med *frivillige* og skape en opplevelse for andre (Jakob).

Slik Jakob presenterer synes han det var hyggelig og berikende å bli kjent med de andre frivillige, og at den sosiale relasjonen til de andre frivillige har vært en sentral faktor for hans fortsettelse. Sitatet av Jakob beskriver i tillegg godt det flere av de frivillige som fortsatte fortalte om den sosiale forbindelsen til de andre. At det var en gjensynsglede å møte de frivillige igjen og at det var viktig å sosialisere seg under mesterskapet og under WCNH i ettertid.

For de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 nevnte de også at det var viktig å kjenne noen under Ski-VM 2011. På den måten følte de seg mindre alene og det var hyggelig å kunne snakke med noen. Narve sier at han ikke kjente noen på forhånd og at han av den grunn følte at han var avhengig av å komme inn i et miljø så fort som mulig, ettersom mesterskapet kun varte i et par uker. Nils derimot kjente allerede flere av de andre frivillige og sa at det ikke var noe viktig å bli kjent med flere. Imidlertid mente Noah det var en selvfølge å bli kjent med de andre frivillige, ettersom de jobbet så tett: «Når du er nødt til å ta tak i samme stein nær sagt, så blir du kjent med folk. Hvis du da

ikke snakker med dem du jobber sammen med, så burde du kanskje finne noe alene da» (Noah). Selv om det for flere var viktig å være sosiale under selve mesterskapet forteller de fleste av de som ikke fortsatte at de heller ikke har hatt kontakt med bekjentskapene sine etter mesterskapet. Nina forteller at hun følger litt med på Facebook hva de bekjente fra Ski-VM 2011 driver med, men at hun ikke har møtt de utenom. Narve er den eneste som forteller at han fysisk har møtt de han ble kjent med fra mesterskapet i ettertid, for å snakke og mimre om opplevelsene. Likevel er dette en stund siden og han er usikker på om han kommer til å møte bekjentskapene i fremtiden.

Min refleksjon av hvordan de frivillige opplevde å være sosiale med de andre frivillige, er at de fleste synes dette var viktig under mesterskapet og under WCNH. De fleste ønsket å være i et miljø under Ski-VM 2011, bli kjent og ha det hyggelig sammen. Spesielt med de man jobbet sammen med. De frivillige synes det var hyggelig å komme på jobb da de visste at de kjente noen. Likevel har de færreste av de frivillige i begge gruppene hatt kontakt med bekjentskapene sine utenfor arrangementet/arrangementene. Imidlertid er forskjellen blant gruppene at de frivillige som fortsatte på WCNH 2014 opplevde det som en stor gjensynsglede å se igjen bekjentskapene sine under WCNH etter 2011. Flere av de frivillige som fortsatte omtaler den sosiale omgangen under arrangementene og gjensynsgleden som en sentral faktor til at de fortsatte å arbeide frivillig i Holmenkollen.

I lys av teori kan det å være sosial med andre forstås som både nettverk og en indre belønning. Den indre belønningen handler om at den sosiale relasjonen opplevdes som en belønning i seg selv (Blau, 1964). Nettverk kan være med å utdype denne forståelsen ved at individet posisjonerer seg «rett» i forhold til andre aktører, i tillegg til at nettverksrelasjonene må vedlikeholdes for å opprettholdes (Bourdieu, 2011). Med tanke på funnene fra analysen synes de fleste frivillige som fortsatte og de som ikke fortsatte at det var positivt å kjenne noen da de arbeidet frivillig. De frivillige opplevde det positivt å ha noen å snakke med og å utføre arbeidsoppgaver sammen med under arrangementet. Tidligere forskning viser også at frivillige opplever det positivt å kjenne noen når de arbeider frivillig, i tillegg til at de synes det er positivt å samhandle med andre (Coyne & Coyne Sr, 2001; Doherty, 2009; Noordegraaf & Çelebi, 2015; Twynam et al., 2002).

Videre synes også de fleste frivillige som fortsatte at det var hyggelig å treffe igjen kjente under WCNH etter 2011. Mange forteller at det var flere av de samme frivillige som deltok under WCNH etter mesterskapet og at de gledet seg til å møte vennene fra seksjonen. Coyne og Coyne Sr (2001) viser også at frivillige fortsatte på grunn av kameratskapet til andre frivillige på arrangementet. Selv om de fleste frivillige i begge gruppene uttrykte at de satt pris på det sosiale aspektet under Ski-VM 2011 og noen under WCNH etter 2011, forteller de fleste at de ikke har hatt kontakt med bekjentskapene utenfor mesterskapet/arrangementene. Kun et par frivillige forteller at de har hatt litt kontakt. I lys av nettverksteori kan en forstå det slik at de frivillige som fortsatte etter mesterskapet hadde både et kortsiktig og et langsiktig mål med nettverket. Kortsiktig kan en tolke det dit at de fleste ønsket eller synes det var hyggelig å kjenne noen under arrangementene, mens langsiktig syntes de det var hyggelig å møte flere av de frivillige bekjentskapene igjen under det årlige WCNH-arrangementet. I teorien vil det si at hver gang de frivillige møttes under arrangementene ble relasjonen forsterket mellom de frivillige som samhandlet. Av den grunn kan det forstås som at de frivillige som fortsatte opplevde den årlige sosiale relasjonen under WCNH som en positiv faktor, der de både vedlikeholdt og forsterket relasjonen til hverandre på kort og lang sikt (Bourdieu, 2011). Tidligere forskning viser også at flere frivillige ønsker å fortsette på grunn av vennene de får under arrangementet (Coyne & Coyne Sr, 2001). Av den grunn tilknyttet flere av de positive faktorene det sosiale aspektet for frivilliges deltagelse, og at de fortsetter (Coyne & Coyne Sr, 2001; Kristiansen et al., 2014; Noordegraaf & Çelebi, 2015). Imidlertid viser andre studier at frivillige synes det å bli kjent med andre frivillige i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse er middels og lite viktig (Skirstad & Hanstad, 2013; Twynam et al., 2002). Videre skriver Doherty (2009) at de frivillige i hennes studie opplevde sosial berikelse som en belønning, men at den sosiale faktoren likevel ikke var sentral for de frivilliges fremtidige deltagelse i hennes studie (Doherty, 2009).

Videre kan en tolke at de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 også hadde et mål angående nettverk, da de i likhet med de frivillige som fortsatte ønsket å ha et nettverk under selve mesterskapet. Under mesterskapet møtte de frivillige hverandre i kortere perioder, der de fikk gjenskapt og forsterket nettverket. Forskjellen mellom gruppene var at de fleste frivillige som ikke fortsatte kun hadde et kortsiktig mål med sitt nettverk. Det vil si at de fleste kun var interessert i å ha bekjenskaper å være sosiale med under

Ski-VM 2011. Derfor kan en tolke det slik at noen av de frivillige som ikke fortsatte var innstilt på kun å jobbe frivillig under mesterskapet og la derfor ned liten innsats for å bli kjent med de andre frivillige. Av den grunn kan det være at det ble dannet få vennskap. Dette kan være negativt for den fremtidige frivillighetsdeltagelsen i følge Coyne og Coyne Sr (2001). De skriver at vennskap i forbindelse med arrangementet er sentralt for at flere fortsetter (Coyne & Coyne Sr, 2001).

Imidlertid var det noen få frivillige i begge gruppene som hadde kontakt med bekjentskapene sine etter Ski-VM 2011. Jane som fortsatte etter Ski-VM 2011 forteller at hun regelmessig både møtte og møter vennene til sosiale kvelder. Narve som ikke fortsatte forteller også at han møtte vennene sine noen få ganger etter mesterskapet, men at det derimot har blitt sjeldnere og sjeldnere. Han sier det er nærmere ett år siden han traff bekjentskapene sine sist. I lys av teori kan en forstå at Jane som har møtt bekjentskapene sine regelmessig har vedlikeholdt relasjonene og tatt vare på et langsiktig nettverk. Derimot kan en tolke at Narve sine relasjoner har ebbet ut og blitt svakere, ettersom de har møttes så sjelden den siste tiden. Av den grunn kan det hende at han etter hvert mister kontakten med sine bekjentskaper fra Ski-VM 2011, dersom han ikke vedlikeholder relasjonene.

5.2.4 Interesse for ski

Interesse for ski handler om idrettens betydning for de frivillige. I denne studien har det vært fokus på om de frivillige fulgte med på skiidrett og hvordan de opplevde å kunne se eller ikke se konkurransene under mesterskapet. Mens mange var interessert i ski, var det også noen som ikke brydde seg like mye.

Flere av de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 forteller at de har en stor interesse for ski. Denne interessen var mye av grunnen til at flere meldte seg frivillig i Holmenkollen i førsteomgang. Mange forteller at de har vært oppvokst med skiidrett og at de har fått denne interessen gjennom morsmelka. Som barn var det flere som lyttet til sporten på radio sammen med foreldrene i helgene og skrev rundetider fra skøyteløpene. Jane sier at ski alltid har vært standard på søndagene, fra hun var liten. Selv vet hun ikke helt hva som gjør ski så spesielt, men at det rører noen følelser i henne:

Jeg vet ikke helt. Det er et eller annet med at norske vinner og de kjemper litt og det er jevnt og de gråter litt og jeg gråter litt. ... Jeg har alltid vært litt sånn konkurranseorientert. Jeg synes det er veldig morsomt når det er konkurranser og sånne ting, også tror jeg det at jeg blir veldig inspirert av det. Ikke til å gå på ski selv da. Nei, det er vanskelig å si hva det er, men jeg har alltid vært veldig interessert i sport og idrett. ... Begge mine foreldre liker å gå og se på, og det har vært litt sånn standard på søndagen å se på ski (Jane).

Sitatet av Jane beskriver godt det flere forteller om hvordan de opplever skiidretten. Mens noen liker å utøve ski selv, synes andre det er gøy å følge med på ski på TV. Det er likevel ulikt hvor mye de følger med. Jonas forteller at han synes det ikke er like gjevt å sitte og se på vinteridrett hele lørdag og søndag lenger. Før kunne han se hele helgen, men nå synes han roligere idrettsunderholdning er blitt mer spennende, slik som sjakk. Det er heller ikke alle som er opptatt av idrett. Jakob forteller at han ikke følger med på sport, fordi det ikke gir han noe å se andre utøve idrett. Han er helt klar på at han var med som frivillig i Holmenkollen for vennskapene sin skyld, ikke for å se konkurransene. Imidlertid var det andre som likte å se konkurransene under Ski-VM 2011. Mens noen forteller at de synes det var veldig viktig å få med seg konkurransene, synes andre det var gøy å kunne se noe. For noen frivillige var det også nødvendig å se konkurransene, da dette var relevant for arbeidsoppgaven de utførte. Likevel forteller flere at selv om det betydde mye at de fikk med seg konkurransene, hadde de arbeidet frivillig selv om de ikke hadde fått sett noe.

Blant de frivillige som ikke fortsatte var også skiinteressen stor hos mange. Flere fortalte at de fulgte med på konkurransene gjennom vinteren og noen få omtalte seg også som sportsidioter. I likhet med de frivillige som fortsatte var det også flere av de frivillige som ikke fortsatte som var oppvokst med vinteridrett og å skrive rundetider til skøyteprogrammet på radio. Blant de frivillige som ikke fortsatte hadde også mange mulighet til å se deler av konkurransene under Ski-VM 2011. Noah forteller at han synes det var stas å kunne se når utøverne konkurrerte, ettersom konkurransene var kjernen i arrangementet. Flere omtalte det å kunne se konkurransene under mesterskapet som en viktig del av frivillighetsjobben. Nora forteller at hun først søkte billettsservice, men at hun endret dette da hun tenkte at hun ikke fikk sett så mye av konkurransene under Ski-VM 2011 fra billettboden. Selv om mange synes det var viktig å se deler av konkurransene sa flere, i likhet med de frivillige som fortsatte, at de mest sannsynlig ville ha arbeidet frivillig selv om de ikke hadde fått sett så mye.

Min refleksjon av de empiriske funnene fra analysen er at de frivillige i begge gruppene generelt var interessert i ski og vinteridrett, noen mer enn andre. Mange forteller at de har vært oppvokst med en skiinteressert familie og har av den grunn også fått stor interesse for ski. Imidlertid er Jakob den eneste som sier at han ikke interesserer seg for ski og at familien hans heller aldri har vært så begeistret for skiidrett. Han forteller at han deltok på grunn av andre positive faktorer. En annen likhet mellom gruppene er at de synes det var viktig å få med seg litt av konkurransene under mesterskapet. Selv om ikke alle fortalte at det var essensielt for deres frivillighetsdeltagelse, ga de likevel uttrykk for at de synes det var gøy å kunne se konkurransene i Holmenkollen.

I lys av teori kan en tolke interesse for ski ved bruk av begrepene indre belønning og interesse (Blau, 1964; Bourdieu & Wacquant, 1992). Som nevnt tidligere handler indre belønning om at individet har en positiv opplevelse ved å delta i relasjonen (Blau, 1964). I dette tilfellet kan det forstås som at flere av de frivillige opplevde det positivt for deres deltagelse under Ski-VM 2011 at de fikk se noen av konkurransene under mesterskapet. For de frivillige som fortsatte var det også svært positivt at de fikk se deler av konkurransene under WCNH etter 2011. Dette kan tolkes som en indre belønning da de frivillige opplevde det positivt med tanke på sin skiinteresse å delta i frivillighetsrelasjonen under mesterskapet. Skirstad og Hanstad (2013) viser også i sin studie om prøve Ski-VM i 2010 at interessen for ski var en av de mest sentrale faktorene til frivillig deltagelse. Andre studier viser også at interessen for idretten som utøves på arrangementet de arbeider frivillig på er sentralt for den videre deltagelsen (Coyne & Coyne Sr, 2001; Love et al., 2011; MacLean & Hamm, 2007; Pauline & Pauline, 2009; Strigas & Jackson, 2003). Denne studien viser imidlertid at de frivillige under Ski-VM 2011 og enkelte frivillige under WCNH etter mesterskapet opplevde det positivt at de fikk pleid skiinteresse sin under mesterskapet/arrangementene.

Videre kan interesse for ski også belyses ved bruk av Bourdieu og Wacquant (1992) sin teori om interesse. Med tanke på funnene fra analysen var mange av de frivillige interessert i ski. Flere fulgte blant annet med på skikonkurranser på TV i løpet av sesongen og ønsket også å få med seg konkurransene da de arbeidet frivillig i Holmenkollen. For øvrig var det ulikt hvor mye de frivillige brydde seg om de fikk se konkurransene under mesterskapet, for noen var det viktigere enn andre. I lys av teori kan det forstås som begrepet «illusio», som vil si at de fleste frivillige brydde seg om

fenomenet ski. Som nevnt var det ulikt hvor mye de frivillige brydde seg, noe som kan tolkes som at de hadde ulik grad av «illutio». De som synes det var veldig viktig for deres deltagelse å få med seg mye av konkurransene, kan en tolke at hadde høy grad av «illutio» for ski. På den andre siden kan en forstå at de som synes det var gøy å få med seg deler av arrangementet men som mente at det ikke var absolutt nødvendig for deres deltagelse, hadde middels grad av «illutio» for ski. Tidligere forskning viser også at frivillige opplever det positivt å ha muligheten til å se konkurransene under arrangementet de arbeider på, komme nærmere utøverne og generelt komme nærmere alt som skjer (Skirstad & Hanstad, 2013; Twynam et al., 2002). Videre kan en i lys av teori forstå at han som ikke interesserte seg for ski, men som deltok på grunn av andre positive faktorer, hadde ingen grad av «illutio» (Bourdieu & Wacquant, 1992). Det vil si at han var likegyldig til fenomenet ski.

Oppsummering av belønningene

Kort oppsummert er belønningene som fremkom i studien knyttet til det å bidra, Ski-VM 2011 som en opplevelse, det sosiale aspektet og interessen for ski. Det å bidra opplevde de frivillige i begge gruppene positivt for seg selv og det ble tolket som en indre belønning. I tillegg opplevde de frivillige som fortsatte at de var mer bevisst om at deres bidrag også skulle tjene arrangementene. I den forbindelse ble det tolket slik at de ga vekk en ytre belønning til Ski-VM 2011 og WCNH 2014. Videre opplevde begge gruppene mesterskapet som en positiv, som forstås som en indre belønning. De frivillige som fortsatte opplevde også en indre belønning i forbindelse med sine opplevelser under WCNH etter 2011. Imidlertid forventet de frivillige som ikke fortsatte at den indre belønningen i forbindelse med WCNH etter mesterskapet ville bli lav og at den indre belønningen derfor ikke ville bli tilfredsstillende. Videre opplevde begge gruppene det sosiale aspektet under Ski-VM 2011 som en indre belønning. Imidlertid hadde de frivillige som fortsatte både et kortsiktig og langsiktig mål angående sitt nettverk og har vedlikeholdt og styrket nettverket sitt under WCNH etter 2011. Derimot hadde de fleste frivillige som ikke fortsatte mål om et kortsiktig nettverk under mesterskapet. Til sist viser de empiriske funnene i lys av teori at de fleste frivillige i begge gruppene opplevde skiinteressen under mesterskapet som en indre belønning. Tilknyttet teori om interesse handler det om at de fleste frivillige i begge gruppene hadde middels eller høy grad av «illutio» for ski, som vil si at de brydde seg om utfallet av fenomenet. Imidlertid var en

av de frivillige likegyldig til ski, som tolkes som at han hadde ingen grad av «illusio» for ski. Videre omhandler også evalueringen i forbindelse med en relasjon kostnader, som vil omtales videre.

5.3 Kostnader

Kostnader er som nevnt i teoridelen en faktor med negativ verdi. Med tanke på den sosiale utbyteteorimodellen (figur 3) tilhører kostnader boksen med resultat av utbytteforhold. Kostnader er derfor blant faktorene som evalueres i forbindelse med fortsettelse eller ikke fortsettelse i den sosiale utbytterelasjonen, sammen med forventinger og belønninger. I analysen fremkommer det at de mest sentrale kostnadsfaktorene var knyttet til tid, prioriteringer og anstrengelse. I tillegg opplevde flere av de frivillige som fortsatte, mat som en litt negativ faktor.

Tabell 12: Kostnadene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011		
Kostnader fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Tid og prioriteringer	<p>Altså tiden, det er en prioriteringssak. Jeg har valgt å bruke tiden på det. Det er klart at det koster. Det koster jo fire dager som man kunne brukt på andre ting. Men det er ikke noe som gjør at <i>jeg</i> ikke kommer tilbake.</p> <p>- Jonas</p> <p>Jeg bruker opp noen helger i løpet av året og litt sånn, men det er forskjell på meg og andre. For andre kan det koste mye mer. Men de aller fleste er jo med fordi det er en hobby, så jeg tror ikke det er så veldig mange som vil påstå at det koster dem mye. Det er i hvert fall ikke en utelukkende negativ kostnad da.</p> <p>- Jørn</p>	<p>Investeringskostnad</p> <p>Mulighetskostnad</p>
Anstrengelse	<p>Det er en travel helg, men fordi det er positivt så vet <i>jeg</i> at <i>jeg</i> på mandag og tirsdag etterpå er litt sliten, men det gjør ikke noe.</p> <p>- Jenny</p> <p>Sliten i kneet mandagen etterpå. Nei, det er så totalt avbrekk fra det jeg gjør til vanlig, det er mye mer fysisk...</p> <p>- Jane</p>	<p>Investeringskostnad</p>
Mat	<p>Man jobber der i tolv timer så holder det ikke med lapskaus. ... Er du der et par timer og får brødsriver er det greit, men er du der flere timer og skal jobbe dobbel arbeidsdag, da er det litt for lite.</p> <p>- Jakob</p> <p>...At de som står i løypene får ordentlig mat, varm mat, det kan de ikke spare på. Det går ikke an. Så hvis det er noe jeg vil ha annerledes, så er det faktisk den biten.</p> <p>- Jenny</p>	<p>Direkte kostnad</p> <p>Indirekte kostnad</p>

Tabell 13: Kostnadene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.

Frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011		
Kostnader fra analysen	Eksempler med sitat	Teoretisk tilknytning
Tid og prioriteringer	<p><i>Jeg brukte jo 14 dager fra grytidlig om morgenen til sent om kvelden, så for meg var det en stor innsats på tid...</i> - Nadia</p> <p>...Så får jeg mail om jeg kan være med på noe, men det er ikke alltid like lett å planlegge like lenge i forveien som man får de mailene. Noen ganger har jeg meldt meg på, men så har det krasjet med jobb, sånn at jeg ikke har kunnet allikevel. - Nora</p>	<p>Investeringskostnad</p> <p>Mulighetskostnad</p>
Anstrengelse	<p>...I og med at seksjonen kom ut av kontroll, så var det for stort arbeidspress på de som var der. - Nadia</p> <p>Jeg synes det bare var gøy og selvfølgelig jeg ble jo sliten. Noen ganger hadde vi jo vanvittig lange dager. - Nora</p>	<p>Investeringskostnad</p>

5.3.1 Tid og prioriteringer

Tid og prioriteringer handler om at de frivillige måtte sette av tiden sin til frivillig arbeid og prioritere bort andre aktiviteter. Under Ski-VM 2011 var det forespeilet at hver frivillig skulle påta seg ti vakter, hver vakt på åtte timer (Sand, 2012). Dette innebar derfor at de frivillige var nødt til å nedprioritere andre aktiviteter i denne perioden, da det krevde mye tid å delta som frivillig. Analysen viser at det både var likheter og forskjeller med tanke på begge gruppenes innstilling til tid og prioriteringer.

Gruppen med frivillige som fortsatte på WCNH 2014 var nokså enige da det gjaldt tiden og prioriteringen i forbindelse med frivillighetsdeltagelsen under Ski-VM 2011. Under mesterskapet måtte de ta seg fri i 14 dager for å være med, og under WCNH 2014 var det litt ulikt hvor mye de tok seg fri. For noen kostet det fire feriedager og for andre flere helger i løpet av året, da de deltok i planleggingen av arrangementene. Før Ski-VM 2011 spurte Jenny sjefen om hun kunne ta seg fri i 14 dager:

Da jeg meldte meg frivillig første gangen så spurte jeg blant annet om fri. Jeg måtte være vekk fra jobben i to uker og da hadde jeg en sjef som sa at: ja, jeg tror du får energi av dette og jeg tror du får erfaring som vi kan dra nytte av i din

jobb etterpå. Så jeg ble backa på jobb til at jeg kunne være vekk i 14 dager (Jenny).

Sitatet av Jenny beskriver slik flere frivillige opplevde tiden i forbindelse med Ski-VM 2011, at de var nødt til å ta seg fri fra jobben en lengre periode. Jenny var heldig som hadde en støttende sjef. Da hun i senere tid deltok på WCNH 2014 krevde det ikke like mange fridager. Flesteparten av de frivillige som fortsatte etter mesterskapet forteller at de ikke tok fri fra jobben i forbindelse med WCNH etter 2011. Enkelte tok fri et par dager og noen få tok fri over en uke, for å bidra i forkant av WCNH. Felles for de frivillige som fortsatte var at de opplevde det positivt å delta frivillig i Holmenkollen og opplevde tiden som en minimal kostnad. Slik Jenny forteller handler frivillighetsdeltagelsen om noe hun har lyst til og derfor har hun i flere år holdt av helgen til WCNH. Jane var også nødt til å ta seg fri fra jobben en lengre periode, men for henne var det lettere å ta seg fri fra jobben da hun styrte arbeidstiden selv. Analysen av de frivillige som fortsatte viser at selv om de var nødt til å ta seg fri fra jobben ville de likevel prioritere frivillighetsdeltagelsen i Holmenkollen, fordi de synes det var hyggelig å delta. Jørn beskriver frivillighetsdeltagelsen sin som en hobby og forteller at han derfor ikke opplevde det som en tidkrevende kostnad. Videre forteller Julie at hun er usikker på om hun kommer til å delta under WCNH 2016, da hun kanskje flytter fra Oslo:

Nei, det må jo bli om *jeg* flytter da. Eksempelvis neste år, jeg vet ikke hvor jeg er da. Hvis *jobben* ikke legger til rette for at jeg kan være med, så kan jeg jo ikke være *det*. Man hører jo om folk som tar ut ferie for å være med. Jeg vet ikke om det kommer til å være meg eller hva jeg gjør om jeg flytter. Da kommer jeg ikke til å *reise to timer* for å jobbe der ... tror jeg. Men det er vanskelig å si da (Julie).

Julie sier at hun ikke vet hvor hun havner i forbindelse med jobb og at hun er usikker på om hun kommer til å ta seg fri for å delta. Hun trekker også frem at hun er usikker på om hun vil kjører langveis fra for å delta frivillig under WCNH. Julie forteller at det var en i seksjonen som kjørte over to timer for å arbeide på arrangementene og i tillegg overnattet på hotell. Selv var hun usikker på om hun ville sette av den tiden. Videre legger Julie til at hun håper å bli med og at hun tenker å være med dersom hun blir værende i Oslo: «Det tar meg så lite tid da, det krever så lite å dra opp dit. Jeg går jo opp om morgningen også går jeg ned igjen når jeg er ferdig» (Julie).

Blant de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 nevnte flere, i likhet med de som fortsatte, at det kostet dem noen feriedager og fridager å delta frivillig under mesterskapet. Mens noen brukte feriedager fra jobben, tok andre seg fri fra studiene. Det var også enkelte frivillige i gruppen som ikke fortsatte som kunne styre arbeidstiden sin selv. Nils fortalte at han selv bestemte arbeidstiden sin, men at han måtte få unnagjort arbeid som hastet: «...Så kostet det ekstra innsats. Pulten måtte ryddes og sakene måtte gjøres, så det kostet nok litt tid på kveldsjobb» (Nils). Selv om samtlige ga uttrykk for at de ikke angret på at de brukte tiden sin som frivillige under Ski-VM 2011, har flere likevel ulike grunner til at de ikke har deltatt under WCNH etter 2011. Nadia er blant de som hadde en kjempeopplevelse som frivillig under Ski-VM 2011, men sier at hun har valgt ikke å delta som frivillig i ettertid fordi hun innbiller seg at det tar mye tid. Nina mente også at det gikk fint å ta seg fri under Ski-VM 2011, men at hun ikke har mulighet til å ta seg så mye fri hvert år. I følge Nina krevde det en del logistikk med tanke på jobben og familien. Videre forteller både Nora og Nils at de prioriterte andre aktiviteter etter 2011. Imidlertid sier Nora at hun har meldt seg som frivillig til WCNH flere ganger etter 2011, men at det har dukket opp jobb som hun har måttet påta seg:

«...Det er ikke alltid like lett å planlegge like lenge i forveien som man får de mailene. Så noen ganger har jeg meldt meg på, men så har det krasjet med jobb, sånn at jeg ikke kunnet allikevel» (Nora).

Sitatet av Nora viser at hun har meldt seg på ved flere anledninger, men ettersom det har dukket opp jobb og dette var en viktig prioritering, har hun ikke kunnet delta frivillig likevel. Litt annerledes var det for Nils. Han sier også at han var veldig glad for at han tok seg fri for å arbeide frivillig under Ski-VM 2011, fordi han mest sannsynlig ikke ville tatt seg fri utenom for å reise til Holmenkollen og oppleve stemningen på arrangementet. Likevel føler han at det ikke har vært behov for han på WCNH etter mesterskapet og at det er en av grunnene til at han ikke fortsatte. I tillegg forteller Nils at han har hatt mer lyst til å prioritere frivillighetsarbeid i sitt eget idrettslag:

Hvis jeg vil være frivillig så vil jeg heller ta mer ansvar i klubben og gjøre mer der. Kan heller melde meg som leder av klubben for eksempel. Eller jeg kan ta mer ansvar i styret eller ta mer ansvar i sportslig utvalg. Så jeg vil heller sette innsatsen der (Nils).

Sitatet av Nils viser at han heller ønsker å prioritere sitt lokale idrettslag, fremfor WCNH. Sitatet viser også at selv om han ikke fortsatte som frivillig i Holmenkollen, har han arbeidet frivillig i idretten.

Min refleksjon over de empiriske funnene tilknyttet tid og prioriteringer er at begge gruppene ønsket å bruke tiden til å arbeide frivillig under Ski-VM 2011. Med andre ord var det noe de ønsket å prioritere og bruke tiden på. Derimot var det enkelte ulikheter angående hvordan de frivillig valgte å bruke tiden sin etter mesterskapet. Gruppen som fortsatte etter Ski-VM 2011 valgte å prioritere WCNH, med unntak av Jane under WCNH 2012 da hun var syk. Med tanke på de frivillige som ikke fortsatte etter mesterskapet var det flere som nevnte at tiden var en sentral faktor til at de ikke ble med senere, i tillegg til at flere også ønsket å prioritere andre aktiviteter.

I lys av teori kan tid og prioriteringer forstås som en investerings- og mulighetskostnad (Blau, 1964). Investeringskostnad handler om tiden hver enkelt frivillige måtte nedlegge for å kunne utføre frivillighetsarbeidet, som under Ski-VM 2011 var forespeilet til å være 80 timer (Sand, 2012). Da de frivillige i begge gruppene arbeidet under Ski-VM 2011 betyr det at de valgte å investere denne tiden til å delta under arrangementet. Ettersom de frivillige ga uttrykk for at de selv ønsket å investere tiden til mesterskapet, kan det tolkes som at de opplevde det som en lystbetont investeringskostnad. Videre kan prioriteringen av mesterskapet tolkes som en mulighetskostnad, da det handlet om å bortprioritere andre aktiviteter som kunne gitt andre eller større belønninger. I forbindelse med Ski-VM 2011 var det ingen av de frivillige som prioriterte andre aktiviteter, selv om de hadde mulighet. Det vil si at flere aktivitetsmuligheter ble bortprioritert på bekostning av Ski-VM 2011. I lys av teorien om investerings- og mulighetskostnadene kan en forstå det slik at de frivillige forventet en belønning ved å ta del i relasjonen, som i forbindelse med Ski-VM 2011 kan være opplevelsen eller det å bidra.

Videre kan en tolke at de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 valgte å investere tid og prioritere frivillig arbeid under WCNH. Det vil si at de i likhet med sin deltagelse under Ski-VM 2011 valgte å bortprioritere andre muligheter til fordel for WCNH. Ettersom de ønsket å investere tid og prioritere WCNH kan en derfor forstå at de opplevde det positivt å bruke av tiden sin til å arbeide frivillig. Av den grunn var de også

tilfredse med investerings- og mulighetskostnaden i forbindelse med WCNH etter 2011. Twynam et al. (2002) viser at motivet «jeg hadde ikke noe annet å gjøre med tiden min» var svakest tilknyttet grunnlaget for deltagelsen som frivillig. I likhet med denne studien og de frivillige som fortsatte, kan det forstås som at de frivillige hadde mulighet til å prioritere andre aktiviteter. Likevel valgte de å prioritere frivillighetsarbeidet. Videre viser analysen at de frivillige som ikke fortsatte valgte å investere tiden og prioritere andre aktiviteter, fremfor å arbeide under WCNH etter 2011. Noen frivillige var klare på at de ville prioritere tiden på noe annet enn WCNH, mens andre mer eller mindre ble tvunget til å investere tiden på andre aktiviteter.

Nora fortalte for eksempel at hun meldte seg frivillig til flere WCNH etter 2011, men at hun måtte trekke seg på grunn av sykdom i hennes vanlige jobb. Tilknyttet teori kan det forstås som en tvungen investeringskostnad, da hun var nødt til å prioritere vekten på sin vanlige jobb grunnet sykdom, selv om hun hadde meldt seg som frivillig til WCNH. Det vil si at hun i hovedsak ønsket å arbeide under WCNH etter mesterskapet, men måtte nedprioritere WCNH på grunn av andre aktiviteter som krevde tiden hennes. Kort fortalt handler dette om at enkelte frivillige mer eller mindre ble tvunget til å investere tiden sin på andre aktiviteter, selv om noen egentlig ønsket å arbeide frivillig. De empiriske funnene viser også at enkelte frivillige ikke kunne delta under WCNH fordi de i stede måtte prioritere jobb, studier og familie. Dette viser også studien av Doherty (2009) som skriver at frivillige opplever det negativt å skulle fortsette å arbeide frivillig på fremtidig arrangement, dersom de har en konflikt med familien eller føler de må prioritere jobbanvar. Hanstad et al. (2014b) skriver også at flere ønsket å arbeide frivillig men at det ikke passet, med tanke på jobb, familie, studier eller sykdom. Imidlertid var det også noen frivillige som var klare på at de ikke ønsket å arbeide frivillig etter Ski-VM 2011.

Enkelte frivillige fortalte at de ønsket å prioritere tiden på andre aktiviteter og valgte derfor å bortprioritere WCNH til fordel for dette. I lys av teori handler dette om mulighetskostnaden, da de frivillige hadde mulighet til å prioritere WCNH etter mesterskapet men valgte andre aktiviteter istedenfor. Det kan tolkes slik at andre aktiviteter som jobb, familie eller det lokale idrettslaget ga de belønningene de frivillige ønsket, i større grad enn WCNH. MacLean og Hamm (2007) skriver at tid ble opplevd som en negativ faktor av frivillige som ønsket å prioritere tiden til andre aktiviteter.

5.3.2 Anstrengelse

Anstrengelse handler om den fysiske innsatsen de frivillige la ned for å utføre frivillighetsarbeidet under Ski-VM 2011. I analysen fremkom det at anstrengelsen for de fleste frivillige i begge gruppene var merkbar, men at de taklet det bra. Imidlertid var det en frivillig som opplevde at anstrengelsen i forbindelse med frivillighetsarbeidet under Ski-VM 2011 var for stor og at det innvirket negativt på den videre deltagelsen.

Flere av de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 beskriver anstrengelsen under Ski-VM 2011 og WCNH som at det kostet litt krefter å delta. De fleste forteller at de ikke hadde en fysisk jobb til vanlig og at de synes det var tungt å stå, gå og utføre fysiske arbeidsoppgaver flere timer per dag. Flere opplevde det også som et avbrekk fra det de gjorde til vanlig. Jonas har vært med siden 2010 og forteller at han kjente seg sliten etter arrangementene:

Jeg var sliten etter WCNH. For oss der oppe så var det torsdag, fredag, lørdag og søndag. Da var det fra syv om morgenen til seks, sju eller åtte på kvelden. Det var jo ikke alltid lagt til rette for kommunikasjon, sleit med å få parkering, du skulle betale, komme deg opp, være der oppe før banen gikk. ... Men det ordnet seg stort sett. Det er litt som om du går Vasaloppet eller Birken. Du kommer i mål og tenker aldri mer, så går det en dag så tenker du på neste påmelding. ... Få det litt på avstand. ... Samtidig har det liksom vært ti, elleve, tolv, tretten, fjorten, femten, det blir jo det sjette året oppe i Kollen nå (Jonas).

Sitatet av Jonas beskriver en helg i forbindelse med WCNH som for han varte fra torsdag til søndag, fra syv om morgenen til rundt syv på kvelden. Selv om Jonas ikke beskriver arbeidsoppgaven sin direkte forteller han at det var mye som krevde energi, blant annet de lange dagene. Han forteller også i forbindelse med anstrengelsen under arrangementene at han var inne på tanken om ikke å delta frivillig mer, men at dette endret seg da han fikk arrangementet litt på avstand. Andre forteller også at de har kjent seg slitne etter arrangementsdagen og arrangementshelgen. Likevel har ikke anstrengelsen ført til at de har gitt seg.

Flere av de frivillige som ikke fortsatte var også slitne etter mesterskapet. De fleste ga uttrykk for at det ikke var arbeidsbelastningen som hadde avgjort for at de ikke fortsatte som frivillig, bortsett fra en. Nadia forteller at i hennes seksjon gikk ting litt ut av kontroll. De var for få personer til å utføre arbeidsmengden, noe som førte til at

arbeidspresset ble stort på de som var der. For å få arbeidsoppgavene klart i seksjonen til Ski-VM 2011 forteller Nadia at hun arbeidet doble vakter. Hun beskriver det som uheldig da hun visste at hun hadde en kropp som ikke var skapt for belastningen hun fikk. Likevel forteller Nadia at hun valgte å hjelpe til av godhet, fordi hun ønsket at seksjonen skulle komme i mål før startskuddet gikk:

...I og med at seksjonen kom ut av kontroll, så var det for stort arbeidspress på oss som var der. Men det var jo da en spesiell situasjon. Så jeg vil jo si at hvis du da hadde stått vakt i kiosken så hadde du hatt det strevsomt mens du gjorde det, men så hadde du jo gått hjem. Så for meg var det ganske tungt. Det var jo mye sjauing og det er ikke min kropp skapt for. Så sånn sett så var det ikke der jeg burde ha vært... (Nadia).

Sitatet av Nadia viser at hun ga alt, selv om hun visste at kroppen hennes ikke tålte arbeidsbelastningen så godt. Hun forstår i ettertid at hun ikke skulle ha tatt i så mye, selv om hun synes det var vanskelig å si nei. Som Nadia forteller ønsket hun at de skulle bli ferdig med arbeidsoppgavene før mesterskapet startet, slik at seksjonen var å jour. Videre forteller Nadia at overbelastningen under mesterskapet førte til helseplager som hun slet med i etterkant av mesterskapet:

Når man først var der så gjorde man ofte mer enn man skulle, prøvde å få det gjort. Så jeg hadde jo litt helseutfordringer etterpå, men det var jo min egen skyld. Jeg *ga alt jeg hadde* og jeg visste jo det at jeg hadde en arm som ikke *var så glad i å løfte*. Da du sto der og skulle løfte de timene ... så virket jo ikke den armen etter hvert. ... Så jeg overbelastet muskulaturen. ... Da VM var ferdig så kunne jeg ikke røre armen. ... Akkurat det var fryktelig vondt. Jeg gikk til behandling, ... var på nippet til å måtte operere. Nå har jeg begynt å få noen øvelser igjen, for nå vil de gjerne prøve å få armen høyere opp... (Nadia).

Nadia forteller at innsatsen hun la ned til mesterskapets beste, medførte helseplager i lengre tid etterpå. Som hun forteller gikk hun til behandling i en lengre periode etter mesterskapet og har igjen begynt med behandling. Selv om hun fikk denne overbelastningen var hun likevel svært positiv til den helhetlige opplevelsen av Ski-VM 2011 og ga uttrykk for at hun hadde gjort det samme igjen. Imidlertid forteller Nadia at denne anstrengelsen var sentral for at hun ikke deltok frivillig på WCNH 2014.

Min refleksjon av anstrengelsen de frivillige i begge gruppene opplevde i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse, er at de fleste var slitne etter mesterskapet/arrangementene. Likevel uttrykte de fleste frivillige at anstrengelsen var

overkommelig og at det ikke var en sentral faktor til at de ikke fortsatte. Imidlertid var det en som opplevde en overbelastning under Ski-VM 2011, som var sentralt for at hun ikke fortsatte å arbeide frivillig på WCNH.

I lys av teori kan anstrengelsen under Ski-VM 2011 forstås som en investeringskostnad, som handler om anstrengelsen de frivillige måtte nedlegge i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse (Blau, 1964). Mange av de frivillige som fortsatte og de som ikke fortsatte fortalte at de var slitne etter både arrangementsdagen og etter selve arrangementet. Likevel ga de fleste frivillige i begge gruppene uttrykk for at de opplevde anstrengelsen overkommelig. Det vil si at de var tilfredse med den belastningen frivillighetsdeltagelsen medførte, som handlet om at de var tilfredse med investeringskostnaden. Imidlertid var anstrengelseskostnaden svært sentral for hun som ble overbelastet. I lys av teori kan det tolkes slik at investeringskostnaden ble for stor for den frivillige, med tanke på anstrengelsen. Hun håndterte anstrengelsen under mesterskapet, men overbelastningen førte i etterkant til flere behandlinger hos fysioterapeut. Overbelastningsskaden hun fikk under Ski-VM 2011 har hun behandlet i flere år etter arrangementet og hun fortalte at investeringskostnaden var en sentral faktor til at hun ikke fortsatte etter mesterskapet. I forbindelse med Ski-VM 2011 AS sitt løfte om å «sikre gode arbeidsforhold» for de frivillige, kan det tolkes som at organisasjonen ikke innfridde med tanke på hun som ble overbelastet (VM 2011 AS, 2010, s. 14). Videre omhandlet en av suksessfaktorene at de frivillige skulle være i riktig antall med tanke på behovsanalysen, noe som kan tenkes at dem var (VM 2011 AS, 2010). Imidlertid burde det vært bedre beregnet i behovsanalysen, med tanke på seksjonen til hun som ble overbelastet. Likevel er det viktig å få frem at det kan være vanskelig å beregne antallet frivillige, da uforutsette hendelser kan oppstå. Det fremkommer som nevnt i tidligere forskning at overbelastning eller underbelastning i forbindelse med frivillighetsarbeidet oppleves negativt av frivillige (Doherty, 2009). Dette viser at det er vanskelig å beregne et perfekt antall frivillige, ettersom for mange eller for få frivillige innvirker på at det blir for lite eller for mye å gjøre.

5.3.3 Mat

Mat handler om det de frivillige fikk å spise under Ski-VM 2011, samt WCNH etter 2011. Mat er en av godene frivillige får under frivillighetsdeltagelsen, ettersom frivillige ikke skal lide økonomisk for å delta (IPU et al., 2001). Det vil si at dem skal få et måltid

i løpet av frivillighetsvakt. De empiriske funnene viser at de fleste frivillige i begge gruppene var fornøyde med mattilbudet under Ski-VM 2011. Flere av de frivillige som fortsatte var også fornøyde med maten under WCNH etter 2011. Imidlertid ble det nevnt enkelte situasjoner av de frivillige som fortsatte etter mesterskapet, der noen frivillige hadde opplevd negative elementer ved maten. Da med tanke på antallet matserveringer, varmmat og tilgang på mat.

De empiriske funnene viser at de fleste frivillige som fortsatte på WCNH 2014 synes mattilbudet var greit under arrangementene. Likevel var det noen som opplevde at mattilbudet for enkelte frivillige var dårlig i noen situasjoner. Flere frivillige fortalte at mattilbudet var dårlig for de frivillige som arbeidet mer enn en vanlig vakt på åtte timer (Sand, 2012). Jakob var en av de som arbeidet over den vanlige arbeidstiden, fra tidlig om morgenen til sent på kveld. Flere ganger rundt tolv timer. Selv om han arbeidet over den vanlige arbeidstiden fikk han likevel ikke tilbud om mer mat. Jakob forteller at han ofte brukte 200 kr på mat i løpet av dagen, fordi mengden mat og antallet porsjoner i løpet av dagen var for lite. Han forteller at det ikke gjaldt alle de frivillige, men de som jobbet mer enn en vanlig vakt. Videre forteller flere av de frivillige at de synes det var svært viktig at spesielt uteseksjonene fikk et varmt måltid i løpet av arbeidsdagen. Jenny trekker frem løypevaktene som sto ute hele dagen, enkelte langt unna matserveringen. Noen ganger ble de stående ute i flere minus. Jenny synes det burde være et krav om at de frivillige som har lange vakter ute helst burde få komme inn å spise, eller i det minste få varm mat servert på posten sin. Hun mener dette er veldig viktig og at arrangementsorganisasjonen ikke kan være så sparsommelige på dette punktet. Videre var Jørn oppgitt over mattilbudet for de frivillige som jobbet natt. Han forteller at under Ski-VM 2011 kom det et stort snøfall kvelden før et hopprenn. For at hoppbakken skulle være i orden til hopprennet dagen etter, måtte underrennet tråkkes. Ettersom snøfallet kom på kvelden, måtte bakken preppes i løpet av natta. Mange frivillige stilte velvillig til disposisjon for å klargjøre hoppbakken til konkurransen. Selv om Jørn generelt var veldig fornøyd med gjennomføringen av mesterskapet opplevde han denne situasjonen som lite raus, da bakkemannskapet ikke fikk mat i løpet av nattevakten:

Nei, det var mye sånn matpakketull. Som jeg sier, hvis du har 35 mann som må stå å spa hele natten og det blir kranglet på hvorvidt noen skal koke noen pølser til dem. Det synes jeg er smålig og dumt hvis du skal ta dem med deg videre, og det vil du gjerne. Du ønsker at de skal fortsette å være der (Jørn).

Slik Jørn forteller var det ingen som ordnet mat til de frivillige som sto på gjennom natten for å klargjøre hoppbakken. Han synes denne situasjonen var lite raus og at arrangøren burde tatt bedre vare på de frivillige som stilte opp på kort varsel til en ugunstig arbeidstid.

Min refleksjon angående mat er at mange frivillige synes mattilbudet generelt var bra, men at enkelte av de frivillige opplevde situasjoner der frivillige burde hatt tilgang på mat. Det gjaldt de som arbeidet mer enn en normal arbeidsdag, arbeidet ute eller arbeidet på ugunstige tidspunkt, der den vanlig matserveringen var stengt. Kun en av informantene hadde selv opplevd det dårlige mattilbudet, men flere erfarte andre sine dårlige matopplevelser negativt.

I lys av teori kan mat forstås som en direkte kostnad. Direkte kostnader handler som nevnt om de konkrete godene et individ må få for i det hele tatt å ta del i relasjonen. I dette tilfellet kan det tolkes som at de frivillige måtte få mat for at de skulle arbeide frivillig (Blau, 1964). Funnene viser at de fleste frivillige som fortsatte på WCNH 2014 selv var fornøyde med mattilbudet under Ski-VM 2011 og WCNH etter 2011, og at de av den grunn ikke opplevde mat som en direkte kostnad. Imidlertid opplevde Jakob at han fikk for lite mat gjennom hans doble arbeidsdager og at han måtte bruke egne penger til kjøpe mat. Av den grunn opplevde han mat som en direkte kostnad. Likevel har Jakob fortsatt å delta frivillig, selv om han har vært mindre fornøyd med mattilbudet under flere WCNH. Med tanke på direkte kostnader der individet burde få mat for sin frivillighetsdeltagelse, kan det også tolkes som at dårlig, lite eller fravær av mat over tid i forbindelse med frivillighetsdeltagelsen kan føre til en negativ opplevelse. Denne negative opplevelsen kan medføre at de frivillige ikke fortsetter. Med tanke på Jakob og hans dårlige matopplevelser flere ganger under WCNH kunne det medført at han ga seg. Imidlertid fortalte Jakob om mange andre positive opplevelser (belønninger) som veide opp for denne kostnaden. Av den grunn er det forståelig at han har fortsatt å ta del i relasjonen. Elstad (1996) skriver også i sin studie at de frivillige studentene som deltok under de olympiske leker på Lillehammer i 1994 opplevde det negativt at de måtte betale maten av egen lomme, i forbindelse med frivillighetsdeltagelsen. Imidlertid opplevde også de frivillige under verdensmesterskapet i skiflygning i Vikersund 2012 mat som en negativ faktor, selv om de fikk mat under arrangementet. Der var det mangelen på mat som var negativt (Kristiansen et al., 2014). Som nevnt viser de

empiriske funnene at de fleste frivillige som fortsatte opplevde at mattilbudet var bra, men at de erfarte mattilbudet for enkelte negativt. Etersom det ikke gjaldt de frivillige direkte, forstås det derfor ikke som en direkte kostnad, men kan i stedet tolkes som en indirekte kostnad. Indirekte kostnad er ikke en del av Blau (1964) sin sosiale utbytteori, men kan med bakgrunn i hans teori om direkte kostnad forstås som en kostnad som treffer individet indirekte. Det vil si at individet erfarer et element gjennom en annen sin opplevelse. I dette tilfellet handler det som nevnt om at flere frivillige erfarte det negativt at andre frivillige under arrangementene ikke fikk mat på nattsiftet eller at løypevaktene ikke fikk varm mat. Kort sagt erfarte mange frivillige mattilbudet som en indirekte kostnad gjennom at andre frivillige opplevde det negativt. I likhet med Jakob førte ikke den indirekte matkostnaden til at de frivillige ga seg, men de ønsket likevel å sette fokus på mattilbudet for enkelte frivillige. På den måten mente de organisasjonen bedre kunne forstå deres og andres opplevelse. Videre sier flere at mattilbudet under Ski-VM 2011 er et godt forbilde og at organisasjonen burde ta utgangspunkt i mesterskapet. Intervjuene i denne studien er som tidligere nevnt utført før WCNH 2015 og utgangspunktet for uttalelsen er derfor knyttet til WCNH årene 2012, 2013 og 2014. I den forbindelse kan det være at mattilbudet ble opplevd annerledes av de frivillige under WCNH 2015.

Oppsummering av kostnadene

Kort oppsummert er kostnadene de frivillige opplevde i forbindelse med Ski-VM 2011 og WCNH etter mesterskapet knyttet til tid og prioriteringer, anstrengelse og mat. Med tanke på tid og prioriteringer ønsket de frivillige i begge gruppene å bruke tiden og prioritere Ski-VM 2011 fremfor andre aktiviteter, som tolkes dit at de valgte å investere tiden og muligheten på arrangementet. Det samme gjorde de frivillige som fortsatte i forbindelse med WCNH etter mesterskapet. Imidlertid valgte de frivillige som ikke fortsatte å investere tiden og prioritere andre muligheter, fremfor WCNH etter 2011. Videre viste funnene av anstrengelse i lys av teori at de fleste frivillige i begge gruppene opplevde dette overkommelig. Det vil si at investeringskostnaden opplevdes overkommelig for de fleste. Imidlertid opplevde en at anstrengelsen medførte en overbelastning. Tilknyttet teori ble dette tolket som at investeringskostnaden ble for stor. Videre opplevde de fleste frivillige maten positivt. Imidlertid opplevde en frivillig antallet porsjoner negativt, som tolkes som en direkte kostnad da han ofte kjøpte mat

under arrangementene. Til sist erfarte flere frivillige andre sine dårlige opplevelser av mat negativt, som ble forstått som en indirekte kostnad.

5.4 Faktorer som ikke fremkom i studiens funn

Studien viser at de frivillige i begge gruppene opplevde ulike faktorer positivt og negativt i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse under Ski-VM 2011 og enkelte under WCNH etter 2011. Imidlertid kan det også være andre faktorer til at frivillige ikke fortsatte på WCNH 2014, som ikke fremkom i denne studien. En rapport om de frivillige fra WCNH 2014 har et avsnitt der frivillige som deltok under WCNH 2008, prøve VM 2010 eller Ski-VM 2011 er inkludert. Felles for de frivillige i dette avsnittet er at de ikke deltok under WCNH 2014, men at de kan ha deltatt under WCNH 2012 og 2013.

Rapporten sier ingen ting om hvilke WCNH de ulike kommentarene er fra eller om de er fra Ski-VM 2011, men rapporten gir en oversikt over andre sentrale faktorer for at frivillige ikke deltok under WCNH 2014 (Hanstad et al., 2014b). For det første så trengtes det ikke like mange frivillige under WCNH 2014, som det gjorde under Ski-VM 2011. Fra Ski-VM 2011 til WCNH 2014 ble antallet frivillige redusert fra 2300 personer til 1100. Dette kan være en av grunnene til at flere frivillige fikk avslag på sin søknad om deltagelse, nettopp fordi det ikke var plass (Hanstad et al., 2014b). For det andre viser rapporten av Hanstad et al. (2014b) at enkelte frivillige som ikke fikk plass i den seksjonen de ønsket, trakk seg som frivillig. Noen frivillige ble heller ikke spurt om å delta. Videre viser rapporten at noen ikke hadde råd til å delta frivillig, ettersom de bodde langt unna. Både i Norge og i utlandet. For dem ble det for dyrt å delta frivillig under WCNH 2014, med tanke på transport og overnatting (Hanstad et al., 2014b). For det femte deltok enkelte frivillige på andre arrangement samtidig med WCNH 2014 og hadde av den grunn ikke tid til å bidra i Holmenkollen den helgen. Til sist oppga også frivillige at de hadde bidratt frivillig tidligere samme år og at de av den grunn ikke ville sette av mer tid til å arbeide frivillig (Hanstad et al., 2014b).

6. Oppsummering og konklusjon

Denne avsluttende delen har til hensikt å samle trådene og svare på studiens problemstilling. Deretter presenteres et forslag til praktiske implikasjoner. Avslutningsvis vises det til studiens begrensninger, samt at det gis et forslag til fremtidig forskning tilknyttet frivillige på idrettsarrangement.

I kapittel fem (empiriske funn og diskusjon) ble studiens resultater, tilknyttet de frivillige som fortsatte og ikke fortsatte på WCNH 2014 tolket i lys av teoriene om sosialt utbytte og sosial kapital (Blau, 1964; Bourdieu, 2011; Bourdieu & Wacquant, 1992). Studiens funn ble diskutert i lys av elementene forventninger, belønninger og kostnader, samt nettverk og interesser. De to sistnevnte elementene ble tolket som positive og derfor koblet under belønninger. I tillegg ble funnene fra analysen tolket i lys av tidligere forskning. Analysen og diskusjonen viste at de frivillige i begge gruppene opplevde ulike faktorer likt og ulikt, både innad og mellom gruppene. Kapittelet viste også hvordan enkelte faktorer var mer sentrale for frivilliges videre deltagelse og hvordan andre faktorer var mer sentrale til at de ikke fortsatte. Dette bringer over til besvarelsen av studiens problemstilling, som lyder:

Hvordan var ulike faktorer avgjørende for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011?

Studios problemstilling omhandler de frivilliges opplevelser av ulike faktorer under Ski-VM 2011. Av den grunn vil faktorene de frivillige som fortsatte erfarte i forbindelse med WCNH etter 2011, ikke bli nevnt i besvarelsen av problemstillingen. I likhet med strukturen av resultat- og diskusjonskapittelet vil den første delen besvare hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige fortsatte etter mesterskapet. Deretter vil den neste delen gi svar på hvordan ulike faktorer var avgjørende for at de frivillige ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. Først vil de positive faktorene omtales og deretter de negative. Til sist i hver del vises et utdrag av den sosiale utbytteteorimodellen, som omhandler evalueringsprosessen (figur 6 og 7).

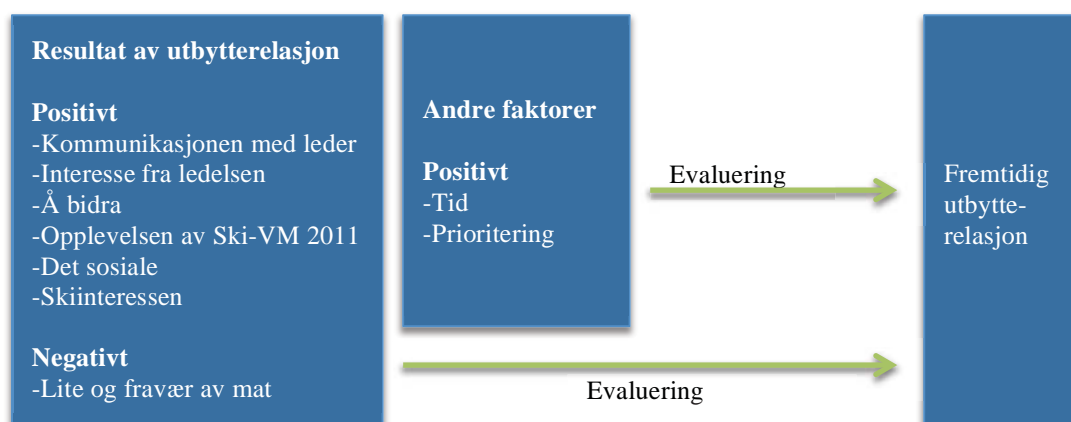
Frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011

Resultat og diskusjonskapittelet viste at de frivillige som fortsatte på WCNH 2014 opplevde positive og negative faktorer ved sin deltagelse under Ski-VM 2011. For det første opplevde de frivillige lederens kommunikasjon positivt, som innebar at lederen lyttet og ga tilbakemeldinger. Dette ble tolket som at den spesielle forventningen hos de fleste frivillige ble tilfredsstilt. For det andre opplevde mange frivillige ledelsens interesse overfor de frivillige positivt, noe som også ble tolket som at den spesielle forventningen ble tilfredsstilt. Videre erfarte flere det positivt å kunne bidra til arrangementet. Både fordi de ønsket å hjelpe Ski-VM 2011, men også fordi det ga dem en positiv følelse. I lys av teori ble dette forstått som at de frivillige ga en ytre belønning til mesterskapet og at de selv opplevde en indre belønning. For det fjerde var det ulikt hvor stor betydning det sosiale aspektet hadde å si for de frivilliges videre deltagelse. Enkelte opplevde det sosiale som en hyggelig konsekvens av frivillighetsdeltagelsen under mesterskapet, mens andre i tillegg mente det var en sentral faktor for at de fortsatte. Dette ble tolket som en indre belønning, men også som at de vedlikeholdt og styrket nettverkene sine på kort og lang sikt. Til sist ble interessen for ski også opplevd positivt. I lys av teori ble dette tolket som en indre belønning. Imidlertid viste funnene at enkelte frivillige hadde mer interesse for ski enn andre. Dette ble forstått som middels og høy grad av «illusio» for ski, som vil si at de frivillige brydde seg litt eller mye om utfallet av skikonkurransene.

Imidlertid erfarte flere frivillige mattilbudet negativt. En frivillig opplevde å få for lite mat og kjøpte derfor mat selv. Dette ble tolket som en direkte kostnad. Videre erfarte frivillige mattilbudet for enkelte andre frivillige negativt. Da dette ikke gjaldt informantene direkte, ble det tolket som en indirekte kostnad. Til sist var de frivillige som fortsatte tilfredse med tiden og prioriteringen tilknyttet mesterskapet, og ønsket å prioritere WCNH etter 2011. Dette ble forstått som at de var tilfredse med investerings- og mulighetskostnaden.

Avslutningsvis vil det si at de frivillige som fortsatte opplevde en tilfredsstillende profitt i forbindelse med frivillighetsdeltagelsen under Ski-VM 2011, som betyr at de positive faktorene veide opp for de negative. I tillegg ønsket de frivillige å prioritere WCNH etter mesterskapet. I den forbindelse var den tilfredsstillende profitten og ønsket om å

prioritere WCNH etter 2011 avgjørende, for at de frivillige fortsatte etter Ski-VM 2011. Videre viser figur 6 et utdrag av den sosiale utbyteteorimodellen, der positive og negative faktorer evalueres til en fremtidig utbytterelasjon.

Figur 6: Utdrag av den sosiale utbyteteorimodellen med studiens funn tilknyttet de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011. For å lette lesingen er modellen speilvendt fra teorikapittelet.

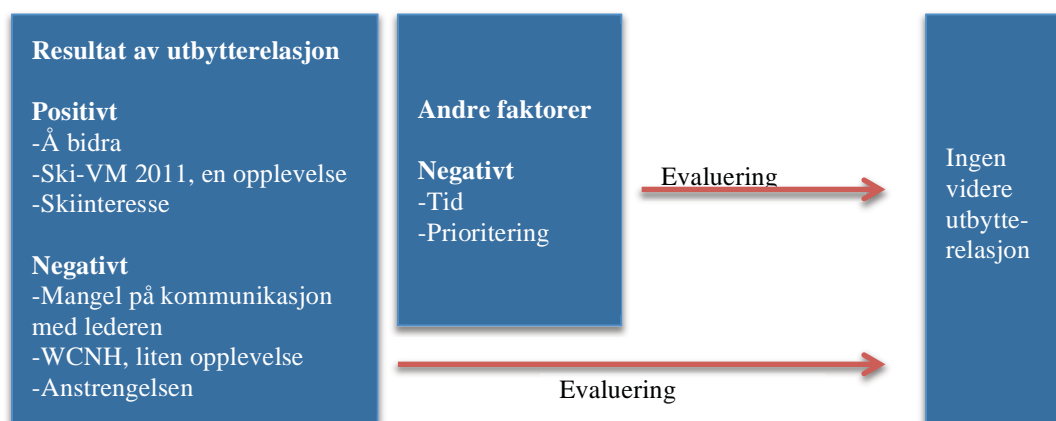
Frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011

I likhet med de frivillige som fortsatte, opplevde også de frivillige som ikke fortsatte på WCNH 2014 både positive og negative faktorer, i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse under Ski-VM 2011. Det å bidra under mesterskapet ga de frivillige en positiv opplevelse, som ble tolket som en indre belønning. Likeså ble også opplevelsen av Ski-VM 2011 tolket som en indre belønning. Videre var de fleste frivillige interessert i ski, i mer eller mindre grad. Dette ble både tolket som en indre belønning, men også som en middels- og høy grad av «illusio» for ski. Imidlertid opplevde de frivillige som ikke fortsatte også flere negative faktorer.

For det første opplevde noen frivillige en mangel på kommunikasjon med lederen. Dette ble tolket som at de ikke var tilfredse med den spesielle forventingen. For det andre hadde de frivillige en forventning om at WCNH etter 2011 ville gi en minimal opplevelse. Dette ble forstått som at de frivillige ikke var tilfredse med den tiltenkte indre belønningen opplevelsen under WCNH ville gi. Videre opplevde de fleste frivillige anstrengelsen under mesterskapet som overkommelig, med unntak av en som ble overbelastet. Denne faktoren var sentral for at hun ikke fortsatte, og ble tolket som en høy investeringskostnad.

Til sist var også tid og prioriteringer sentralt for at noen frivillige ikke fortsatte. Dette handlet om at de frivillige ikke hadde tid, eller at de ønsket å prioritere andre aktiviteter fremfor å arbeide frivillig under WCNH etter 2011. I lys av teori ble dette tolket som en investerings- og mulighetskostnad.

Avslutningsvis tolkes det slik at enkelte av de frivillige som ikke fortsatte var lite tilfredse med profitten i forbindelse med sin deltagelse under Ski-VM 2011. Det vil si at de negative faktorene veide mer enn de positive. I den forbindelse forstås det som at den lite tilfredsstillende profitten var avgjørende for at de frivillige ikke fortsatte etter mesterskapet. Imidlertid tolkes det også som at enkelte frivillige var tilfredse med profitten knyttet til frivillighetsdeltagelsen under mesterskapet. Likevel valgte dem ikke å fortsette, da de ønsket å prioritere andre aktiviteter som jobb, studie, familie eller sitt lokale idrettslag. I den forbindelse kan en også forstå at noen av de frivillige som ikke fortsatte opplevde profitten tilfredsstillende, men at ønsket om å prioritere andre aktiviteter var avgjørende for at de ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. Videre viser figur 7 et utdrag av den sosiale utbyteteorimodellen, der studiens positive og negative faktorer evalueres til ingen videre utbytterelasjon.

Figur 7: Utdrag av den sosiale utbyteteorimodellen med studiens funn tilknyttet de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. For å lette lesingen er modellen speilvendt fra teorikapittelet.

6.1.1 Praktiske implikasjoner

Denne delen har til hensikt å gi et forslag om praktiske implikasjoner til arrangører. Forslagene omhandler hvordan arrangører kan behandle og tilrettelegge for frivillige, og bygger på studiens empiriske funn.

Studien har redegjort for at de frivillige som fortsatte og ikke fortsatte på WCNH 2014 opplevde både positive og negative faktorer i forbindelse med sin deltagelse under Ski-VM 2011. Selv om studien handler om de frivillige under mesterskapet, kan det likevel hevdes at studiens forståelse av frivillige er generaliserbar for andre arrangører. Studien har kastet lys over frivilliges opplevelser, som kan gi andre arrangører en bedre forståelse av sine frivillige. Enkelte negative faktorer var knyttet til personlige aktiviteter og er av den grunn vanskelig for arrangøren å gjøre noe med. Imidlertid fremkom det også negative faktorer tilknyttet arrangementet, som arrangøren har mulighet til å endre. Dette handlet om lederens kommunikasjon, frivilliges mattilbud og planleggingen av antall frivillige. I den forbindelse vil det presenteres tre forslag til hvordan arrangører kan behandle og tilrettelegge for frivillige.

1) Lederes kommunikasjon; lytt og gi tilbakemeldinger

Studien viser at flere frivillige erfarte dårlig kommunikasjon med sin leder, angående at lederen ikke lyttet eller ga lite tilbakemeldinger. Flere frivillige fortalte at de savnet at lederen ikke lyttet til deres innspill, spesielt da enkelte hadde god innsikt i seksjonen og kunne bidratt til økt effektivitet. I tillegg mente enkelte at det kunne skapt et bedre samhold. Garner og Garner (2010) skriver at det er viktig at ledere lytter til frivillige, da frivillige kan komme med kritiske tilbakemeldinger som kan forbedre arbeidet i seksjonen og organisasjonen. Av den grunn bør ledere inkludere og lytte til frivillige både før, under og etter arrangement, da de kan gi gode innspill. Det står en del skrevet om lytting i coachinglitteraturen i forbindelse med coachingsamtaler, men dette kan også være essensielt for lederes kommunikasjon. Å lytte består av å motta, tolke, analysere og bevare informasjon (Gjerde, 2010). I følge Gjerde (2010) lytter vi på tre nivåer, der nivåene supplerer hverandre. Nivåene er henholdsvis: 1) indre-, 2) fokusert- og 3) ikke-verbal lytting (Gjerde, 2010). Med bakgrunn i Gjerde (2010) sin teori om lytting er et tips å rette fokuset vekk fra seg selv og på den frivilliges ønsker eller innspill, som fremkommer når den frivillige kommuniserer. I tillegg kan lederen forsterke budskapet ved å lytte til den frivilliges stemmebruk og legge merke til kroppsspråket, samt stille spørsmål dersom det trengs ytterligere klarhet i budskapet (Gjerde, 2010). Poenget er at ledere bør kommunisere med frivillige og la de komme med innspill, da ledere bedre kan forstå de frivillige og at innspillene kan styrke organisasjonens arbeid.

Videre handler tilbakemeldinger om at flere følte de ikke ble anerkjent for den innsatsen de la ned. Noen syntes lederne burde vært flinkere til å gi skryt og vise at de satt pris på de frivillige. Flere sier at det ikke er mye som skal til. Med noen hyggelige tilbakemeldinger og en klapp på skulderen er mye gjort. Dette kan føre til at de frivillige føler seg mer verdsatt, som igjen kan virke positivt på at de ønsker å fortsette å arbeide frivillig. Kort fortalt er poenget at de frivillige liker å bli anerkjent for innsatsen og tiden de nedlegger i forbindelse med arrangementet. Kommunikasjon med tanke på lytting og tilbakemeldinger kan blant annet leses mer om i Gjerde (2010) og Jacobsen og Thorsvik (2007).

2) Bedre mattilbud

Det andre forbedringspotensialet arrangøren kan gjøre noe med er mattilbudet for enkelte frivillige. Det gjelder blant annet de frivillige som jobber på ugunstige tidspunkt og steder. Eksempler på dette kan være nattarbeid, uteseksjoner langt unna matservering og arbeid utover den normale arbeidstiden på åtte timer. En del av definisjonen av frivillighet handler om at frivillige skal få mat i forbindelse med sin frivillighetsdeltagelse (IPU et al., 2001). Det vil si at de ikke skal lide økonomisk. Funnene i studien viser at en av de frivillige kjøpte mat da han fikk for lite mat med tanke på de lange vaktene og led derfor økonomisk. Videre erfarte flere frivillige at andre opplevde fravær av mat i forbindelse med nattevakt eller at frivillige i uteseksjoner ikke fikk varm mat. Disse punktene er det lett for arrangøren å gjøre noe med, da det blant annet handler om å fordele ansvar. Det vil si at det må planlegges hvem som tar ansvar for å ordne mat, blant annet til de som jobber natt eller mer enn normalt. I likhet må det planlegges at de som arbeider ute får avløser, slik at de kan gå inn å spise, eller at de frivillige i det minste får servert varm mat på posten. Det handler om å vise omsorg til frivillige. Videre er det også knyttet økonomi til dette punktet, da det koster mer å skulle gi enkelte frivillige flere porsjoner mat i løpet av en dag eller servere mat til frivillige på nattevakt. Likevel kan denne kostnaden tolkes som liten i det store bildet, da det kommer arrangementet til gode gjennom fornøyde frivillige. Kort fortalt handler forslaget i forbindelse med mattilbudet om at det må planlegges hvem som trenger ekstra mat og deretter at noen ta ansvaret for det. Med ansvarsfordeling blir vedkommende klar over sitt ansvarsområde og kan påta seg oppgaven.

3) Kartlegging av antall frivillige

Kartlegging av frivillige handler om å vite hvor mange frivillige som trengs til enhver tid i ulike seksjoner. Dette er en kabal som må løses hvert år og handler om best mulig å kunne forutse hva behovet for frivillige er. Utfordringen er å ha en perfekt balanse av antallet frivillige. Tidligere forskning viser som nevnt at for mange eller for få frivillige til å utføre jobben, som vil si for lite eller for mye å gjøre, virker negativt på frivilliges opplevelse (Doherty, 2009). En frivillig forteller at de var for få frivillige til å gjennomføre seksjonens arbeidsoppgaver og at hun derfor fikk en muskulær overbelastning. Dette kunne vært unngått dersom behovet for antallet frivillige til enhver tid var bedre kartlagt. Imidlertid kan det være at kartleggingen på forhånd var presis men at den ikke tok utgangspunkt i uforutsette situasjoner, som krevde flere frivillige enn først antatt. Slik Doherty (2009) skriver bør en likevel ikke ta inn for mange frivillige, da for lite arbeidsoppgaver kan oppleves negativt av de frivillige. En mulig løsning angående behovet for frivillige, spesielt dersom det forekommer uforutsette hendelser, er å ha en «altnulig gruppe» som kan steppe inn der det trengs. Dersom det er perioder der ingen har behov for ekstra hjelp, kan de frivillige for eksempel være en del av gruppen som går rundt og gleder andre frivillige, eller de kan avlaste frivillige som skal spise. Det er mange muligheter. Uansett kan det være lurt å gjøre en nøye kartlegging av behovet for antallet frivillige til hvert arrangement, da frivillighetsbehovet kan endre seg.

6.1.2 Studiens begrensninger og videre forskning

Gjennom arbeidet med denne studien har det vært viktig å være klar over ulike begrensninger. For det første er det som nevnt i år (2015) fire år siden Ski-VM 2011 og av den grunn kan det være at de frivillige har glemt ulike faktorer eller detaljer med tanke på sin opplevelse av mesterskapet. For det andre kan utvalget i studien ses som en begrensning, da empirien i studien ble innhentet fra tolv informanter av til sammen 2300 frivillige som deltok under mesterskapet. For det tredje kan det være at de frivillige med flest positive opplevelser svarte på henvendelsen om å stille til intervju. I forbindelse med disse tre punktene kan det være flere faktorer som ikke har fremkommet, med tanke på frivilliges videre deltagelse etter mesterskapet. Ved å intervju flere frivillige og/eller spisse utvalget til bestemte seksjoner eller aldersgrupper, kunne studiens resultater hatt

en større overførbarhetsverdi og være mer allmenn gyldig. Dette bringer over på den neste begrensningen som omhandler studiens overførbarhet.

Det er begrenset i hvilke grad resultatene kan overføres til lignende populasjoner. Likevel kan studien sies å være generaliserbar med tanke på WCNH og til en viss grad WC skiskyting Holmenkollen, da sistnevnte arrangement avholdes på samme sted. Imidlertid er studien mindre generaliserbar med tanke på arrangement der det utøves andre idretter enn ski, da tidligere studier viser at demografien til frivillige avhenger av den idretten som utøves på arrangementet (se punkt 1.3.4 Hvem). Det vil si at demografien som blant annet kjønn og alder kan innvirke på hvilke og hvordan ulike motiver er sentrale for frivillig deltagelse og fortsettelse.

Kapittelet om tidligere forskning viser at det er utført mange studier på frivilliges motiv for deltagelse på idrettsarrangement. Fremtidig forskning bør derfor utforske områder det er mindre kunnskap om. For eksempel er det utført få studier på hva som avgjør for at frivillige fortsetter eller ikke fortsetter på idrettsarrangement. Denne studien har vært et bidrag på dette området. Likevel erfarer jeg at det trengs ytterligere kunnskap og i den forbindelse gis det et forslag til videre forskning tilknyttet frivillige på idrettsarrangement.

I tråd med begrensningene nevnt tidligere er det mange muligheter for videre forskning, tilknyttet frivilliges videre deltagelse på idrettsarrangement. Denne studien har som nevnt studert frivillige i ulike seksjoner, og av den grunn kan det være interessant å undersøke likheter og forskjeller på tvers av to bestemte seksjoner. For eksempel kan en først gjøre en kvantitativ undersøkelse, for å finne ut hvilke seksjoner flest og færrest frivillige ønsker å fortsette i. Deretter kan en gjøre en kvalitativ undersøkelse på disse seksjonene, da det kan gi en dypere forståelse av frivilliges positive og negative erfaringer. Et annet forslag er å utføre en komparativ undersøkelse av frivillige på to WC-arrangement, for eksempel WC nordisk og WC skiskyting i Holmenkollen. Etersom begge arrangementene avholdes på samme sted kan det være spennende å sammenligne de frivillige på de ulike arrangementene. I likhet kan det også være spennende å sammenligne to idrettsarrangement der det utøves mer forskjellige idretter, som WCNH og Oslo Maraton, eller to vidt forskjellige arrangement som WCNH og Øyafestivalen. Dette bringer over til det siste forslaget, som er å benytte det teoretiske

rammeverket på andre idretts- eller kulturarrangement. For eksempel festivaler. På den måten kan arrangører få en bedre forståelse av frivilliges opplevelser av ulike faktorer.

Referanser

- Aalberg, J. (2013). *Hovedplan for planlegging og gjennomføring av Holmenkollrennene (FIS World Cup i langrenn, hopp og kombinert): Del 1: Strategisk plattform*. Upublisert manuskript.
- Andersen, S. S. (2013). *Casestudier: Forskningsstrategi, generalisering og forklaring* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New Brunswick (U.S.A): Transaction Publishers.
- Boezeman, E. J., & Ellemers, N. (2007). Volunteering for Charity: Pride, Respect, and the Commitment of Volunteers. *Journal of Applied Psychology*, 92(3), 771-785.
- Bourdieu, P. (2011). "The forms of capital" (1986). I I. Szeman, & T. Kaposy (Red). *Cultural Theory: An Anthology* (s. 81-93). Singapore: Blackwell Publishing.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen: En sosiologisk kritikk av dømmekraften* (Oversatt av A. Prieur). Oslo: Pax Forlag. (Originalutgaven utgitt i 1979).
- Bussell, H., & Forbes, D. (2002). Understanding the volunteer market: The what, where, who and why of volunteering. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, 7(3), 244-257.
- Cemalcilar, Z. (2009). Understanding individual characteristics of adolescents who volunteer. *Personality and Individual Differences*, 46(4), 432-436.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. London: Sage.
- Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), 1516-1530. doi: 10.1037/0022-3514.74.6.1516
- Cnaan, R. A., Handy, F., & Wadsworth, M. (1996). Defining who is a volunteer: Conceptual and empirical considerations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 25(3), 364-383. doi: 10.1177/0899764096253006
- Costa, C. A., Chalip, L., Green, B. C., & Simes, C. (2006). Reconsidering the role of training in event volunteers' satisfaction. *Sport Management Review*, 9(2), 165-182. doi: 10.1016/S1441-3523(06)70024-9

- Coyne, B. S., & Coyne Sr, E. J. (2001). Getting, keeping and caring for unpaid volunteers for professional golf tournament events: A study of the recruitment/retention of unpaid volunteers for staging large, mass-attended, high-profile Professional Golf Association (PGA) golf tournaments. *Human Resource Development International*, 4(2), 199-216.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Los Angeles: Sage.
- Cuskelly, G., Hoye, R., & Auld, C. (2006). *Working with volunteers in sport: Theory and practice*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- De nasjonale forskningsetiske komiteer. (2006). Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Hentet 23. april 2015 fra <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi-2006.pdf>
- Doherty, A. (2009). The volunteer legacy of a major sport event. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 1(3), 185-207. doi: 10.1080/19407960903204356
- Downward, P., Lumsdon, L., & Ralston, R. (2005). Gender differences in sports event volunteering: Insights from Crew 2002 at the XVII Commonwealth Games. *Managing Leisure*, 10(4), 219-236. doi:10.1080/13606710500348086
- Elstad, B. (1996). Volunteer perception of learning and satisfaction in a mega-event: The case of the XVII Olympic Winter Games in Lillehammer. *Festival Management and Event Tourism*, 4(3-4), 75-83. doi: 10.3727/106527096792195290
- Emerson, R. M. (1976). Social exchange theory. *Annual Review of Sociology*, 2, 335-362.
- Enjolras, B., Waldahl, R. H., & Seippel, Ø. (2011). *Norsk idrett: Organisering, fellesskap og politikk* (2. utg.). Oslo: Akilles.
- Føllesdal, D., & Walløe, L. (2002). *Argumentasjonsteori, språk og vitenskapsfilosofi* (7. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Garner, J. T., & Garner, L. T. (2010). Volunteering an opinion: Organizational voice and volunteer retention in nonprofit organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 1-16. doi: 10.1177/0899764010366181
- Gaskin, K. (1999). Valuing volunteers in Europe: A comparative study of the Volunteer Investment and Value Audit, *Voluntary Action*, 1(4), 35-49.
- Gjerde, S. (2010). *Coaching: Hva - hvorfor – hvordan* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

- Grix, J. (2002). Introducing students to the generic terminology of social research. *Politics*, 22(3), 175-186. doi: 10.1111/1467-9256.00173
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hanstad, D. V. (2012a). Ledelse av frivillige. I D. V. Hanstad (Red.), *Ski-VM 2011* (s. 81-102). Oslo: Akilles.
- Hanstad, D. V. (2012b). *Ski-VM 2011: Planlegging og gjennomføring*. Oslo: Akilles.
- Hanstad, D. V. (2014). *Arrangementsledelse: Initiativ, planlegging, gjennomføring og evaluering*. Oslo: Akilles.
- Hanstad, D. V., Vollen, T., & Tangevold, M. (2014a). *Rapport om kvalifiseringskampene til EM i håndball 2014*. Upublisert manuskript.
- Hanstad, D. V., Vollen, T., & Tangevold, M. (2014b). *Rapport World Cup nordisk Holmenkollen 2014*. Upublisert manuskript.
- Hanstad, D. V., Vollen, T., & Tangevold, M. (2014c). *Rapport World Cup skiskyting Holmenkollen 2014*. Upublisert manuskript.
- Hanstad, D. V., Vollen, T., & Tangevold, M. (2015). *Rapport World Cup nordisk Lillehammer 2014*. Upublisert manuskript.
- Holme, I. M., & Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk* (3. utg.). Oslo: TANO.
- Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American Journal of Sociology*, 63(6), 597-606.
- Inter-Parliamentary Union., International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies., & United Nations Volunteers. (2001). *Volunteerism and Legislation: A Guidance Note*. Hentet 28. mai fra https://ifrc.org/Global/Publications/volunteers/Vol_leg_2004_EN.pdf
- Jacobsen, D. I., & Thorsvik, J. (2007). *Hvordan organisasjoner fungerer* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kristiansen, E., Skille, E. Å., & Hanstad, D. V. (2014). From Community Based Identities to Individual Benefits for Volunteers: A Comparison of Three Sporting Events. *Scandinavian Sport Studies Forum*, 5, 47-68.
- Kristiansen, E., Skirstad, B., Parent, M. M., & Waddington, I. (2015). 'We can do it': Community, resistance, social solidarity, and long-term volunteering at a sport event. *Sport Management Review* 18, 256-267. doi: 10.1016/j.smr.2014.06.002
- Krogh, T., Endresen, R. T., Iversen I., & Reinton R. E. (1998). *Historie, forståelse og fortolkning: Innføring i de historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter* (2. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M., & Rygge, J. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Leopkey, B., & Parent, M. M. (2012). Olympic Games legacy: From general benefits to sustainable long-term legacy. *The International Journal of the History of Sport*, 29(6), 924-943. doi: 10.1080/09523367.2011.623006
- Lorentzen, H., & Dugstad, L. (2011). *Den norske dugnaden: Historie, kultur og fellesskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Love, A., Hardin, R. L., Koo, G.-Y., & Morse, A. (2011). Effects of motives on satisfaction and behavioral intentions of volunteers at a PGA tour event. *International Journal of Sport Management*, 12(1), 86-101.
- MacLean, J., & Hamm, S. (2007). Motivation, commitment, and intentions of volunteers at a large Canadian sporting event. *Leisure/Loisir*, 31(2), 523-556. doi: 10.1080/14927713.2007.9651394
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, Calif: Sage.
- Noordegraaf, M. A., & Çelebi, M. (2015). The challenges of the volunteerism process during international sport organizations/events. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 1263-1279.
- Norges forskningsråd. (2005). *Sosial kapital*. Hentet 28. mai 2015 fra http://www.forskningsradet.no/CSSStorage/Flex_attachment/8212021661.pdf
- Norges Skiforbund. (u.å.). Hentet 10. april 2015 fra <http://www.skiforbundet.no>
- Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste. (u.å.). *Om NSD*. Hentet 23. april 2015 fra <http://www.nsd.uib.no/nsd/omnsd.html>
- NRK. (2012, 19. september). Ski-VM fikk 68 millioner i overskudd. Hentet 7. april 2015 fra <http://www.nrk.no/sport/ski-vm-med-68-millioner-i-overskudd-1.8327558>
- Paine, A. E., Hill, M., & Rochester, C. (2010). 'A rose by any other name ...': Revisiting the question: 'what exactly is volunteering?'. Hentet 28. mai 2015 fra www.eyv2011.eu/press-kit/item/download/549
- Parent, M. M., Olver, D., & Séguin, B. (2009). Understanding leadership in major sporting events: The case of the 2005 World Aquatics Championships. *Sport Management Review*, 12(3), 167-184. doi: 10.1016/j.smr.2009.01.004
- Parent, M. M., & Smith-Swan, S. (2013). *Managing major sports events: Theory and practice*. London: Routledge.

- Pauline, G., & Pauline, J. S. (2009). Volunteer motivation and demographic influences at a professional tennis event. *Team Performance Management: An International Journal*, 15(3/4), 172-184. doi: 10.1108/13527590910964946
- Preuss, H. (2006). Lasting effects of major sporting events. *Idrottsforum.org*, December, 13. Hentet 28. mai 2015 fra <http://www.idrottsforum.org/articles/preuss/preuss061213.pdf>
- Sand, T. S. (2012). Hvem var de frivillige under Ski-VM? I D. V. Hanstad (Red.), *Ski-VM 2011: Planlegging og gjennomføring* (s. 131-156). Oslo: Akilles.
- Segaard, S. B. (Red.), & Wollebæk, D. (2011). *Sosial kapital i Norge*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Seippel, Ø. (2002). Frivillighet og profesjonalitet i norsk idrett: Visjoner, fakta og framtidsutsikter. I Ø. Seippel (Red.), *Idrettens bevegelser* (s. 202-228). Oslo: Novus forlag.
- Silverman, D. (2011). *Interpreting qualitative data: A guide to the principles of qualitative research* (4th ed.). Los Angeles: SAGE.
- Skiforeningen. (u.å.-a). *Historie*. Hentet 28. april 2015 fra <http://www.skiforeningen.no/omoss/historie/>
- Skiforeningen. (u.å.-b). *Om oss*. Hentet 22. mars 2015 fra http://www.skiforeningen.no/om_oss
- Skille, E. Å., & Hanstad, D. V. (2013). Who are they and why do they do it? The habitus of sport event volunteers in Norway: Volunteers at the European handball championship for women 2010. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics*, 16(9), 1135-1148. doi: 10.1080/17430437.2013.790892
- Skirstad, B., & Hanstad, D. V. (2013). Gender matters in sport event volunteering. *Managing Leisure*, 18(4), 316-330. doi: 10.1080/13606719.2013.809188
- Sletta, O. (1985). *Sosiale bytteforhold ved samspill i skoleklasser*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Strigas, A. D., & Jackson, E. N. (2003). Motivating volunteers to serve and succeed: Design and results of a pilot study that explores demographics and motivational factors in sport volunteerism. *International Sports Journal*, 7(1), 111-123.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups*. Oxford: John Wiley.

- Twynam, G. D., Farrell, J. M., & Johnston, M. E. (2002). Leisure and volunteer motivation at a special sporting event. *Leisure/Loisir*, 27(3-4), 363-377. doi: 10.1080/14927713.2002.9651310
- VM 2011 AS. (2010). *Hovedplan for planlegging og gjennomføring av Ski-VM 2011*. Upublisert manuskript.
- Volunteering Australia. (2009). *Information Sheet: Definitions and Principles of Volunteering*. Hentet 28. mai 2015 fra http://www.volunteeringaustralia.org/wp-content/files_mf/1376970969VADefinitionandprinciplesofVolunteering.pdf
- Waite, G. (2003). Social impacts of the Sydney Olympics. *Annals of Tourism Research*, 30(1), 194-215. doi: 10.1016/S0160-7383(02)00050-6
- Wilson, J., & Musick, M. (1999). The effects of volunteering on the volunteer. *Law and Contemporary Problems*, 62(4), 141-168.
- Wollebæk, D., & Selle, P. (2005). Hvorfor studere sosial kapital i Norge. *Tidsskrift For Samfunnsforskning*, 46(2), 221-235.
- Wollebæk, D., & Sivesind, K. H. (2010). *Fra folkebevegelse til filantropi?: Frivillig innsats i Norge 1997-2009*. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Wollebæk, D., Skirstad, B., & Hanstad, D. V. (2014). Between two volunteer cultures: Social composition and motivation among volunteers at the 2010 test event for the FIS Nordic World Ski Championships. *International Review for the Sociology of Sport*, 49(1), 22-41. doi: 10.1177/1012690212453355
- Wong, L. P., Chui, W. H., & Kwok, Y. Y. (2011). The volunteer satisfaction index: A validation study in the Chinese cultural context. *Social indicators research*, 104(1), 19-32.
- Wymer Jr, W. W. (1997). Segmenting volunteers using values, self-esteem, empathy, and facilitation as determinant variables. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 5(2), 3-28. doi: 10.1300/J054v05n02_02
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: design and methods* (5th ed.). Los Angeles, Calif: SAGE.

Tabelloversikt

Tabell 1: Studiens intervju av de frivillige som fortsatte, med tanke på seksjon, varighet og dato.....	38
Tabell 2: Studiens intervju av de frivillige som ikke fortsatte, med tanke på seksjon, varighet og dato.....	39
Tabell 3: De frivillige informantene som fortsatte etter Ski-VM 2011 organisert etter alder, yrkesstatus, familiestatus og medlemskap i idrettslag og Skiforeningen.	39
Tabell 4: Hvilke WCNH de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011 har deltatt på og planlegger å delta på.	40
Tabell 5: De frivillige informantene som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011, organisert etter alder, yrkesstatus, familiestatus og medlemskap i idrettslag og Skiforeningen.	40
Tabell 6: Tematisk og personsentrert koding av ski-interesse på TV med uttalelser som representerer de som fortsatte å være frivillige.....	44
Tabell 7: Teoretisk koding av kostnader med uttalelser som representerer de som ikke fortsetter.	45
Tabell 8: Forventningene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.....	52
Tabell 9: Forventningene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.	52
Tabell 10: Belønningene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.....	59
Tabell 11: Belønningene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.	59
Tabell 12: Kostnadene som var sentrale for de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011.....	74
Tabell 13: Kostnadene som var sentrale for de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011.....	75

Figuroversikt

Figur 1: De fire W for frivillighet (Bussell & Forbes, 2002, s. 4).	9
Figur 2: Modell av AP (1992, s. 670) som er videreutviklet av Waitt (2003, s. 197) og viser den sosiale utbytteprosessen. For å lette forståelsen av gangen i modellen er fire punkter satt inn.	22
Figur 3: En videreutvikling av modellen til Waitt (2003, s. 197) av den sosiale relasjonen, med innsatt andre faktorer og tilhørende piler.	24
Figur 4: Byggesteinene i en forskningsprosess av Hay (2002), videreutviklet av Grix (2002).	33
Figur 5: Kategoriseringskartet i starten av den tematiske kodingen.	43
Figur 6: Utdrag av den sosiale utbytteteorimodellen med studiens funn tilknyttet de frivillige som fortsatte etter Ski-VM 2011. For å lette lesingen er modellen speilvendt fra teorikapittelet.	89
Figur 7: Utdrag av den sosiale utbytteteorimodellen med studiens funn tilknyttet de frivillige som ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. For å lette lesingen er modellen speilvendt fra teorikapittelet.	90
Figur 8: Seksjonskart av «arena», med funksjonsområder og seksjoner. Hentet fra VM 2011 AS (2010, s. 22).	114

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til aktuelle informanter som fortsatte

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til aktuelle informanter som ikke fortsatte

Vedlegg 3: Samtykkeskjema angående deltakelse i studien

Vedlegg 4: Godkjent søknad fra NSD

Vedlegg 5: Intervjuguide for frivillige som fortsatte

Vedlegg 6: Intervjuguide for frivillige som ikke fortsatte

Vedlegg 7: Seksjonskart av «arena» under Ski-VM 2011

Vedlegg 1: Informasjonsskriv til aktuelle informanter som fortsatte

Informasjonsskriv i forbindelse med mastergradsstudiet

«Studie om de frivillige under Ski-VM 2011»

Mitt navn er Mari Tangevold og jeg studerer master i kultur og samfunn ved Norges Idrettshøgskole. Jeg skriver nå master som mitt avslutningsprosjekt, som handler om hvordan ulike faktorer avgjorde for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. I den forbindelse trenger jeg intervjupersoner som deltok som frivillig både under Ski-VM 2011 og World Cup Nordisk Holmenkollen 2014. Det gjør ingen ting om du har vært frivillig under Holmenkollrennene før 2011 eller årene 2012 og 2013. Dersom du passer til beskrivelser er du verdifull for min studie. Jeg ønsker å intervju deg for å få en bedre forståelse av dine personlige tanker og opplevelser rundt hvordan du synes det var å være frivillig, uansett om det var en positiv eller negativ opplevelse.

Jeg vil opplyse deg om at du vil være anonym i studien og at du når som helst kan trekke deg, uten at det får konsekvenser. Det vil bli brukt båndopptaker og av den grunn bør det være forholdsvis stille der intervjuet gjøres. Intervjuet vil vare rundt en time og jeg kan møte deg der du er, men du er også hjertelig velkommen til Idrettshøgskolen.

Dersom du har spørsmål vedrørende intervjuet eller studien er det bare å kontakte meg. Håper du har mulighet og lyst til å bidra i mitt mastergradsprosjekt.

Med vennlig hilsen
Mari Tangevold
Mastergradsstudent i sport management, Norges Idrettshøgskole
Mobil: 91143050
Email: Mari.tangevold@gmail.com

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til aktuelle informanter som ikke fortsatte

Informasjonsskriv i forbindelse med mastergradsstudiet

«Studie om de frivillige under Ski-VM 2011»

Mitt navn er Mari Tangevold og jeg studerer master i kultur og samfunn ved Norges Idrettshøgskole. Jeg skriver nå master som mitt avslutningsprosjekt, som handler om hvordan ulike faktorer avgjorde for at de frivillige fortsatte eller ikke fortsatte etter Ski-VM 2011. I den forbindelse trenger jeg intervjupersoner som deltok som frivillig kun under Ski-VM 2011 (ikke World Cup nordisk årene 2012, 2013 eller 2014). Dersom du passer til beskrivelsen er du verdifull for min studie. Jeg ønsker å intervju deg for å få en bedre forståelse av dine personlige tanker og opplevelser rundt hvordan du synes det var å være frivillig, uansett om det var en positiv eller negativ opplevelse.

Jeg vil opplyse deg om at du vil være anonym i studien og at du når som helst kan trekke deg, uten at det får konsekvenser. Det vil bli brukt båndopptaker og av den grunn bør det være forholdsvis stille der intervjuet gjøres. Intervjuet vil vare rundt en time og jeg kan møte deg der du er, men du er også hjertelig velkommen til Idrettshøgskolen.

Dersom du har spørsmål vedrørende intervjuet eller studien er det bare å kontakte meg. Håper du har mulighet og lyst til å bidra i mitt mastergradsprosjekt.

Med vennlig hilsen
Mari Tangevold
Mastergradsstudent i sport management, Norges Idrettshøgskole
Mobil: 91143050
Email: Mari.tangevold@gmail.com

Vedlegg 3: Samtykkeskjema angående deltakelse i studien

Informert samtykke

Informasjon

Forskningsprosjektet handler om ulike faktorer til at enkelte frivillige fortsetter eller ikke fortsetter. Formålet med prosjektet er å komme frem med ny kunnskap, som både arrangement i Holmenkollen og andre arrangører kan ha nytte av for å forstå de frivillige bedre. Innsamlet data vil benyttes i en masteroppgave og i forskningsartikler. Det vil bli brukt båndopptaker under intervjuet. Opptakene vil i etterkant bli transskribert. Din anonymitet sikres.

Intervjuene, og studien som helhet, følger Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) sine forskningsetiske retningslinjer, som innebærer:

- Informanten skal gi sitt samtykke
 - Tilstrekkelig informasjon er gitt og forstått.
 - Intervjuperson kan når som helst trekke seg uten å måtte begrunne valget.
- Konfidensialitet
 - Opplysninger fra intervjupersonen vil bli behandlet varsomt og skjult.
 - Dataene ønskes ikke slettet, men det vil være umulig å kjenne igjen intervjupersonen.
- Konsekvenser av deltagelse
 - Forskingen skal ikke påføre skade eller ekstra belastning for intervjupersonen.

Samtykke til behandling av personopplysninger:

Jeg samtykker i at Mari Tangevold kan behandle mine opplysninger og personopplysninger. Jeg er kjent med at det er frivillig å samtykke, og at jeg når som helst kan trekke mitt samtykke tilbake. Jeg samtykker herved å delta i forskningsprosjektet om frivillige i Holmenkollen under Ski-VM i 2011 og WC Nordisk 2014.

Dato

Navn

Vedlegg 4: Godkjent søknad fra NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org nr. 985 321 884

Dag Vidar Hanstad
Seksjon for kultur og samfunn Norges idrettshøgskole
Postboks 4014 Ullevål stadion
0806 OSLO

Vår dato: 02.07.2014

Vår ref: 39152 / 3 / SSA

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 26.06.2014. Meldingen gjelder prosjektet:

39152	<i>Forståelse av frivilliges subjektive motiver og erfaringer til hvorfor de fortsetter eller slutter som frivillige</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Norges idrettshøgskole, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Dag Vidar Hanstad</i>
<i>Student</i>	<i>Mari Tangevold</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 30.06.2015, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Sondre S. Arnesen

Kontaktperson: Sondre S. Arnesen tlf: 55 58 33 48

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrrsvarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@svt.uit.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 39152

Utvalget informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Det behandles enkelte opplysninger om tredjeperson. Det skal kun registreres opplysninger som er nødvendig for formålet med prosjektet. Opplysningene skal være av mindre omfang og ikke sensitive, og skal anonymiseres i publikasjon. Så fremt personvernulempen for tredjeperson reduseres på denne måten, kan prosjektleder unntas fra informasjonsplikten overfor tredjeperson, fordi det anses uforholdsmessig vanskelig å informere.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Norges idrettshøgskole sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc/mobile enheter, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er 30.06.2015. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da lagres ved NIH for mulige oppfølgingsundersøkelser.

Vedlegg 5: Intervjuguide for frivillige som fortsatte

1. Innledning

- Kort om personen
 - Hvor gammel, jobb, bosatt under Ski-VM 2011 og nå?
- Er du medlem av et idrettslag? Hvilket?
- Er du medlem av Skiforeningen? Verv?
- På hvilke idrettsarrangement har du arbeidet frivillig?

2. Interesse

- Hva interesserer du deg for?
- Hvilken interesse har du for idrett?
 - Hvilken interesse har du for ski (langrenn, hopp, kombinert)?
 - Driver du med skiaktivitet selv?
- Hvilken mulighet hadde du til å se konkurransene da du arbeidet frivillig?
- Følger du med på Ski-konkurransen på TV? Utdyp
- Hva betydde det for deg å være i nærheten av utøverne?
 - Fikk du kontakt med noen utøvere under arrangementet? Utdyp
- Hvilken interesse har du for idrettsarrangement?
 - Er det en sammenheng mellom interessen din og valg av idrettsarrangement? Utdyp

3. Seksjon

- Hvilke seksjon(er) har du arbeidet i?
- Hvilke oppgaver hadde du? Utdyp
 - Utfordrende?
- Hvordan fungerte du sammen med seksjonen/gruppen din?
 - Hvordan ble du behandlet av de andre?
- Hvilke forventinger hadde du til seksjonen og oppgavene?
 - Hvordan ble forventingene møtt/ikke møtt?

4. Nettverk

- Bygget du nettverk under arrangementene? Utdyp
- Fikk du kontakt med noen under arrangementene?
 - Hva gjorde at dere fikk så god kontakt?
 - Hvordan var/er kontakten mellom dere?
- Hva betydde det for deg å bli kjent med andre frivillige?
Dersom den frivillige ikke ble kjent med noen
 - Hvordan opplevde du at du ikke ble kjent med noen?

5. Tillit fra andre frivillige og ledere

- Hvordan var det å samarbeide med andre frivillige?
 - Stolte du på andre frivillige?
 - Følte du at andre frivillige stolte på deg?
- Hvordan var lederen din?
 - Hvilke forventinger hadde du til lederen?
 - Hvordan var kommunikasjonen mellom dere?
 - Hvordan opplevde du å komme med innspill?

- Ga lederen deg tillit? Utdyp
- Hvordan vil du beskrive innsatsen din som frivillig?
 - Hvordan bidro tilliten fra lederen på din innsats?
- Hvordan opplevde du ledelsen under arrangementet?

6. Press

- Følte du et press på at du måtte arbeide frivillig under arrangementene? Utdyp
- Hvordan tror du andre du omgås med opplever din deltagelse som frivillig?

7. Personlig

- Hva oppnådde du med å arbeide frivillig?
- Hvilke erfaringer har du fått gjennom å arbeide frivillig?
- Hva betyr en attest på at du har arbeidet i Kollen for deg?
 - Har attesten kommet til nytte? Utdyp
- Andre situasjoner din frivillighetsdeltagelse har betydd noe? Utdyp
- Hva var målet ditt med frivillighetsdeltagelsen?
- Hva opptar deg mye i hverdagen?
 - Hvordan påvirket din frivillighetsdeltagelse ditt daglige liv?
- Hadde du stiftet familie under arrangementene?
 - Hvordan virket dette inn på din tid til å være frivillig?
- Hvor mye kostet det for deg å være frivillig (transport, tid, annet)?
 - Hvordan opplevde du de kostnadene?

8. Avslutning

- Hva er grunnen(e) til at du har fortsatt å arbeide frivillig?
- Tenker du å være frivillig under WCNH i fremtiden?
 - Hvordan håper du det blir da?
 - Hva kan gjøres annerledes?
- Ønsker du å legge til noe?
- Er det greit jeg kontakter deg dersom jeg har flere spørsmål?

Takk for at du tok deg tid

Vedlegg 6: Intervjuguide for frivillige som ikke fortsatte

1. Innledning

- Kort om personen
 - Hvor gammel, jobb, bosatt under Ski-VM 2011 og nå?
- Er du medlem av et idrettslag? Hvilket?
- Er du medlem av Skiforeningen? Verv?
- På hvilke idrettsarrangement har du arbeidet frivillig?

2. Interesse

- Hva interesserer du deg for?
- Hvilken interesse har du for idrett?
 - Hvilken interesse har du for ski (langrenn, hopp, kombinert)?
 - Driver du med skiaktivitet selv?
- Hvilken mulighet hadde du til å se konkurransene da du arbeidet frivillig?
- Følger du med på Ski-konkurransen på TV? Utdyp
- Hva betydde det for deg å være i nærheten av utøverne?
 - Fikk du kontakt med noen utøvere under arrangementet? Utdyp
- Hvilken interesse har du for idrettsarrangement?
 - Er det en sammenheng mellom interessen din og valg av idrettsarrangement? Utdyp

3. Seksjon

- Hvilken seksjon arbeidet i?
- Hvilke oppgaver hadde du? Utdyp
 - Utfordrende?
- Hvordan fungerte du sammen med seksjonen/gruppen din?
 - Hvordan ble du behandlet av de andre?
- Hvilke forventinger hadde du til seksjonen og oppgavene?
 - Hvordan ble forventingene møtt/ikke møtt?

4. Nettverk

- Bygget du nettverk under arrangementet? Utdyp
- Fikk du kontakt med noen under arrangementet?
 - Hva gjorde at dere fikk så god kontakt?
 - Hvordan var/er kontakten mellom dere?
- Hva betydde det for deg å bli kjent med andre frivillige?
Dersom den frivillige ikke ble kjent med noen
 - Hvordan opplevde du at du ikke ble kjent med noen?

5. Tillit fra andre frivillige og ledere

- Hvordan var det å samarbeide med andre frivillige?
 - Stolte du på andre frivillige?
 - Følte du at andre frivillige stolte på deg?
- Hvordan var lederen din?
 - Hvilke forventinger hadde du til lederen?
 - Hvordan var kommunikasjonen mellom dere?
 - Hvordan opplevde du å komme med innspill?

- Ga lederen deg tillit? Utdyp
- Hvordan vil du beskrive innsatsen din som frivillig?
 - Hvordan bidro tilliten fra lederen på din innsats?
- Hvordan opplevde du ledelsen under arrangementet?

6. Press

- Følte du et press på at du måtte arbeide frivillig under arrangementet? Utdyp
- Hvordan tror du andre du omgås med opplever din deltagelse som frivillig?

7. Personlig

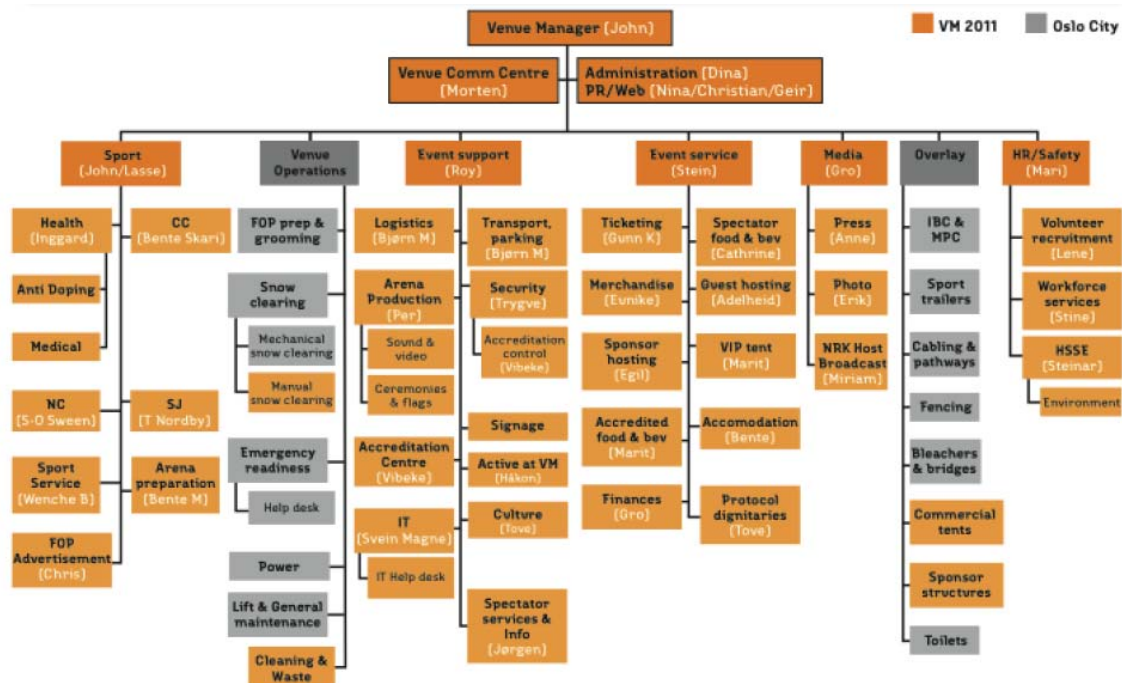
- Hva oppnådde du med å arbeide frivillig?
- Hvilke erfaringer har du fått gjennom å arbeide frivillig?
- Hva betyr en attest på at du har arbeidet i Kollen for deg?
 - Har attesten kommet til nytte? Utdyp
- Andre situasjoner din frivillighetsdeltagelse har betydd noe? Utdyp
- Hva var målet ditt med frivillighetsdeltagelsen?
- Hva opptar deg mye i hverdagen?
 - Hvordan påvirket din frivillighetsdeltagelse ditt daglige liv?
- Hadde du stiftet familie under arrangementet?
 - Hvordan virket dette inn på din tid til å være frivillig?
- Hvor mye kostet det for deg å være frivillig (transport, tid, annet)?
 - Hvordan opplevde du de kostnadene?

8. Avslutning

- Hva er grunnen(e) til at du ikke har fortsatt å arbeide frivillig?
- Tenker du å være frivillig under WCNH i fremtiden?
 - Hvordan håper du det blir da?
 - Hva kan gjøres annerledes?
- Ønsker du å legge til noe?
- Er det greit jeg kontakter deg dersom jeg har flere spørsmål?

Takk for at du tok deg tid

Vedlegg 7: Seksjonskart av «arena» under Ski-VM 2011

Figur 8: Seksjonskart av «arena», med funksjonsområder og seksjoner. Hentet fra VM 2011 AS (2010, s. 22).